

International
Labour
Organization

▶ **แนวโน้ม ลักษณะ และผลกระทบ
จากวิกฤตการณ์โควิด-19 ต่อเยาวชน
ที่ไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา
หรือการฝึกอบรมในประเทศไทย**

- ▶ แนวโน้ม ลักษณะ และผลกระทบ
จากวิกฤตการณ์โควิด-19
ต่อเยาวชนที่ไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน
การศึกษา หรือการฝึกอบรม
ในประเทศไทย

Copyright © International Labour Organization 2022
First published 2022

Publications of the International Labour Organization (ILO) enjoy copyright under Protocol 2 of the Universal Copyright Convention. Nevertheless, short excerpts from them may be reproduced without authorization, on condition that the source is indicated. For rights of reproduction or translation, application should be made to ILO Publishing (Rights and Licensing), International Labour Office, CH-1211 Geneva 22, Switzerland, or by email: rights@ilo.org. The ILO welcomes such applications.

Libraries, institutions and other users registered with a reproduction rights organization may make copies in accordance with the licences issued to them for this purpose. Visit www.ifrro.org to find the reproduction rights organization in your country.

ISBN 9789220375907 (print)

ISBN 9789220375914 (web pdf)

Also available in English: Trends, characteristics and COVID-19 impact on youth not in employment, education or training (NEET) in Thailand, ISBN 9789220375884 (print), and 9789220375891 (web pdf)

The designations employed in ILO publications, which are in conformity with United Nations practice, and the presentation of material therein do not imply the expression of any opinion whatsoever on the part of the ILO concerning the legal status of any country, area or territory or of its authorities, or concerning the delimitation of its frontiers.

The responsibility for opinions expressed in signed articles, studies and other contributions rests solely with their authors, and publication does not constitute an endorsement by the ILO of the opinions expressed in them.

Reference to names of firms and commercial products and processes does not imply their endorsement by the ILO, and any failure to mention a particular firm, commercial product or process is not a sign of disapproval.

Information on ILO publications and digital products can be found at: www.ilo.org/publns.

All Photos : © Shutterstock
Printed in Thailand

สารบัญ

▶ ตาราง	iv
▶ ภาพ	v
▶ คำนำและกิตติกรรมประกาศ	vii
▶ บทสรุปผู้บริหาร	ix
ข้อค้นพบสำคัญในระดับประเทศ	ix
ข้อค้นพบสำคัญในระดับจังหวัด	x
▶ 1. ภาพรวมของตลาดแรงงานไทย	1
▶ 2. นิยามของเยาวชนที่ไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม (NEET)	9
2.1 มาตรการกลุ่มเยาวชนที่ไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม อย่างเป็นทางการ	9
2.2 ความหลากหลายของเยาวชนที่ไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม	11
2.3 การวัดกลุ่มเยาวชนที่ไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม ในประเทศไทย	12
▶ 3. เยาวชนที่ไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม ในระดับประเทศ	15
3.1 กลุ่มเยาวชนที่ไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม และกลุ่มเยาวชนที่ทำงานให้ครอบครัวและไม่ได้อยู่ในระบบการศึกษา ในระดับประเทศ	17
3.2 มาตรการที่ไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม แบบจำแนกประเภทตามกลุ่มประชากร	19
3.3 สาเหตุที่เยาวชนไม่พร้อมทำงานหรือไม่หางานทำ	25
▶ 4. การกระจายตัวเชิงพื้นที่ของกลุ่มเยาวชนที่ไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม ในประเทศไทย	29
▶ 5. ความสัมพันธ์เชิงประชากรและสังคม-เศรษฐกิจกับสถานะที่ไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม	41
▶ 6. ผลกระทบจากโควิด-19 ต่อสถานะการไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม และการทำงานให้ครอบครัว	47
▶ 7. บทสรุป	51
▶ เอกสารอ้างอิง	55
▶ ภาคผนวก 1. นิยามของเยาวชนที่ไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม ในบริบทของไทย	57
▶ ภาคผนวก 2. มาตรการกลุ่มเยาวชนที่ไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม และกลุ่มเยาวชนที่ทำงานให้ครอบครัว ในระดับจังหวัด	58
▶ ภาคผนวก 3. ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณทั้งหมด	63
▶ ภาคผนวก 4. ตารางการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของโควิด-19 ทั้งหมด	76

► ตาราง

ตาราง 4.1	สถานะการไม่ได้้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม และการทำงานให้ครอบครัว ในจังหวัดที่เลือก พ.ศ. 2563	38
ตาราง 5.1	ความสัมพันธ์เชิงประชากรและสังคม-เศรษฐกิจกับมาตรวัดการไม่ได้้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม แบบจำแนกประเภท และการทำงานให้ครอบครัว ของเยาวชนชาย ไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2554 และปี พ.ศ. 2563	44
ตาราง 5.2	ความสัมพันธ์เชิงประชากรและสังคม-เศรษฐกิจกับมาตรวัดการไม่ได้้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม แบบจำแนกประเภท และการทำงานให้ครอบครัวของเยาวชนหญิง ในไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2554 และปี พ.ศ. 2563	44
ตาราง 6.1	ผลกระทบจากวิกฤตโควิด-19 ต่อสถานะการไม่ได้้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม และการทำงานให้ครอบครัว	50
ตาราง A1.1	การสร้างตัวชี้วัดของสถานะการไม่ได้้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม และการทำงานให้ครอบครัวและไม่ได้อยู่ในระบบการศึกษาจากการสำรวจภาวะการทำงาน ของประชากรในประเทศไทย	57
ตาราง A2.1	มาตรวัดการไม่ได้้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม และการทำงานให้ครอบครัว ในระดับจังหวัดของเยาวชนชายอายุ 15-24 ปี ไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2554 และปี พ.ศ. 2563	58
ตาราง A2.2	มาตรวัดสถานะการไม่ได้้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม และการทำงาน ให้ครอบครัว ในระดับจังหวัดของเยาวชนหญิงอายุ 15-24 ปี ไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2554 และปี พ.ศ. 2563	63
ตาราง A3.1	ลักษณะของบุคคลและตลาดแรงงาน และสถานะอยู่นอกกำลังแรงงาน และไม่ได้กำลังศึกษา	68
ตาราง A3.2	ลักษณะของบุคคลและตลาดแรงงานและการว่างงาน	70
ตาราง A3.3	ลักษณะของบุคคลและตลาดแรงงาน และแรงงานที่อยู่ชายขอบของตลาดแรงงาน	72
ตาราง A3.4	ลักษณะของบุคคลและตลาดแรงงาน และการทำงานให้ครอบครัว	74
ตาราง A4.1	ความสัมพันธ์ระหว่างโควิด-19 กับสถานะอยู่นอกกำลังแรงงาน และไม่ได้กำลังศึกษา	76
ตาราง A4.2	ความสัมพันธ์ระหว่างโควิด-19 กับการว่างงาน	78
ตาราง A4.3	ความสัมพันธ์ระหว่างโควิด-19 กับแรงงานที่อยู่ชายขอบของตลาดแรงงาน	80
ตาราง A4.4	ความสัมพันธ์ระหว่างโควิด-19 กับการทำงานให้ครอบครัว	82

▶ ภาพ

ภาพที่ 1.1	สัดส่วนการจ้างงานตามภาคเศรษฐกิจ จำแนกตามจังหวัดของแรงงานอายุ 15 ปีขึ้นไป ไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2563	4
ภาพที่ 1.2	สัดส่วนการจ้างงานตามภาคเศรษฐกิจ จำแนกตามจังหวัดของแรงงานอายุ 15-24 ปี ไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2563	4
ภาพที่ 1.3	ข้อมูลตลาดแรงงานของประชากรที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป ไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2563	6
ภาพที่ 1.4	ข้อมูลตลาดแรงงานของประชากรที่มีอายุ 15-24 ปี ไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2563	6
ภาพที่ 1.5	อัตราการมีส่วนร่วมในกำลังแรงงานของเยาวชน ไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2554-2563 (%)	7
ภาพที่ 1.6	อัตราการว่างงาน จำแนกตามเพศและช่วงอายุ ไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2554-2563 (%)	8
ภาพที่ 2.1	คำนิยามมาตรการไม่ได้ใช้ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม แบบจำแนกประเภท	12
ภาพที่ 3.1	สัดส่วนของเยาวชนที่ไม่ได้ใช้ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม และแรงงานที่ทำงานให้ครอบครัวและไม่ได้อยู่ในระบบการศึกษา ต่อประชากรอายุ 15-24 ปี ไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2554-2563 (%)	17
ภาพที่ 3.2	มาตรการไม่ได้ใช้ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม แบบจำแนกประเภท โดยคิดเป็นสัดส่วนต่อประชากรอายุ 15-24 ปีทั้งหมด จำแนกตามเพศ ไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2554-2563 (%)	18
ภาพที่ 3.3	มาตรการไม่ได้ใช้ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม แบบจำแนกประเภท โดยคิดเป็นสัดส่วนต่อประชากรอายุ 15-24 ปีทั้งหมด จำแนกตามกลุ่มอายุและเพศ ไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2554-2563 (%)	19
ภาพที่ 3.4	มาตรการไม่ได้ใช้ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม แบบจำแนกประเภท โดยคิดเป็นสัดส่วนต่อประชากรอายุ 15-24 ปีทั้งหมด จำแนกตามสถานภาพการสมรสและเพศ ไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2554-2563 (%)	20
ภาพที่ 3.5	มาตรการไม่ได้ใช้ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม แบบจำแนกประเภท โดยคิดเป็นสัดส่วนต่อประชากรอายุ 15-24 ปีทั้งหมด จำแนกตามระดับการศึกษาที่สำเร็จ และเพศ ไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2554-2563 (%)	21
ภาพที่ 3.6	มาตรการไม่ได้ใช้ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม แบบจำแนกประเภท โดยคิดเป็นสัดส่วนต่อประชากรอายุ 15-24 ปีทั้งหมด จำแนกตามพื้นที่และเพศ ไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2554-2563 (%)	23
ภาพที่ 3.7	มาตรการไม่ได้ใช้ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม แบบจำแนกประเภท โดยคิดเป็นสัดส่วนต่อประชากรอายุ 15-24 ปีทั้งหมด จำแนกตามสัดส่วนแรงงานภาคเกษตรกรรม ในจังหวัดและเพศ ไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2554-2563 (%)	24
ภาพที่ 3.8	สาเหตุที่ไม่พร้อมทำงาน (อยู่นอกกำลังแรงงานและไม่ได้กำลังศึกษาอยู่) (%)	25
ภาพที่ 3.9	สาเหตุที่ไม่พร้อมทำงาน (ต้องการทำงานแต่ไม่พร้อมทำงานในตอนนี้) (%)	26
ภาพที่ 3.10	สาเหตุที่ไม่หางานทำ (พร้อมทำงานแต่ยังไม่ต้องการทำงานหรือหางานทำในตอนนี้) (%)	27
ภาพที่ 4.1	สัดส่วนของเยาวชนที่มีสถานะไม่ได้ใช้ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม ต่อประชากรอายุ 15-24 ปีทั้งหมดในแต่ละจังหวัด ไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2554 และปี พ.ศ. 2563 (%)	32
ภาพที่ 4.2	สัดส่วนของเยาวชนที่มีสถานะอยู่นอกกำลังแรงงาน และไม่ได้กำลังศึกษา ต่อประชากรอายุ 15-24 ปีทั้งหมดในแต่ละจังหวัด ไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2554 และปี พ.ศ. 2563 (%)	33
ภาพที่ 4.3	สัดส่วนของเยาวชนที่มีสถานะว่างงาน ต่อประชากรอายุ 15-24 ปีทั้งหมดในแต่ละจังหวัด ไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2554 และปี พ.ศ. 2563 (%)	35
ภาพที่ 4.4	สัดส่วนของเยาวชนที่มีสถานะเป็นแรงงานที่อยู่ชายขอบของตลาดแรงงาน ต่อประชากรอายุ 15-24 ปีทั้งหมดในแต่ละจังหวัด ไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2554 และปี พ.ศ. 2563 (%)	36
ภาพที่ 4.5	สัดส่วนของเยาวชนที่มีสถานะเป็นแรงงานที่ทำงานให้ครอบครัวและไม่ได้อยู่ในระบบการศึกษา ต่อประชากรอายุ 15-24 ปีทั้งหมดในแต่ละจังหวัด ไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2554 และปี พ.ศ. 2563 (%)	37

▶ คำนำและกิตติกรรมประกาศ

ในขณะที่ประเทศไทยกำลังเข้าสู่ “สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์”¹ การเตรียมเยาวชนหญิงและเยาวชนชายให้มีทักษะที่เป็นที่ต้องการในตลาดแรงงาน และอยู่ในการจ้างงานที่มีประสิทธิภาพและเป็นงานที่มีคุณค่า คือกุญแจสำคัญสำหรับอนาคตของเศรษฐกิจตลอดจนการพัฒนาประเทศและสังคมโดยรวม ถึงแม้ก่อนเกิดการแพร่ระบาดของโควิด-19 ประเทศไทยจะมีอัตราการว่างงานอยู่ในระดับที่ต่ำ แต่อัตราการว่างงานของเยาวชนในประเทศไทยมีทิศทางสูงขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553 เป็นต้นมา ทักษะงานที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน และระบบแนะแนวด้านอาชีพในสถานศึกษาที่ไม่มีประสิทธิภาพส่งผลให้เยาวชนเผชิญกับอุปสรรคต่าง ๆ เมื่อออกจากโรงเรียนและเข้าสู่การหางานทำ การแพร่ระบาดของโควิด-19 ยิ่งทำให้สถานการณ์เลวร้ายลงด้วยการชะงักงันของเศรษฐกิจและตลาดแรงงานในประเทศไทย เยาวชนต้องเผชิญกับปัญหาการหยุดชะงักของการศึกษา และการฝึกอบรม การหยุดชะงักของการทำงานเนื่องจากชั่วโมงการทำงานที่ลดลง รายได้ที่ลดลงและการสูญเสียงาน ตลอดจนความยากลำบากในการเปลี่ยนผ่านจากโรงเรียนมาสู่ที่ทำงานและการเปลี่ยนย้ายงาน ด้วยเหตุนี้ จึงมีเยาวชนหญิงและเยาวชนชายจำนวนมากที่ไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม ในขณะนี้

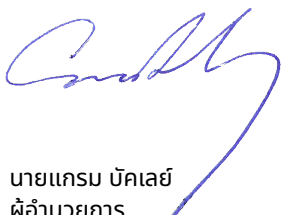
ไอแอลโอและหุ้นส่วนแบบไตรภาคีมีความมุ่งมั่นมาโดยตลอดที่จะส่งเสริมการจ้างงานของเยาวชน การสนับสนุนการเปลี่ยนผ่านทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมเพื่อการจ้างงานที่เต็มที่มีประสิทธิภาพและเลือกได้โดยอิสระ และเป็นงานที่มีคุณค่าสำหรับทุกคนรวมถึงเยาวชน คือประเด็นการทำงานหลักในกรอบผลลัพธ์ทั่วโลกของไอแอลโอสำหรับปี พ.ศ. 2565-2566 นอกจากนี้ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเป้าหมายที่ 8 เป้าประสงค์ที่ 8.6 มุ่งที่จะลดสัดส่วนของเยาวชนที่ไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรมให้ได้อย่างมาก โดยมีตัวชี้วัดที่ 8.6.1 มุ่งเน้นที่เยาวชนที่ไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม (อายุ 15-24 ปี) อีกทั้งผลลัพธ์ที่ 1.1 ของแผนงานระดับชาติว่าด้วยงานที่มีคุณค่า (ปี พ.ศ. 2562-2565) ก็ยังมุ่งเน้นการเพิ่มการจ้างงานที่มีคุณค่าและมีประสิทธิภาพ โดยใช้บริการจัดหางานที่สอดคล้องกับความต้องการแรงงานซึ่งคำนึงถึงเพศสภาพ และขยายการพัฒนาทักษะฝีมือ และการส่งเสริมทักษะด้านวิชาการ/วิชาชีพ โดยมุ่งเน้นการจ้างงานเยาวชนและผู้สูงอายุทุกเพศสภาพ

รายงานเรื่อง แนวโน้ม ลักษณะ และผลกระทบจากวิกฤตการณ์โควิด-19 ต่อเยาวชนที่ไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรมในประเทศไทย มุ่งเน้นไปที่กลุ่มเยาวชนที่ไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม ที่มีอายุระหว่าง 15 ถึง 24 ปีในประเทศไทย รายงานนี้พิจารณาลักษณะต่าง ๆ ของกลุ่มเยาวชนที่ไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม ระบุตัวชี้วัดทางสังคม-เศรษฐกิจและประชากรที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มเยาวชนที่ไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม และวิเคราะห์ผลกระทบจากวิกฤตการณ์โควิด-19 ที่มีต่อสถานะของเยาวชนที่ไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม

งานวิจัยนี้จัดทำโดยสำนักงานแรงงานระหว่างประเทศประจำประเทศไทย กัมพูชา และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ดร. เจสสิกา เวชบรรยงรัตน์ เป็นผู้เขียนรายงานหลักภายใต้คำแนะนำเชิงวิชาการจาก นายเฟลิกซ์ วายเดนแคฟ นางสาวมาลีโกะ มัทซึโมโตะ นางสาวจิตติมา ศรีสุขนาม และนางสาวกวิดา นิวัฒนนันท์ นางสาวชฎาพิมพ์ จุดมสรยุทธ ให้การสนับสนุนด้านการจัดการตลอดกระบวนการ และนางชนิดา วิวัฒนชานนท์ ให้การสนับสนุนด้านการจัดพิมพ์และการสื่อสารเผยแพร่

คณะผู้วิจัยขอแสดงความขอบคุณสำหรับข้อมูลทางวิชาการ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์จากเจ้าหน้าที่ไอแอลโอ อาทิ นางสาวอาทิโกะ ซากาโมโตะ นายจูเลียน แม็กนาร์ นางสาวโจนีย์ ซิมพัสัน นางสาวซาร่า เอลเดอร์ นายดอง อี สลี และนางสาวยูจิ โอฮิชิ

การทำความเข้าใจถึงความแตกต่างหลากหลายในกลุ่มเยาวชนที่ไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม และความท้าทายพื้นฐานที่พวกเขาเผชิญคือกุญแจสำคัญในการกำหนดนโยบายดำเนินการที่ตรงประเด็นและมีประสิทธิภาพ รายงานฉบับนี้จึงไม่เพียงแต่มุ่งสร้างความตระหนักรู้ในสถานการณ์ปัจจุบันของเยาวชนที่ไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรมในประเทศไทยเท่านั้น ข้อค้นพบของงานวิจัยยังจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่มุ่งเป้าไปที่การจัดการกับความท้าทายหลากหลายที่เยาวชนที่ไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรมต้องเผชิญ โดยหวังที่จะเพิ่มขีดความสามารถและโอกาสของเยาวชนเพื่อการพัฒนาฟื้นฟูที่เน้นคนเป็นศูนย์กลางในตลาดแรงงาน

นายเกรม บัคเลย์
ผู้อำนวยการ

คณะผู้เชี่ยวชาญเพื่อการทำงานที่มีคุณค่าประจำภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และแปซิฟิก และ สำนักงานแรงงานระหว่างประเทศประจำประเทศไทย กัมพูชา และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

¹ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติจัดทำรายงานข้อมูลสถิติประจำปีเรื่องผู้สูงอายุ อ่านได้ที่: <https://www.nesdc.go.th/main.php?filename=social>

▶ บทสรุปผู้บริหาร

อนาคตของเศรษฐกิจไทยขึ้นอยู่กับเยาวชนและความสามารถที่จะเปลี่ยนการลงทุนในการศึกษาของตนให้กลายเป็นโอกาสในการทำงานที่ดีได้ การมีเยาวชนจำนวนมากที่ไม่ได้้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม หมายถึงการสูญเสียโอกาสในการพัฒนาและการเติบโตทางเศรษฐกิจในอนาคต ในบริบทเช่นนี้ การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ที่จะอธิบายถึงเยาวชนที่มีอายุระหว่าง 15 ถึง 24 ปีที่ไม่ได้้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม ในประเทศไทยในแต่ละพื้นที่และในช่วงเวลาหนึ่ง โดยใช้ข้อมูลระดับประเทศจากการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรไตรมาสที่ 3 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554 - 2563 เป้าหมายของการศึกษาคือ 1) เพื่ออธิบายแนวโน้มและการกระจายตัวเชิงพื้นที่ของเยาวชนที่ไม่ได้้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม โดยใช้มาตรวัดจำแนกออกเป็นกลุ่มต่าง ๆ 2) เพื่อหาความสัมพันธ์เชิงสังคม-เศรษฐกิจและประชากรกับสถานะการไม่ได้้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรมของเยาวชนในประเทศไทย และ 3) เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบในเบื้องต้นจากวิกฤตโควิด-19 ที่มีต่อสถานะการไม่ได้้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรมของเยาวชน

การศึกษานี้วัดค่าสถานะการไม่ได้้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรมของเยาวชน โดยใช้มาตรวัดทั้งแบบรวมและแบบจำแนกประเภท มาตรวัดแบบรวมเป็นไปตามคำนิยามของไอแอลโอที่หมายถึงเยาวชนอายุ 15-24 ปีที่ไม่ได้กำลังศึกษาและไม่ได้ทำงานในขณะที่มีการสำรวจ สถานะการไม่ได้้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรมครอบคลุมเยาวชนหลากหลายกลุ่มในสังคมและจำเป็นต้องมีการวิเคราะห์แบบจำแนกกลุ่มเพิ่มเติมเพื่อให้เข้าใจพลวัตตลาดแรงงานของคนเหล่านี้ มาตรวัดแบบรวมของกลุ่มเยาวชนที่ไม่ได้้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม มีการจำแนกย่อยลงไปว่าคนนั้นกำลังหางานและพร้อมทำงานหรือไม่ การศึกษานี้ใช้มาตรวัดสามประเภทคือ 1) ว่างงาน 2) อยู่นอกกำลังแรงงาน และไม่ได้กำลังศึกษา และ 3) แรงงานที่อยู่ชายขอบของตลาดแรงงาน (marginal labour market attachment) การศึกษานี้ดำเนินการตามแนวทางสถิติที่ได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมนานาชาติของนักสถิติด้านแรงงาน (International Conference of Labour Statisticians; ICLS) โดยเฉพาะอย่างยิ่งแนวทางที่เกี่ยวข้องกับสถิติการทำงาน การจ้างงาน และการจ้างงานไม่เต็มศักยภาพ (labour underutilization) ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมนานาชาติของนักสถิติแรงงานครั้งที่ 19 (ปี พ.ศ. 2556) คนที่อยู่นอกกำลังแรงงาน และไม่ได้กำลังศึกษา หมายถึงผู้ที่ไม่ได้อยู่ในระบบการศึกษาหรือฝึกอบรม ไม่ได้กำลังหางานทำ และไม่พร้อมทำงาน ส่วนแรงงานที่อยู่ชายขอบของตลาดแรงงาน หมายถึงผู้ที่ไม่ได้อยู่ในระบบการศึกษาหรือฝึกอบรม และเป็น“คนที่ต้องการทำงานแต่ไม่พร้อมทำงานในตอนนี”หรือ“คนที่พร้อมทำงานแต่ยังไม่ต้องการทำงานหรือหางานทำในตอนนี”

นอกจากมาตรวัดแบบจำแนกกลุ่มเหล่านี้แล้ว บริบทเฉพาะของประเทศไทยทำให้ต้องมีมาตรวัดการจ้างงานที่ปร่าบางเพิ่มเติมสำหรับเยาวชนที่ไม่ได้้อยู่ในระบบการศึกษาและเป็นกลุ่มที่ทำงานให้ครอบครัวโดยอาจได้รับหรือไม่ได้รับค่าจ้างโดยตรงสำหรับการทำงาน

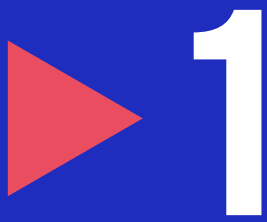
ข้อค้นพบสำคัญในระดับประเทศ

- ▶ เยาวชนอายุ 15 ถึง 24 ปีที่ไม่ได้้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม (มาตรวัดแบบรวม) เพิ่มขึ้นจาก 1.24 ล้านคน จากเยาวชนทั้งหมด 10.35 ล้านคน (ร้อยละ 12.0) ในปี พ.ศ. 2554 เป็น 1.42 ล้านคน จากเยาวชนทั้งหมด 9.20 ล้านคน (ร้อยละ 15.5) ในปี พ.ศ. 2563 จำนวนเยาวชนหญิงที่ไม่ได้้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม ในช่วงเวลาปี พ.ศ. 2554-2563 เปลี่ยนจาก 865,125 คน (ร้อยละ 17.1) เป็น 863,216 คน (ร้อยละ 19.0) ส่วนเยาวชนชายมีจำนวนเพิ่มขึ้นจาก 379,245 คน (ร้อยละ 7.2) เป็น 558,430 คน (ร้อยละ 12.0) นอกจากนี้ เยาวชนหญิงที่ทำงานให้ครอบครัว มีจำนวนลดลงจาก 616,155 คน เป็น 349,364 คน (จากร้อยละ 12.2 เป็นร้อยละ 7.7) ส่วนเยาวชนชายมีจำนวนลดลงจาก 1.09 ล้านคน เป็น 612,424 คน (จากร้อยละ 20.5 เป็นร้อยละ 13.1) ในช่วงเวลาเดียวกัน
- ▶ เมื่อจำแนกอัตราการไม่ได้้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม ตามประเภทจะเห็นว่า การว่างงานของเยาวชน และการเป็นแรงงานที่อยู่ชายขอบของตลาดแรงงานเพิ่มขึ้นในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด-19 โดยเยาวชนชายมีสัดส่วนของผู้ที่ว่างงานเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 1.6 ในปี พ.ศ. 2561/2562 เป็นร้อยละ 2.5 ในปี พ.ศ. 2563 และมีสัดส่วนของแรงงานที่อยู่ชายขอบของตลาดแรงงานเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 0.6 เป็นร้อยละ 1.0 ในช่วงเวลาเดียวกัน ส่วนเยาวชนหญิง ในปี พ.ศ. 2561/2562 และในปี พ.ศ. 2563 มีสัดส่วนของผู้ที่ว่างงานเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 1.6 เป็นร้อยละ 2.4 และมีสัดส่วนของแรงงานที่อยู่ชายขอบของตลาดแรงงานเพิ่มจากร้อยละ 0.6 เป็น 0.9
- ▶ ในปี พ.ศ. 2563 มีเยาวชนชายอายุ 15-17 ปี จำนวน 81,246 คน จาก 1.30 ล้านคน (ร้อยละ 6.3) และอายุ 18-24 ปี จำนวน 477,184 คน จาก 3.36 ล้านคน (ร้อยละ 14.2) ที่ไม่ได้้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม ในส่วนของเยาวชนหญิง มีเยาวชนหญิงอายุ 15-17 ปี จำนวน 66,860 คน จาก 1.26 ล้านคน (ร้อยละ 5.3) และอายุ 18-24 ปี จำนวน 796,356 คน จาก 3.28 ล้านคน (ร้อยละ 24.3) ที่ไม่ได้้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม โดยเมื่อเทียบกับกลุ่มเยาวชนอายุ 18-24 ปี กลุ่มเยาวชนอายุ 15-17 ปี ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีสิทธิ์เข้าถึงการศึกษาที่ไม่เสียค่าเล่าเรียน จะมีอัตราเยาวชนที่ไม่ได้้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรมต่ำกว่าในทุกมาตรวัด

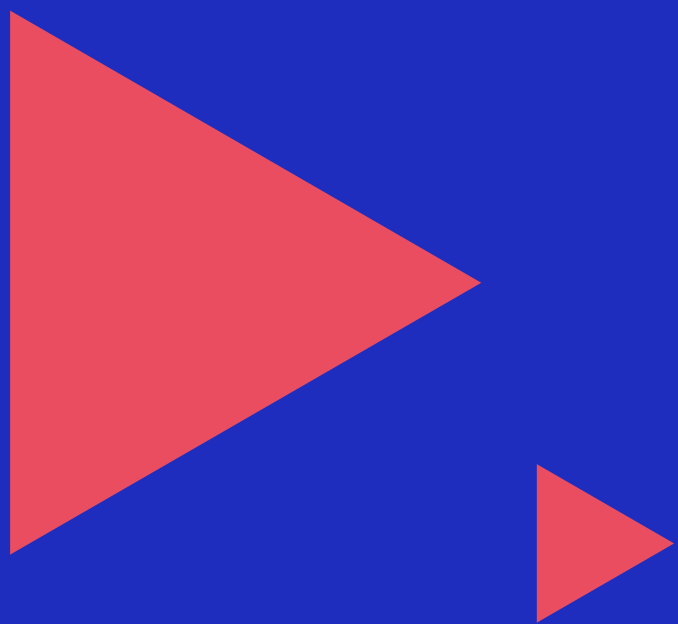
- ▶ ในปี พ.ศ. 2563 เยาวชนหญิงที่แต่งงานแล้วจำนวน 421,913 คน จากจำนวนทั้งหมด 1.04 ล้านคน (ร้อยละ 40.7) จัดอยู่ในกลุ่มเยาวชนที่ไม่ได้ใช้ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม ซึ่งสัดส่วนเยาวชนที่ไม่ได้ใช้ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรมที่สูงเช่นนี้มีปัจจัยมาจากสถานะนอกกำลังแรงงาน และไม่ได้กำลังศึกษาเป็นหลัก
- ▶ เยาวชนที่มีระดับการศึกษาสูงกว่ามัธยมศึกษา มีอัตราการว่างงานค่อนข้างสูงและเป็นแรงงานที่อยู่ชายขอบของตลาดแรงงานจำนวนมาก เมื่อเทียบกับเยาวชนที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือต่ำกว่า ในปี พ.ศ. 2563 จากกลุ่มเยาวชนชายที่จบมหาวิทยาลัยจำนวน 169,952 คน มี 26,993 คน (ร้อยละ 15.9) ที่ว่างงาน และ 9,249 คน (ร้อยละ 5.4) ที่เป็นแรงงานที่อยู่ชายขอบของตลาดแรงงาน ส่วนกลุ่มเยาวชนหญิงที่จบมหาวิทยาลัยจำนวน 370,816 คน มี 55,540 คน (ร้อยละ 15.0) ที่ว่างงาน และ 15,064 คน (ร้อยละ 4.1) ที่เป็นแรงงานที่อยู่ชายขอบของตลาดแรงงาน
- ▶ ถึงแม้ว่าการแต่งงานจะสัมพันธ์กับแนวโน้มที่ผู้หญิงจะอยู่ในสถานะนอกกำลังแรงงาน และไม่ได้กำลังศึกษาสูงขึ้น แต่เยาวชนหญิงที่แต่งงานและมีการศึกษาระดับมหาวิทยาลัย กลับพบว่าอยู่ในสถานะนอกกำลังแรงงาน และไม่ได้กำลังศึกษาน้อยกว่ากลุ่มอื่น
- ▶ ในปี พ.ศ. 2563 เยาวชนหญิงที่อาศัยในเมืองซึ่งมีโอกาสในตลาดแรงงานหลากหลาย มีแนวโน้มที่จะไม่ได้ใช้ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม (ร้อยละ 15.4) ต่ำกว่าเยาวชนหญิงที่อาศัยในชนบท (ร้อยละ 21.8) ส่วนเยาวชนชายที่อาศัยในเมืองและชนบทมีอัตราการไม่ได้ใช้ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรมที่ใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 11.0 และ 12.7 ตามลำดับ)
- ▶ เยาวชนหญิงจากจังหวัดที่มีการจ้างงานมากกว่าครึ่งหนึ่งอยู่ในภาคเกษตรกรรม มีแนวโน้มที่จะไม่ได้ใช้ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม (ร้อยละ 21.5) สูงกว่าเยาวชนหญิงจากจังหวัดที่มีแรงงานในภาคเกษตรกรรมไม่ถึงครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 17.9) ในปี พ.ศ. 2563 อย่างไรก็ตาม อัตราการว่างงานในกลุ่มเยาวชนหญิงจากจังหวัดที่มีการจ้างงานในภาคเกษตรกรรมไม่ถึงครึ่งหนึ่งนั้นจะสูงกว่า (ร้อยละ 2.9 เทียบกับร้อยละ 1.3)
- ▶ จากกลุ่มเยาวชนหญิงที่ไม่ได้ใช้ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม และอยู่นอกกำลังแรงงาน และไม่ได้กำลังศึกษา ร้อยละ 74.0 มีหน้าที่ดูแลครอบครัว ในทางกลับกันเยาวชนชายที่อยู่นอกกำลังแรงงาน และไม่ได้กำลังศึกษา มีแนวโน้มสูงกว่าที่จะไม่พร้อมทำงานเนื่องจากมีความเจ็บป่วย (ร้อยละ 22.0) หรือกำลังพักฟื้นช่วงจากการเรียนและการทำงาน (ร้อยละ 32.1)
- ▶ ร้อยละ 1.0 ของกลุ่มเยาวชนที่พร้อมทำงานแต่ยังไม่ต้องการทำงานหรือหางานทำในตอนี้ (available potential job seekers) ให้เหตุผลในการไม่หางานทำว่า หางานแล้วแต่หาไม่ได้ หรือหางานที่เหมาะสมไม่ได้

ข้อค้นพบสำคัญในระดับจังหวัด

- ▶ อัตราการอยู่ในสถานะที่ไม่ได้ใช้ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรมของกลุ่มเยาวชนเพิ่มขึ้นเกือบทุกจังหวัดของประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2554 ถึง พ.ศ. 2563
- ▶ เยาวชนหญิงมีแนวโน้มที่จะอยู่นอกกำลังแรงงาน และไม่ได้กำลังศึกษา มากกว่าเยาวชนชาย อย่างไรก็ตาม การอยู่นอกกำลังแรงงาน และไม่ได้กำลังศึกษาเพิ่มขึ้นในกลุ่มเยาวชนชายและค่อนข้างคงตัวในกลุ่มเยาวชนหญิงทั่วประเทศระหว่างปี พ.ศ. 2554 ถึง พ.ศ. 2563
- ▶ สัดส่วนของเยาวชนที่ว่างงานเพิ่มขึ้นสำหรับทั้งเยาวชนหญิงและเยาวชนชายทั่วประเทศระหว่างปี พ.ศ. 2554 ถึง พ.ศ. 2563 โดยส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากวิกฤตโควิด-19
- ▶ แรงงานที่อยู่ชายขอบของตลาดแรงงานเพิ่มขึ้นสำหรับทั้งเยาวชนหญิงและเยาวชนชายระหว่างปี พ.ศ. 2554 ถึง พ.ศ. 2563 โดยเฉพาะในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนและภาคใต้สำหรับเยาวชนชาย และในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างสำหรับเยาวชนหญิง
- ▶ สัดส่วนเยาวชนที่ทำงานให้ครอบครัวที่ไม่ได้กำลังศึกษาลดลงอย่างมากระหว่างปี พ.ศ. 2554 ถึง พ.ศ. 2563 อย่างไรก็ตาม สถานะนี้ยังคงพบมากในพื้นที่เกษตรกรรมโดยเฉพาะในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ภาคตะวันตก และภาคตะวันตกเฉียงเหนือของประเทศ

ภาพรวมของตลาดแรงงานไทย

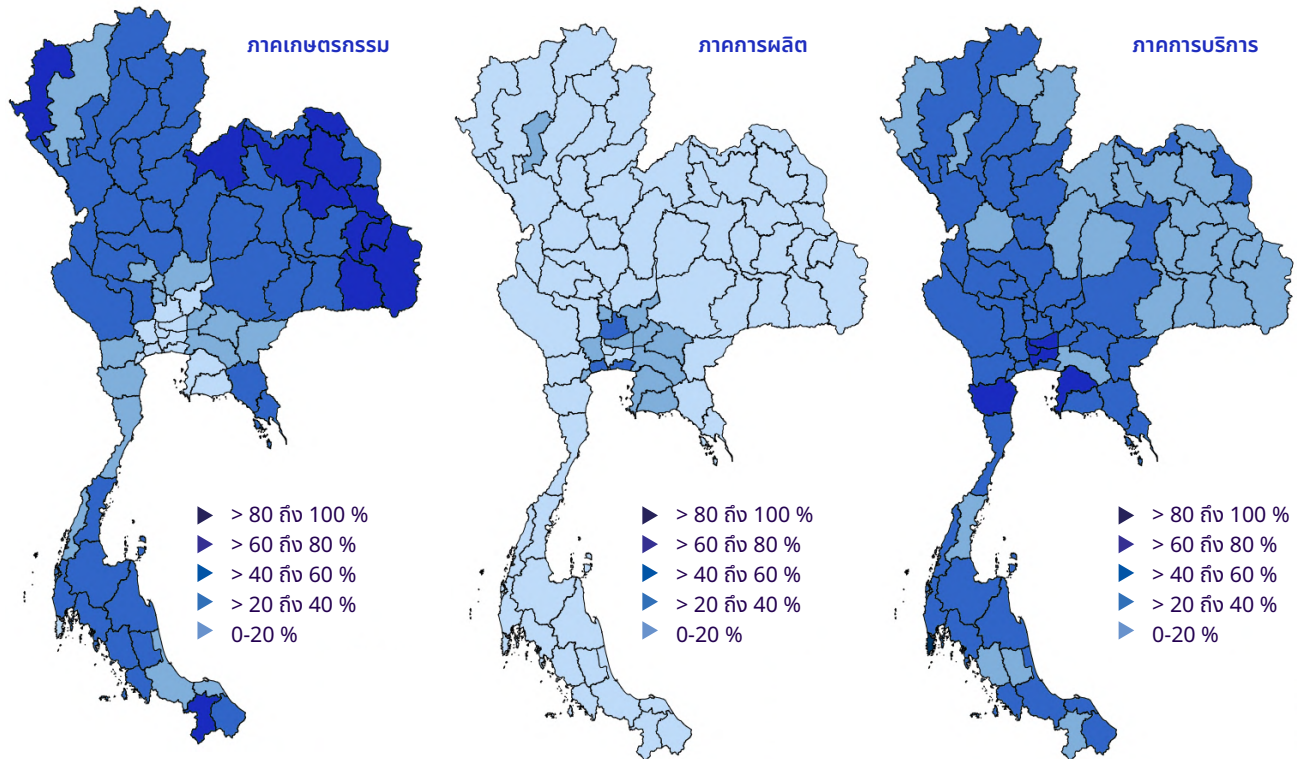

▶ 1. ภาพรวมของตลาดแรงงานไทย

ณ ปี พ.ศ. 2563 ประเทศไทยมีประชากรเกือบ 70 ล้านคน (World Bank n.d.) และมีผู้อยู่ในกำลังแรงงานมากกว่า 38 ล้านคน (สสช., 2563b) ประเทศไทยจัดว่าเป็นประเทศที่มีรายได้ปานกลางโดยมีภาคเกษตรกรรมเป็นพื้นฐานทางเศรษฐกิจมาแต่เดิม ตั้งแต่ช่วงปี พ.ศ. 2523 รัฐบาลส่งเสริมการพัฒนาภาคการผลิตและการเติบโตที่เน้นการส่งออก ซึ่งทำให้เกิดนิคมอุตสาหกรรมขึ้นมาจำนวนมาก โดยเฉพาะในภาคกลางและตะวันออก (Baker and Phongpaichit 2552) รัฐบาลสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวตั้งแต่ช่วงปี พ.ศ. 2533 ซึ่งทำให้เกิดการขยายตัวอย่างรวดเร็วของภาคการบริการในจุดท่องเที่ยว เช่น จังหวัดภูเก็ต และจังหวัดชลบุรี เป็นต้น

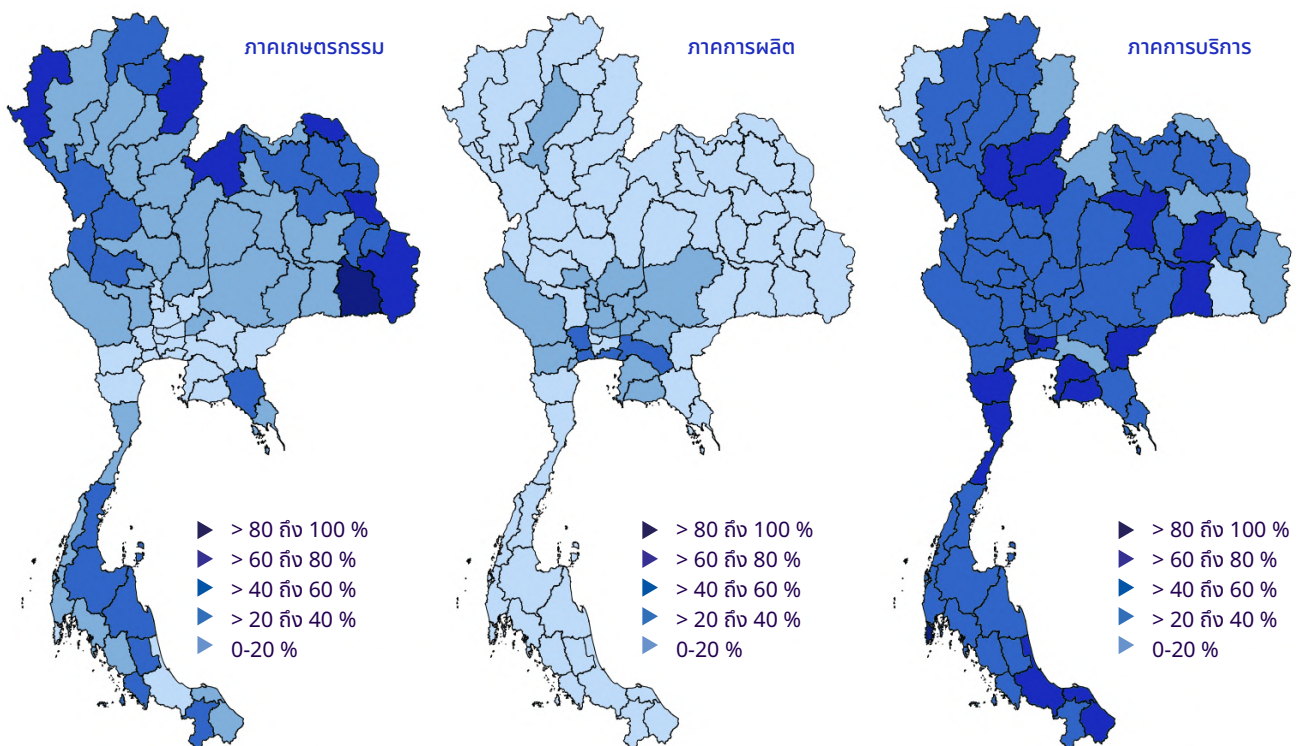
สัดส่วนการจ้างงานตามภาคเศรษฐกิจมีความแตกต่างกันระหว่างแรงงานเยาวชนอายุ 15-24 ปีและแรงงานทั่วไปที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป แรงงานเยาวชนมีแนวโน้มที่จะทำงานในภาคเกษตรกรรมน้อยและมีแนวโน้มที่จะทำงานในภาคการผลิตและภาคการบริการสูงกว่าแรงงานทั่วไป ภาพที่ 1.1 และ 1.2 แสดงสัดส่วนการจ้างงานตามภาคเศรษฐกิจ (เกษตรกรรม การผลิต และการบริการ) ของแรงงานอายุ 15 ปีขึ้นไปและแรงงานเยาวชนอายุระหว่าง 15-24 ปี ตามลำดับ แผนแรกที่แรกในภาพที่ 1.1 แสดงสัดส่วนของแรงงานในภาคเกษตรกรรมจำแนกตามจังหวัด การเกษตรเป็นที่แพร่หลายมากที่สุด ในจังหวัดที่ตั้งอยู่นอกศูนย์กลางของประเทศไทย โดยเป็นแหล่งจ้างงานสำคัญในภาคตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งหลายจังหวัดมีแรงงานในภาคเกษตรกรรมเกินกว่าร้อยละ 60.0 ในทางกลับกันจังหวัดที่ตั้งอยู่รอบ ๆ กรุงเทพมหานครและจังหวัดที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก ซึ่งรัฐบาลได้เน้นการพัฒนาภาคการผลิตมีสัดส่วนแรงงานในภาคการผลิตสูงสุดถึงกว่าร้อยละ 20.0 ในส่วนของภาคการบริการ จังหวัดที่มีสัดส่วนแรงงานในภาคการบริการสูงสุดมักจะเป็นพื้นที่ที่พึ่งพาการท่องเที่ยว เช่น จังหวัดภูเก็ตและจังหวัดชลบุรี แต่เนื่องจากตลาดแรงงานที่มีความหลากหลายในกรุงเทพมหานคร แรงงานในภาคการบริการคิดเป็นร้อยละ 79.0 ของแรงงานทั้งหมด แรงงานภาคบริการนั้นจะเบาบางในพื้นที่ภาคเกษตรกรรมเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่สำคัญ โดยเฉพาะในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

▶ ภาพที่ 1.1 สัดส่วนการจ้างงานตามภาคเศรษฐกิจ จำแนกตามจังหวัดของแรงงานอายุ 15 ปีขึ้นไป ไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2563

ที่มา: การคำนวณของผู้เขียนจากตารางที่ 4 สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2563a)

▶ ภาพที่ 1.2 สัดส่วนการจ้างงานตามภาคเศรษฐกิจ จำแนกตามจังหวัดของแรงงานอายุ 15-24 ปี ไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2563

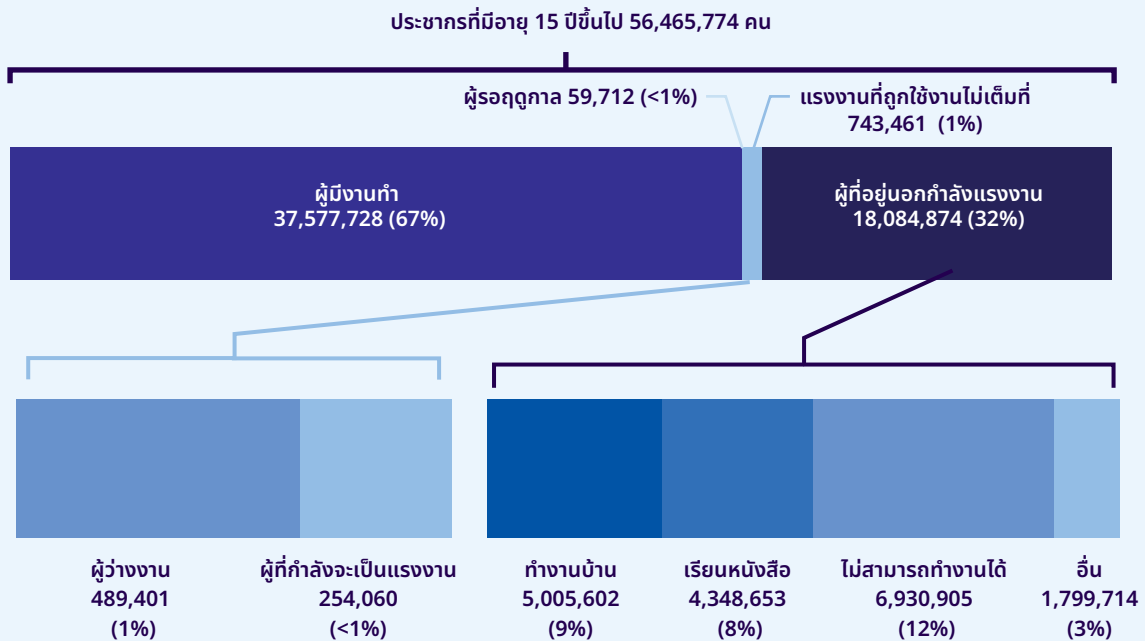
ที่มา: การคำนวณของผู้เขียนจากข้อมูลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรในประเทศไทย ไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2563

สำหรับแรงงานเยาวชนอายุ 15 ถึง 24 ปี รูปแบบการจ้างงานตามภาคเศรษฐกิจจะแตกต่างไปจากแรงงานโดยรวมเล็กน้อย ดังแสดงในภาพที่ 1.2 แผนที่แสดงสัดส่วนการจ้างงานในภาคเกษตรกรรมชี้ให้เห็นว่าแรงงานเยาวชนมีแนวโน้มที่จะทำงานในภาคเกษตรกรรมน้อยเมื่อเทียบกับแรงงานทั่วไปในพื้นที่ส่วนใหญ่ของประเทศ เยาวชนมีแนวโน้มที่จะทำงานในภาคการผลิตในพื้นที่ภาคกลางสูงกว่าแรงงานทั่วไปและยังมีแนวโน้มที่จะทำงานในภาคการบริการสูงกว่าแรงงานทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้

ตั้งแต่ช่วงปี พ.ศ. 2513 รัฐบาลพยายามขยายการเข้าถึงการศึกษาและเร่งการพัฒนาเศรษฐกิจมีการขยายการเข้าถึงการศึกษาในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาอย่างมากในช่วงปี พ.ศ. 2513 และ พ.ศ. 2523 ณ ปี พ.ศ. 2545 เด็กในประเทศไทยต้องเข้ารับการศึกษาก่อนบังคับเป็นเวลาเก้าปีและได้รับประกาศนียบัตรมัธยมศึกษาตอนต้น นอกจากการเพิ่มระยะเวลาของการศึกษาก่อนบังคับแล้ว รัฐบาลยังได้ดำเนินการให้เด็กทุกคนไม่ต้องเสียค่าเล่าเรียนจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อลดค่าใช้จ่ายในการศึกษาและเปิดโอกาสให้มีการศึกษาในระดับสูงขึ้น จากการขยายการเข้าถึงการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยในช่วงปี พ.ศ. 2533 และ พ.ศ. 2543 และการดำเนินการโครงการเงินกู้เพื่อช่วยเรื่องค่าเล่าเรียนและค่าธรรมเนียมของมหาวิทยาลัย จำนวนเยาวชนที่สำเร็จการศึกษาในระดับอุดมศึกษาจึงมีเพิ่มขึ้นอย่างมาก ในปี พ.ศ. 2563 อัตราการเข้าเรียนอย่างหยาบ (gross enrolment rate) ในระดับมัธยมศึกษาอยู่ที่ร้อยละ 113.8 ขณะที่อัตราการเข้าเรียนอย่างหยาบในระดับอุดมศึกษาอยู่ที่ร้อยละ 49.3 ในปี พ.ศ. 2559 (World Bank n.d)

ในปี พ.ศ. 2563 เยาวชนอายุ 15-24 ปี มีจำนวน 9.20 ล้านคน โดยมี 3.66 ล้านคน (ร้อยละ 39.8) อยู่ในกำลังแรงงาน ปัจจุบันและ 5.54 ล้านคน (ร้อยละ 58.9) อยู่นอกกำลังแรงงานปัจจุบัน อัตราการมีส่วนร่วมในกำลังแรงงาน (labour force participation rate) ของเยาวชนลดลงในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาเนื่องจากการเข้ารับการศึกษามากขึ้น ภาพที่ 1.3 และ 1.4 แสดงข้อมูลของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป และเยาวชนอายุ 15-24 ปี ทั้งผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงานและอยู่นอกกำลังแรงงาน ในไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2563 โดยในปี พ.ศ. 2563 ประชากรในประเทศไทยที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป มีจำนวน 56.47 ล้านคน โดยเป็นผู้ที่อายุระหว่าง 15-24 ปี จำนวน 9.20 ล้านคน ส่วนผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงานในปี พ.ศ. 2563 มีจำนวน 38.07 ล้านคน ทำให้มีอัตราการมีส่วนร่วมในกำลังแรงงานอยู่ที่ร้อยละ 67.4 ในส่วนเยาวชนอายุ 15-19 ปี มีผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงานเป็นเยาวชนชายจำนวน 459,752 คน และเยาวชนหญิงจำนวน 195,899 คน ในปี พ.ศ. 2563 โดยอัตราการมีส่วนร่วมในกำลังแรงงานของเยาวชนชายและเยาวชนหญิงอยู่ที่ร้อยละ 20.8 และ 9.1 ตามลำดับ สำหรับเยาวชนอายุระหว่าง 20-24 ปี มีผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงานเป็นเยาวชนชายจำนวน 1.71 ล้านคน และเยาวชนหญิงจำนวน 1.29 ล้านคน โดยอัตราการมีส่วนร่วมในกำลังแรงงานของเยาวชนชายและเยาวชนหญิงอยู่ที่ร้อยละ 70.2 และ 54.0 ตามลำดับ ภาพที่ 1.5 แสดงให้เห็นถึงอัตราการมีส่วนร่วมในกำลังแรงงานของเยาวชนลดลงตลอดช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ทั้งอัตราการมีส่วนร่วมในกำลังแรงงานของเยาวชนชายและเยาวชนหญิงโดยสาเหตุสำคัญคือการเข้าถึงการศึกษาเพิ่มมากขึ้นทั้งในระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา

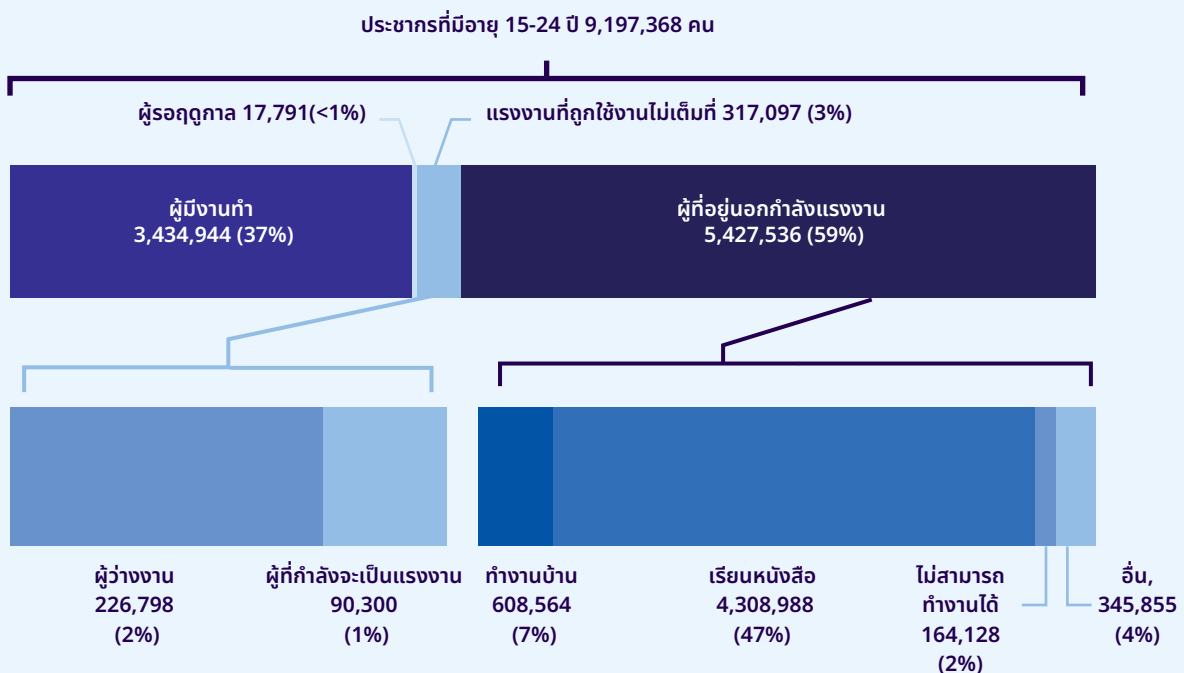
▶ ภาพที่ 1.3 ข้อมูลตลาดแรงงานของประชากรที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป ไตรมาสที่ 3 พ.ศ. 2563

หมายเหตุ: ผู้ที่กำลังจะเป็นกำลังแรงงาน (potential labour force) หมายถึง ผู้ที่พร้อมทำงานแต่ยังไม่ต้องการทำงานหรือหางานทำในตอนนี้ (available potential jobseekers) และผู้ที่ต้องการทำงานแต่ไม่พร้อมทำงานในตอนนี้ (unavailable job seekers) ส่วนประเภท “ไม่สามารถทำงานได้” หมายถึง ผู้ที่เจ็บป่วยหรือพิการ รวมถึงคนที่ยังเด็กเกินไปหรือชราจนไม่สามารถทำงานได้

ที่มา: การคำนวณของผู้เขียนจากข้อมูลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรในประเทศไทย ไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2563

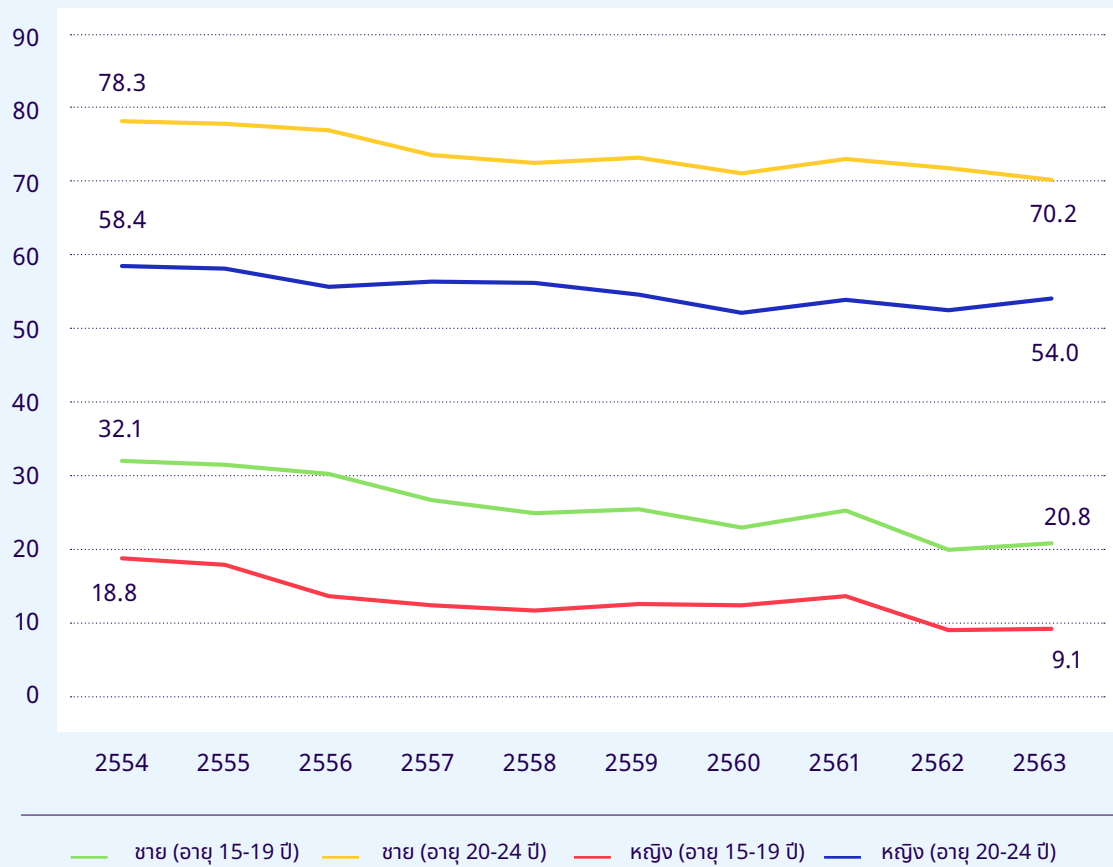
▶ ภาพที่ 1.4 ข้อมูลตลาดแรงงานของประชากรที่มีอายุ 15-24 ปี ไตรมาสที่ 3 พ.ศ. 2563

หมายเหตุ: ผู้ที่กำลังจะเป็นกำลังแรงงาน (potential labour force) หมายถึง ผู้ที่พร้อมทำงานแต่ยังไม่ต้องการทำงานหรือหางานทำในตอนนี้ (available potential jobseekers) และผู้ที่ต้องการทำงานแต่ไม่พร้อมทำงานในตอนนี้ (unavailable job seekers) ส่วนประเภท “ไม่สามารถทำงานได้” หมายถึง ผู้ที่เจ็บป่วยหรือพิการ รวมถึงคนที่ยังเด็กเกินไปหรือชราจนไม่สามารถทำงานได้

ที่มา: การคำนวณของผู้เขียนจากข้อมูลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรในประเทศไทย ไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2563

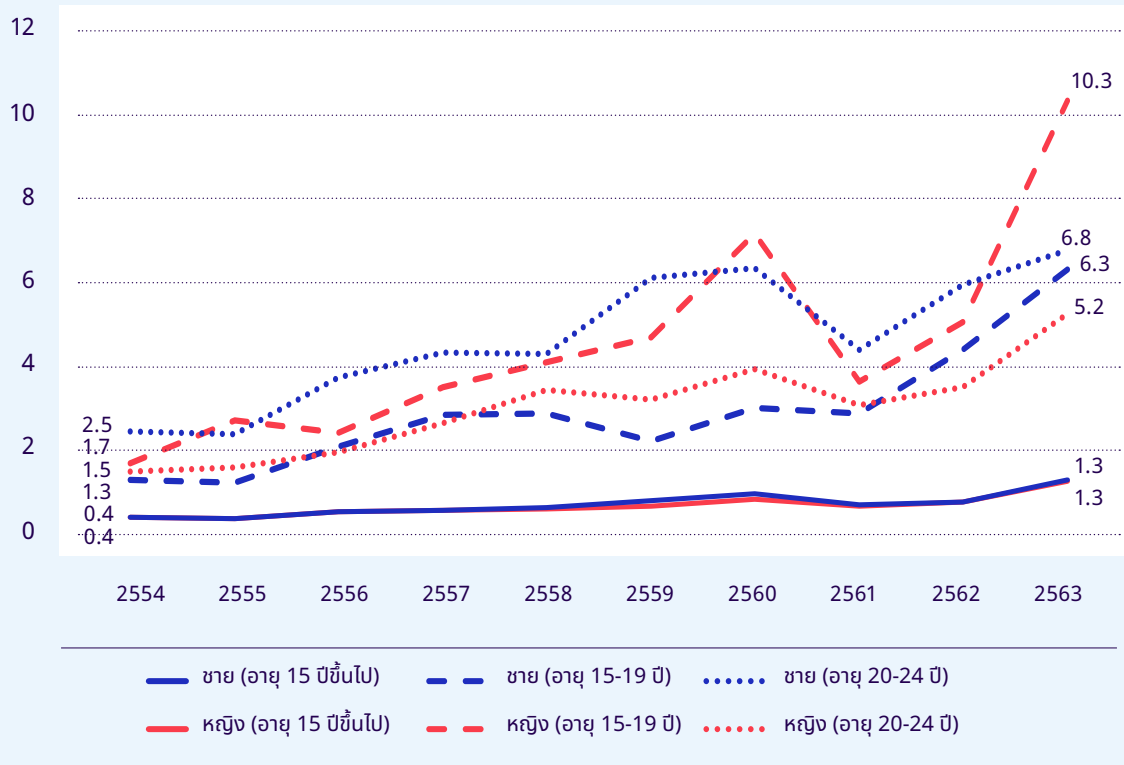
▶ ภาพที่ 1.5 อัตราการมีส่วนร่วมในกำลังแรงงานของเยาวชน พ.ศ. 2554-2563 (%)

ที่มา: การคำนวณข้อมูลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรในจำนวนประเทศไทย ไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2554-2563

ในช่วงปี พ.ศ. 2554-2563 อัตราการว่างงานของเยาวชนชายเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 1.3 เป็น 6.3 สำหรับผู้ที่อายุระหว่าง 15-19 ปี และจากร้อยละ 1.5 เป็น 5.2 สำหรับผู้ที่อายุระหว่าง 20-24 ปี ขณะเดียวกันอัตราการว่างงานของเยาวชนหญิงที่อายุระหว่าง 15-19 ปี เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 1.7 เป็น 10.3 และสำหรับเยาวชนหญิงที่อายุระหว่าง 20-24 ปี เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 2.5 เป็น 6.8 ในทางกลับกัน อัตราการว่างงานของแรงงานอายุ 15 ปีขึ้นไป ทั้งผู้ชายและผู้หญิงอยู่ในระดับที่ต่ำโดยค่าสูงสุดอยู่ที่ร้อยละ 1.3 สำหรับทั้งสองเพศในปี พ.ศ. 2563 ประเทศไทยมีอัตราการว่างงานโดยรวมในระดับที่ต่ำมากนับตั้งแต่ฟื้นตัวจากวิกฤตการณ์การเงินในเอเชียในช่วงปี พ.ศ. 2543 แต่ถึงแม้ว่าอัตราการว่างงานโดยรวมของประเทศไทยจะอยู่ในระดับที่ต่ำมาโดยตลอด ก็ควรหมายเหตุว่างานที่มีอยู่นั้นส่วนใหญ่เป็นงานนอกระบบและกระจุกตัวอยู่ในอาชีพที่มีค่าแรงงานต่ำ (สช., 2563c) ภาพที่ 1.6 แสดงให้เห็นถึงอัตราการว่างงานในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา โดยอัตราการว่างงานของกำลังแรงงานทั้งหมดจะอยู่ที่ราวร้อยละ 1.0 โดยมีการกระโดดขึ้นเป็นร้อยละ 1.3 ในปี พ.ศ. 2563 ซึ่งสอดคล้องกับวิกฤตโควิด-19 เช่นเดียวกับในประเทศอื่นๆ อัตราการว่างงานของทั้งเยาวชนชายและเยาวชนหญิงจะสูงกว่าอัตราการว่างงานโดยรวมเสมอ ตลอดทศวรรษที่ผ่านมาอัตราการว่างงานของทั้งเยาวชนชายและเยาวชนหญิงที่อายุระหว่าง 15-24 ปี นั้นสูงขึ้น ในขณะที่อัตราการว่างงานโดยรวมคงตัวซึ่งบ่งบอกถึงประสบการณ์ในตลาดแรงงานของเยาวชนที่แตกต่างจากแรงงานที่ทำงานมาสักระยะหนึ่ง (mid-career workers) และแรงงานที่ทำงานมานาน (late-career workers) ในปี พ.ศ. 2563 อัตราการว่างงานของเยาวชนชายที่อายุระหว่าง 15-19 ปี และ 20-24 ปี อยู่ที่ร้อยละ 6.3 และ 5.2 ตามลำดับ ขณะที่อัตราการว่างงานของเยาวชนหญิงที่อายุระหว่าง 15-19 ปี และ 20-24 ปี อยู่ที่ร้อยละ 10.3 และ 6.8 ตามลำดับ

▶ ภาพที่ 1.6 อัตราการว่างงาน จำแนกตามเพศและช่วงอายุ ไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2554-2563 (%)

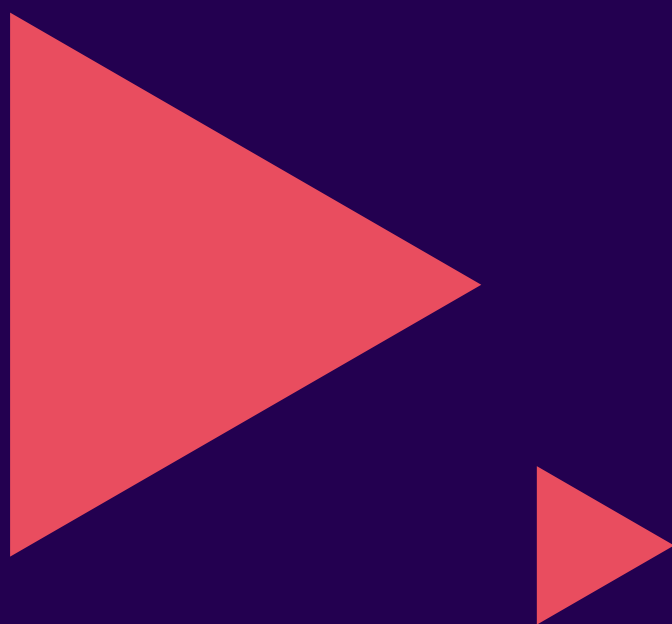

ที่มา: การคำนวณของผู้เขียนจากข้อมูลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรในประเทศไทย ไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2554-2563

เนื้อหาในส่วนนี้ให้ภาพรวมของสถานการณ์ตลาดแรงงานของประเทศไทยและพลวัตที่เกี่ยวข้องกับการจ้างงานเยาวชน และสถานะการไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม สัดส่วนการจ้างงานในแต่ละภาคเศรษฐกิจนั้นแตกต่างกันไปตามจังหวัดต่าง ๆ โดยภาคการบริการและภาคการผลิตเป็นภาคเศรษฐกิจที่สำคัญในพื้นที่ภาคกลางของประเทศและภาคเกษตรกรรมเป็นภาคเศรษฐกิจที่สำคัญในจังหวัดรอบนอก ส่วนอัตราการเข้าเรียนในระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษาอยู่ในระดับที่สูงซึ่งบ่งชี้ถึงความไม่สอดคล้องที่อาจเกิดขึ้นระหว่างการลงทุนในทุนมนุษย์กับประเภทและคุณภาพของโอกาสการจ้างงานที่มีให้สำหรับเยาวชน อัตราการว่างงานของเยาวชนที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาอาจเป็นสัญญาณจากพลวัตโดยรวมเหล่านี้ นอกจากการว่างงานแล้วยังมีความกังวลว่าเยาวชนจะมีส่วนร่วมในตลาดแรงงานน้อยลงไปเรื่อย ๆ ไม่ว่าจะเนื่องจากมีการดูแลทางบ้านเพิ่มขึ้นหรือว่าเยาวชนที่หมดกำลังใจเนื่องจากไม่มีโอกาสการจ้างงานที่ดีมีคุณภาพและออกจากกำลังแรงงานโดยสิ้นเชิง เนื้อหาในส่วนถัดไปจะเป็นการนิยามมาตรการไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรมแบบรวมและจำแนกกลุ่ม เพื่อที่จะใช้สำรวจแนวโน้มเกี่ยวกับเยาวชนในตลาดแรงงานไทยทั้งในเชิงพื้นที่และช่วงเวลา

▶ 2

นิยามของเยาวชนที่ไม่ได้
อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา
หรือการฝึกอบรม (NEET)

► 2. นิยามของเยาวชนที่ไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม (NEET)

2.1 มาตรการกลุ่มเยาวชนที่ไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม อย่างเป็นทางการ

อัตราการไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม (NEET) ของเยาวชนและผลกระทบของอัตราดังกล่าวต่อเศรษฐกิจ หากอัตราอยู่ในระดับที่สูงนั้น เป็นประเด็นที่มีการให้ความสำคัญเพิ่มขึ้นอย่างมากในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมา เป้าประสงค์ที่ 8.6 ของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนมุ่งที่จะลดสัดส่วนของเยาวชนที่ไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม ซึ่งโอแอลไอ ให้นิยามเยาวชนที่ไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรมว่าเป็น “ร้อยละของเยาวชน (อายุ 15-24 ปี) ที่ไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม” (โอแอลไอ 2556) ตัวชี้วัดมีสูตรคำนวณดังนี้

$$NEET\% = \frac{N_{total} - (N_{emp} + N_{edu})}{N_{total}}$$

N_{total} คือจำนวนเยาวชนทั้งหมดที่อายุระหว่าง 15 ถึง 24 ปี N_{emp} คือจำนวนเยาวชนที่มีงานทำ และ N_{edu} คือจำนวนเยาวชนที่อยู่ในการศึกษาหรือการฝึกอบรมแต่ไม่ได้ทำงาน โดยเยาวชนจะถือว่ามีงานทำเมื่อทำงานที่ได้รับค่าจ้างหรือประกอบธุรกิจของตนเองในช่วงเวลาอ้างอิงหนึ่ง และเยาวชนจะถือว่าอยู่ในการศึกษาเมื่อกำลังเข้าเรียนในระบบหรือนอกระบบในสาขาวิชาที่จำแนกตามมาตรฐานการจัดจำแนกการศึกษา (ISCED) (โอแอลไอ 2556)

2.2 ความหลากหลายของเยาวชนที่ไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม

คำนิยามของเยาวชนที่ไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม ดังกล่าวแสดงถึงร้อยละของเยาวชนอายุ 15-24 ปี ที่ไม่ได้อยู่ในการศึกษาและว่างงาน หรือไม่อยู่ในตลาดแรงงาน โอแอลไอ (2556, 40) ระบุว่า การเปรียบเทียบอัตราการไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรมของเยาวชนกับอัตราการว่างงานจะเป็นตัวชี้วัดที่มีประโยชน์ในการแสดงถึงความรุนแรงของปัญหาแรงงานเยาวชนทั้งหมดกำลังเผชิญกับการทำงาน ทว่าเยาวชนที่ถูกจัดเป็นเยาวชนที่ไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรมไม่ได้มีลักษณะเหมือนกันทั้งหมด ซึ่งในรายงานสรุปทางวิชาการของโอแอลไอ Elder (2558) ได้อภิปรายให้เห็นว่าการใช้อัตราการไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรมของเยาวชน เป็นตัวชี้วัดตลาดแรงงานนั้นอาจทำให้เข้าใจผิด Elder (2558) ชี้ให้เห็นว่าอัตราการไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรมของเยาวชนแบบรวมในกลุ่มประเทศตัวอย่างมีความคล้ายคลึงกันและทำให้ไม่เห็นพลวัตตลาดแรงงานเฉพาะของแต่ละประเทศ

เมื่อจำแนกอัตราการไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรมของเยาวชน ออกเป็นประเภท “เยาวชนว่างงาน” และ “คนที่อยู่นอกกำลังแรงงาน และไม่กำลังศึกษา (inactive non-students)” จะเห็นได้ชัดว่าการที่เยาวชนไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม ในบางประเทศมีปัจจัยหลักมาจากการว่างงานและในบางประเทศมาจากการที่อยู่นอกกำลังแรงงาน และไม่กำลังศึกษา ส่วนเมื่อจำแนกอัตราการไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรมของเยาวชนของกลุ่มประเทศตัวอย่างตามเพศ จะเห็นได้ว่าการว่างงานเป็นปัจจัยหลักสำหรับสถานะการไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรมของเยาวชนชาย ในขณะที่เยาวชนหญิงมีแนวโน้มสูงกว่าที่จะอยู่นอกกำลังแรงงานและไม่กำลังศึกษา (Elder 2558) บทเรียนสำคัญที่ได้จากงานวิจัยดังกล่าวคือตัวชี้วัดการไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรมของเยาวชน แบบรวม (aggregate NEET indicator) ไม่สามารถแสดงให้เห็นประสบการณ์ในตลาดแรงงานของเยาวชนได้แบบเดียว และนักวิจัยและผู้กำหนดนโยบายจำเป็นต้องจำแนกมาตรการไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรมของเยาวชน ออกเป็นประเภทต่างๆ เพื่อจะได้เข้าใจสถานการณ์ตลาดแรงงานของเยาวชนที่สูญเสียโอกาสจากการจ้างงาน การศึกษา และการฝึกอบรม

ข้อกังวลเกี่ยวกับการใช้มาตรการไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรมของแบบรวม ทำให้มีการจำแนกมาตรการวัดออกเป็นกลุ่มต่างๆ (disaggregated NEET measures) ทว่าจนถึงขณะนี้ก็ยังไม่มีมาตรการวัดแบบจำแนกกลุ่มที่เป็นมาตรฐานสากล ยกตัวอย่างเช่น มาตรการวัดแบบจำแนกกลุ่มห้าประเภทที่กำหนดโดยมูลนิธิยุโรปสำหรับการปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่และการทำงาน (2559) และใช้กับประเทศในสหภาพยุโรปประกอบด้วยว่างงาน (conventionally unemployed) ไม่พร้อมทำงาน (unavailable) ไม่อยู่ในตลาดแรงงาน (disengaged) แสวงหาโอกาส (opportunity seekers) และสมัครใจที่จะไม่อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม (voluntary NEET) ประเภท “แสวงหาโอกาส” หมายถึงเยาวชนที่กำลังรอโอกาสการทำงานหรือโอกาสทางการศึกษาที่ต้องการ ส่วนประเภท “สมัครใจที่จะไม่อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือ

การฝึกอบรม” หมายถึงเยาวชนที่กำลังทำกิจกรรมสร้างเสริมประสบการณ์ต่างๆ เช่นเดินทางในช่วงปีเว้นว่างที่เป็นรอยต่อในชีวิต (gap year) ถึงแม้การแบ่งเป็นประเภทต่างๆ เหล่านี้อาจเป็นประโยชน์ในการอธิบายสถานการณ์เยาวชนที่ไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม และประสบการณ์ในตลาดแรงงานของเยาวชนในยุโรป แต่ก็อาจไม่เป็นประโยชน์เท่าใดนักสำหรับประเทศที่มีรายได้ต่ำและรายได้ปานกลางทั้งในเชิงแนวคิดและการปฏิบัติ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องพิจารณาสถานการณ์เฉพาะของประเทศนั้นๆ เมื่อจำแนกประเภทเยาวชนที่ไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรมของเยาวชนเพื่อการวิเคราะห์

2.3 การวัดกลุ่มเยาวชนที่ไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม ในประเทศไทย

Elder (2558,9) เสนอว่าเพื่อให้เข้าใจสถานการณ์ที่เยาวชนที่ไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรมของแต่ละประเทศได้สมบูรณ์ครบถ้วนยิ่งขึ้น ควรจะพิจารณาการใช้เกณฑ์วัดสามข้อดังนี้ 1) ว่างงาน 2) อยู่นอกกำลังแรงงาน และไม่ได้กำลังศึกษา และ 3) การจ้างงานที่เปราะบาง (vulnerable employment)² ด้วยคำแนะนำนี้ การวิเคราะห์ต่อจากนี้จึงวัดการไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม โดยใช้มาตรวัดทั้งที่เป็นแบบรวม (broad) และแบบจำแนกประเภท (disaggregated) มาตราวัดแบบรวมยึดตามคำนิยามของโอแอลไอที่หมายถึงเยาวชนอายุ 15-24 ปีที่ไม่ได้กำลังศึกษาและไม่ได้ทำงานในขณะที่มีการสำรวจ³ จากนั้นมาตรวัดการไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรมแบบรวมจะถูกจำแนกเป็นมาตรวัดสามข้อโดยพิจารณาว่าบุคคลนั้นกำลังหางานทำและพร้อมทำงานหรือไม่ มาตราวัดสามข้อประกอบด้วย 1) ว่างงาน 2) อยู่นอกกำลังแรงงาน และไม่ได้กำลังศึกษา และ 3) แรงงานที่อยู่ชายขอบของตลาดแรงงาน (marginal labour market attachment) ซึ่งประกอบด้วยผู้ที่ต้องการทำงานแต่ไม่พร้อมทำงานในตอนนี้ (unavailable job seekers) และผู้ที่พร้อมทำงานแต่ยังไม่ต้องการทำงานหรือหางานทำในตอนนี้ (available potential job seekers)⁴ คำนิยามของแต่ละประเภทได้แสดงในภาพที่ 2.1

▶ ภาพที่ 2.1 คำนิยามมาตรวัดการไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม แบบจำแนกประเภท

		พร้อมทำงาน	
		ใช่	ไม่ใช่
กำลังหางานทำ	ใช่	ว่างงาน	แรงงานที่อยู่ชายขอบของตลาดแรงงาน (ผู้ที่ต้องการทำงานแต่ไม่พร้อมทำงานในตอนนี้)
	ไม่ใช่	แรงงานที่อยู่ชายขอบของตลาดแรงงาน (ผู้ที่พร้อมทำงานแต่ยังไม่ต้องการทำงานหรือหางานทำในตอนนี้)	อยู่นอกกำลังแรงงานและไม่ได้กำลังศึกษา

² “การจ้างงานที่เปราะบาง” (vulnerable employment) นั้นไม่ได้จำกัดแค่สถานะการไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม Elder (2558, 7) เห็นว่าโอกาสในตลาดแรงงานและการศึกษาที่จำกัด อาจบังคับให้เยาวชนต้องยอมทำงานที่คุณภาพต่ำซึ่งมีโอกาสน้อยที่จะก้าวหน้าในสายอาชีพหรือมีความมั่นคงในอาชีพการงาน

³ เนื่องจากมีข้อมูลจำกัด จึงไม่มีมาตรวัดเกี่ยวกับการฝึกอบรมนอกกระบวนการศึกษา

⁴ “ผู้ที่ต้องการทำงานแต่ไม่พร้อมทำงานในตอนนี้” (unavailable jobseekers) และ “ผู้ที่พร้อมทำงานแต่ยังไม่ต้องการทำงานหรือหางานทำในตอนนี้” (available potential jobseekers) ถูกวิเคราะห์รวมกันในประเภท “แรงงานที่อยู่ชายขอบของตลาดแรงงาน” (marginal labour market attachment) เนื่องจากมีจำนวนน้อยในตลาดแรงงานของประเทศไทย

นอกจากมาตรการไม่ได้ใช้ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรมแบบจำแนกประเภทที่กล่าวมาแล้ว บริบทเฉพาะของประเทศไทยยังจำเป็นต้องมีมาตรการประเภทการจ้างงานที่เปราะบางเพิ่มขึ้นมาด้วย แนวคิดที่ว่าด้วยการไม่ได้ใช้ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรมนั้น ถูกพัฒนาขึ้นในบริบทของประเทศที่มีรายได้สูงและมีตลาดแรงงานในระบบที่สมบูรณ์ อย่างไรก็ตามถึงประเทศไทยจะเป็นประเทศที่มีรายได้ปานกลางระดับสูงแต่กำลังแรงงานของไทยมากกว่าครึ่งเป็นแรงงานนอกระบบ โดยประชากรในชนบทจำนวนมากทำงานในภาคเกษตรกรรม (สสช., 2563) เยาวชนที่ไม่ได้อยู่ในระบบการศึกษา อาจทำงานให้ครอบครัวโดยอาจได้รับหรือไม่ได้รับค่าจ้างโดยตรงสำหรับการทำงานแม้ว่าคนที่ทำงานให้กับครอบครัวจะถือว่าได้รับการจ้างงานตามมาตรฐานของประเทศและมีส่วนสนับสนุนสวัสดิการในครัวเรือน แต่ข้อกังวลเกี่ยวกับแรงงานประเภทนี้สะท้อนถึงความกังวลที่เกี่ยวกับเยาวชนที่ไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม โดยข้อกังวลหนึ่งคือว่าเยาวชนที่ไม่ได้อยู่ในระบบการศึกษาและทำงานนอกระบบที่ไม่ได้รับค่าจ้าง อาจมีโอกาสในตลาดแรงงานที่จำกัด นอกจากนี้เยาวชนที่ไม่ได้อยู่ในระบบการศึกษาและทำงานให้ครอบครัว อาจไม่ได้ใช้ทักษะที่ได้จากการศึกษาที่ผ่านมา และตามที่ Elder (2558) ได้กล่าวไว้ว่าเยาวชนกลุ่มนี้อาจทำงานที่มีโอกาสในการได้รับทักษะและการฝึกอบรมเพิ่มเติมที่จำกัด ซึ่งทักษะและการฝึกอบรมนี้จำเป็นสำหรับความก้าวหน้าในสายอาชีพ

การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษานี้อาศัยข้อมูลการสำรวจระดับบุคคลจากการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรในประเทศไทยในช่วงปี พ.ศ. 2554-2563 (ไตรมาสที่ 3)⁵ ข้อมูลการสำรวจดังกล่าวถูกนำมาใช้สร้างตัวชี้วัดการไม่ได้ใช้ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม ในระดับประเทศและระดับจังหวัด⁶ ตัวชี้วัดตัวแรกคือมาตรการไม่ได้ใช้ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรมแบบรวม ตามที่คำนิยามของไอแอลโอซึ่งรวมถึงทุกประเภทของเยาวชนที่ไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม ตัวชี้วัดตัวที่สองเป็นกลุ่มเยาวชนที่แคบลงมาซึ่งคือเยาวชนว่างงาน ตัวชี้วัดตัวที่สามคือเยาวชนที่อยู่นอกกำลังแรงงานและไม่ได้กำลังศึกษา และตัวชี้วัดตัวสุดท้ายคือเยาวชนที่เป็นแรงงานที่อยู่ชายขอบของตลาดแรงงาน ซึ่งหมายถึงเยาวชนที่พร้อมทำงานแต่ยังไม่ต้องการทำงานหรือหางานทำในตอนนี้หรือ เยาวชนที่ต้องการทำงานแต่ไม่พร้อมทำงาน ในตอนนี้ อีกทั้งข้อมูลจากการสำรวจยังถูกนำมาใช้เพื่อศึกษาเยาวชนที่ทำงานให้ครอบครัวและไม่ได้อยู่ในระบบการศึกษา

มาตรการทั้งหมดสามารถแสดงเป็นสัดส่วนของประชากรอายุ 15-24 ปี นอกจากข้อมูลระดับบุคคลจากการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรแล้ว การวิเคราะห์นี้ยังใช้ข้อมูลระดับจังหวัดและระดับประเทศที่รวบรวมจากรายงานสถิติต่าง ๆ จากสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) และสำนักงานสถิติแห่งชาติ (สสช.)

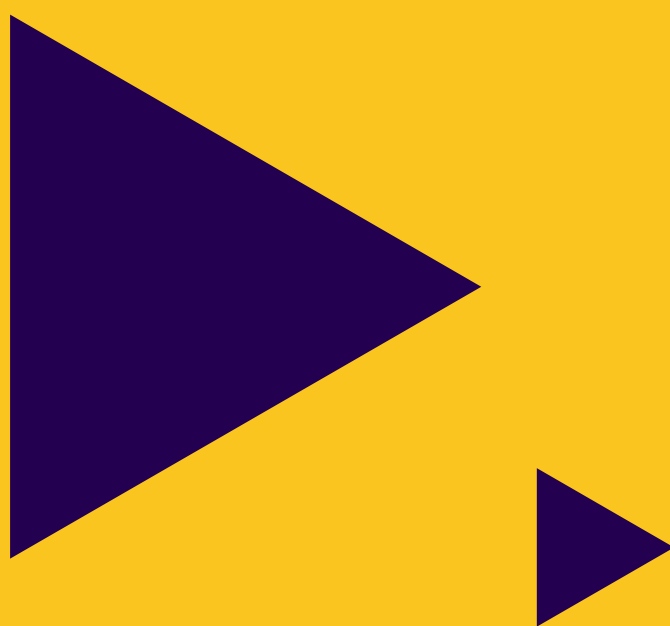
⁵ การวิเคราะห์ข้อมูลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรในประเทศไทยในไตรมาสที่ 3 เพราะเป็นช่วงเวลาแสดง “การจ้างงานเต็มที่” ได้ดีที่สุดเนื่องจากเป็นฤดูกาลเกษตรกรรมในประเทศไทย (Susangkornkarn and Chalamwong 1996) อีกเหตุผลหนึ่งคือไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2563 แสดงสภาวะตลาดแรงงานหลังจากการยกเลิกมาตรการควบคุมโควิด-19 ซึ่งเริ่มในเดือนพฤษภาคม ปี พ.ศ. 2563 พร้อมกับการกลับมาของกิจกรรมทางเศรษฐกิจ

⁶ ตาราง A.1 ในภาคผนวก 1 มีคำอธิบายโดยละเอียดเกี่ยวกับการตั้งรหัสตัวแปรการไม่ได้ใช้ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรมและการทำงานให้ครอบครัวและไม่ได้อยู่ในระบบการศึกษา

▶ 3

เยาวชนที่ไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน
การศึกษา หรือการฝึกอบรม
ในระดับประเทศ

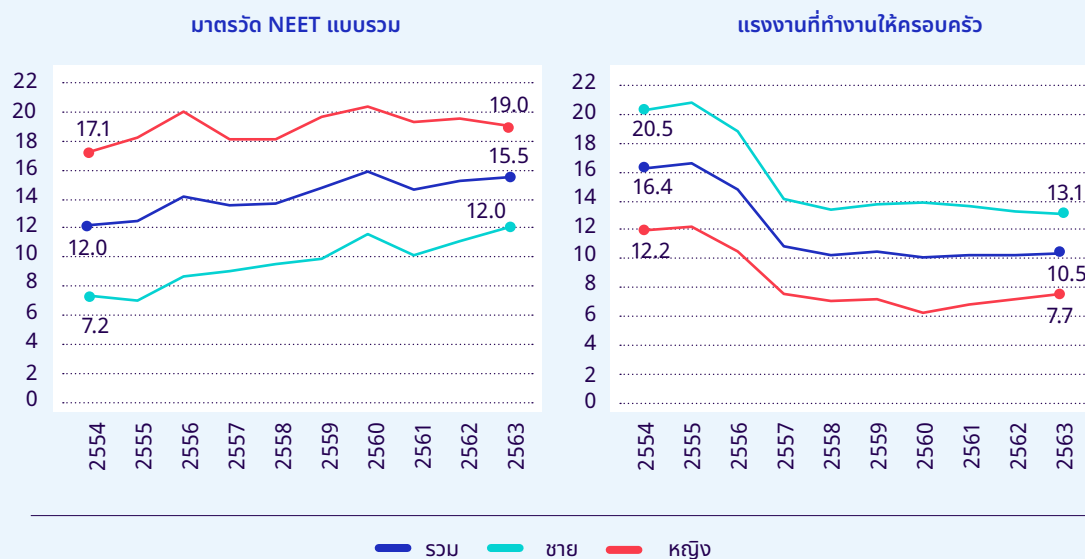
▶ 3. เยาวชนที่ไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือ การฝึกอบรมในระดับประเทศ

3.1 กลุ่มเยาวชนที่ไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม และกลุ่มเยาวชนที่ทำงานให้ครอบครัวและไม่ได้อยู่ในระบบการศึกษาในระดับประเทศ

เยาวชนหญิงที่มีสถานะไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม ในช่วงปี พ.ศ. 2554-2563 เปลี่ยนจำนวนจาก 865,125 คน (ร้อยละ 17.1) เป็น 863,216 คน (ร้อยละ 19.0) และสำหรับเยาวชนชายเปลี่ยนจาก 379,245 คน (ร้อยละ 7.2) เป็น 558,430 คน (ร้อยละ 12.0) ส่วนเยาวชนหญิงที่มีสถานะทำงานให้ครอบครัวและไม่ได้อยู่ในระบบการศึกษา ลดลงจาก 616,155 คน เป็น 349,364 คน (จากร้อยละ 12.2 เป็นร้อยละ 7.7) และสำหรับเยาวชนชายลดลงจาก 1.09 ล้านคน เป็น 612,424 คน (จากร้อยละ 20.5 เป็นร้อยละ 13.1) ในช่วงเวลาเดียวกัน การวิเคราะห์เริ่มต้นด้วยการให้ภาพรวมเกี่ยวกับแนวโน้มของเยาวชนที่ไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม และเยาวชนที่ทำงานให้ครอบครัวและไม่ได้อยู่ในระบบการศึกษาในระดับประเทศในช่วงปี พ.ศ. 2554-2563 การวิเคราะห์ได้จำแนกตามเพศเพื่อชี้ว่าเยาวชนชายและเยาวชนหญิงในประเทศไทยมีประสบการณ์ในตลาดแรงงานที่ต่างกัน ในปี พ.ศ. 2563 เยาวชนอายุ 15-24 ปีที่มีสถานะไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม มีจำนวนประมาณ 1.42 ล้านคนจากเยาวชนทั้งหมด 9.20 ล้านคน โดยแบ่งเป็นเยาวชนชาย 558,430 คนและเยาวชนหญิง 863,216 คน นอกจากนี้มีเยาวชนจำนวน 961,788 คนที่ถูกจำแนกเป็นแรงงานที่ทำงานให้ครอบครัวในปี พ.ศ. 2563 โดยเป็นเยาวชนชาย 612,424 คนและเยาวชนหญิง 349,364 คน เพื่อความเข้าใจการเปรียบเทียบระหว่างตัวเลขเหล่านี้กับจำนวนประชากรเยาวชนทั้งหมด ภาพที่ 3.1 แสดงอัตราการไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรมของเยาวชนในระดับประเทศ (มาตรฐานแบบรวม) และอัตราแรงงานที่ทำงานให้ครอบครัวและไม่ได้อยู่ในระบบการศึกษาของทั้งเยาวชนหญิงและเยาวชนชาย ในช่วงปี พ.ศ. 2554-2563 มีข้อสังเกตที่น่าสนใจอยู่หลายประการ โดยประการแรกคือ อัตราการไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรมของเยาวชนไทยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดทศวรรษที่ผ่านมาจากร้อยละ 7.2 เป็น 12.0 สำหรับเยาวชนชายและร้อยละ 17.1 เป็น 19.0 สำหรับเยาวชนหญิง ประการที่สองคือ อัตราการไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรมของเยาวชนหญิงสูงกว่าเยาวชนชายมาก

ส่วนแรงงานที่ทำงานให้ครอบครัวที่ไม่ได้กำลังศึกษามีอัตราการลดลงมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554 ขณะที่เยาวชนหญิงมีแนวโน้มสูงกว่าที่จะไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม เยาวชนชายกลับมีแนวโน้มสูงกว่าที่จะเป็นแรงงานที่ทำงานให้ครอบครัวและไม่ได้อยู่ในระบบการศึกษาในประเทศไทย

▶ ภาพที่ 3.1 สัดส่วนของเยาวชนที่ไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม และแรงงานที่ทำงานให้ครอบครัวและไม่ได้อยู่ในระบบการศึกษา ต่อประชากรอายุ 15-24 ปี ไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2554-2563 (%)

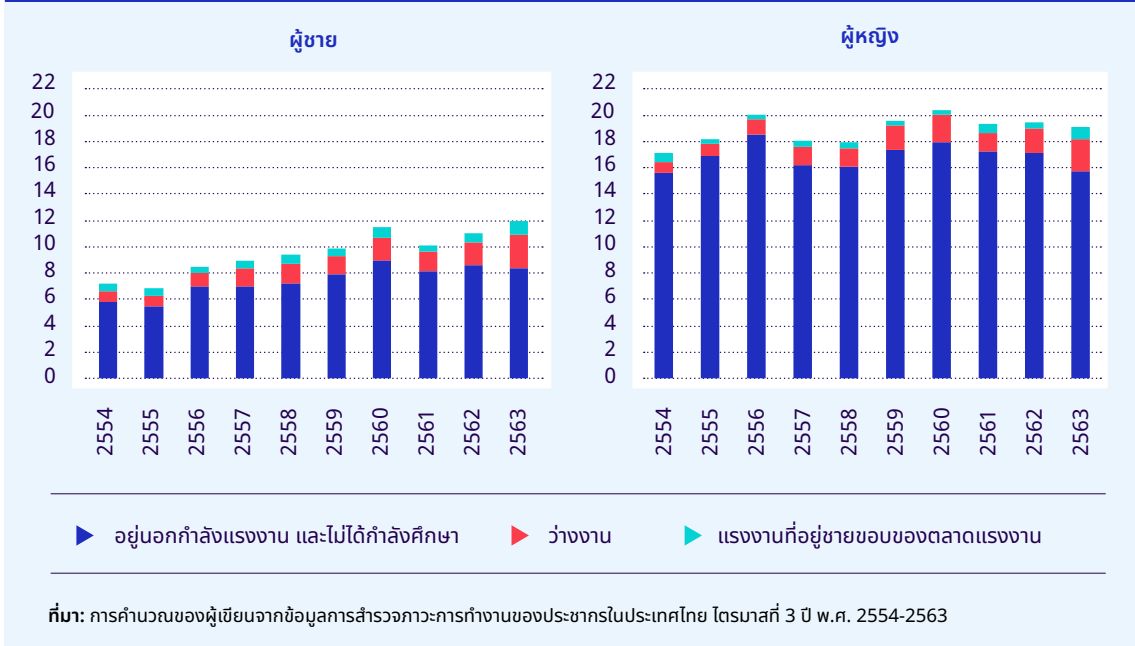

ที่มา: การคำนวณของผู้เขียนจากข้อมูลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรในประเทศไทย ไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2554-2563

ความแตกต่างอย่างมากระหว่างอัตราการไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรมของเยาวชนชายและเยาวชนหญิง ดังในภาพที่ 3.1 แสดงให้เห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องจำแนกมาตรการแบบรวม ออกเป็นสามประเภทคือ อยู่นอกกำลังแรงงาน และไม่ได้กำลังศึกษา ว่างงาน และแรงงานที่อยู่ชายขอบของตลาดแรงงาน โดยในปี พ.ศ. 2563 มีเยาวชนชาย 391,871 คน และเยาวชนหญิง 714,779 คน ที่อยู่นอกกำลังแรงงาน และไม่ได้กำลังศึกษา

การวิเคราะห์ในหัวข้อ 3.3 แสดงให้เห็นว่าปัจจัยหลักของความแตกต่างระหว่างเพศนี้มาจากการที่ผู้หญิงมีหน้าที่ดูแลครอบครัวและจัดการงานบ้าน ในส่วนของการว่างงานมีเยาวชนชาย 118,035 คนและเยาวชนหญิง 107,420 คนที่ว่างงาน ในปี พ.ศ. 2563 หรือคิดเป็นร้อยละ 2.5 ของประชากรเยาวชนทั้งหมด ส่วนในปี พ.ศ. 2563 เยาวชนที่เป็นแรงงานที่อยู่ชายขอบของตลาดแรงงานทั้งที่เป็น “ผู้ที่ต้องการทำงานแต่ไม่พร้อมทำงานในตอนนี้” หรือ “ผู้ที่พร้อมทำงานแต่ยังไม่ต้องการทำงาน หรือหางานทำในตอนนี้” จำแนกเป็นเยาวชนชาย 48,524 คนและเยาวชนหญิง 41,016 คน หรือคิดเป็นน้อยกว่าร้อยละ 1.0 ของประชากรเยาวชนทั้งหมด

▶ ภาพที่ 3.2 มาตรการไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม แบบจำแนกประเภทโดยคิดเป็น สัดส่วนต่อประชากรอายุ 15-24 ปีทั้งหมด จำแนกตามเพศ ไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2554-2563 (%)

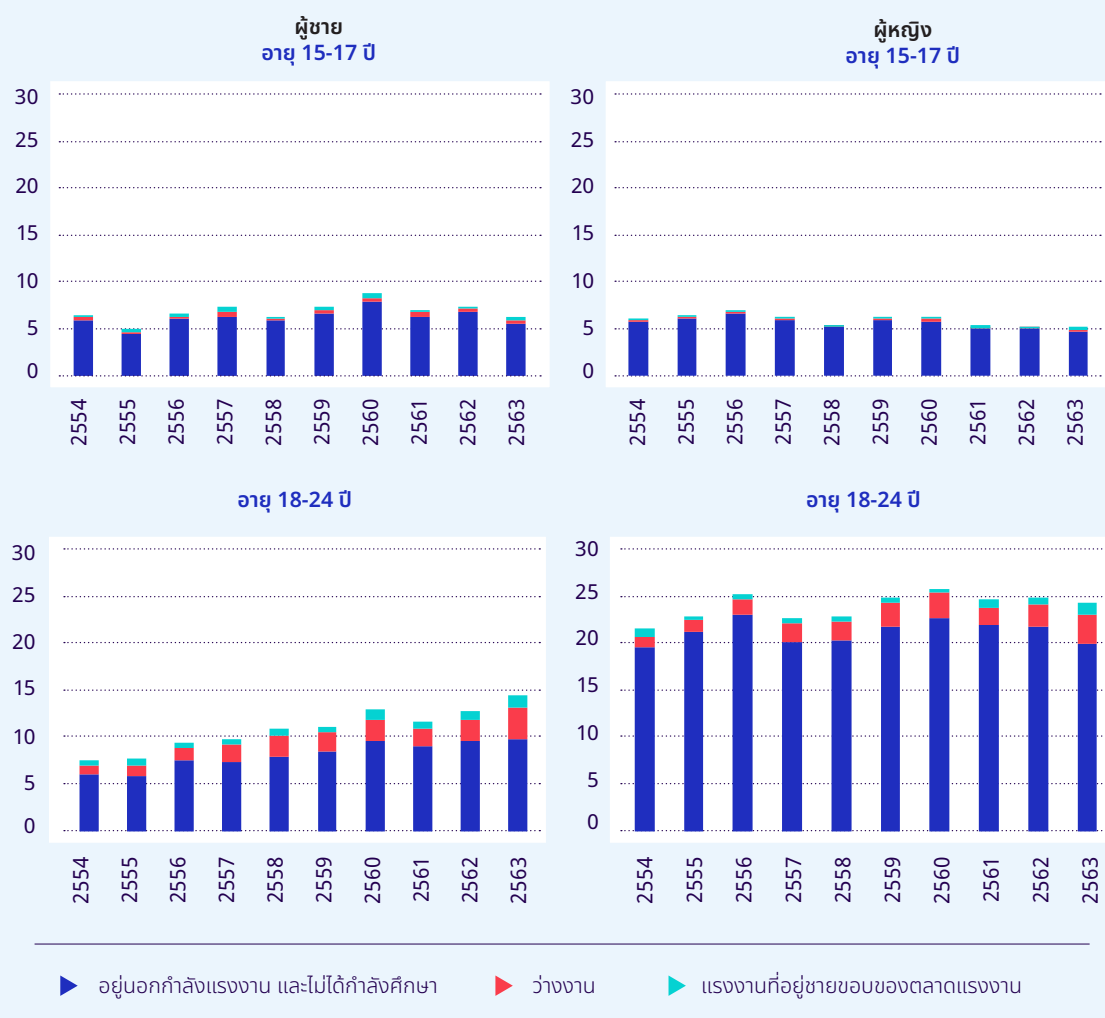
เยาวชนที่ไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรมส่วนใหญ่ถูกจัดอยู่ในกลุ่มที่อยู่นอกกำลังแรงงาน และไม่ได้กำลังศึกษาโดยเฉพาะเยาวชนหญิง ภาพที่ 3.2 แสดงแนวโน้มของอัตราการไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม แบบจำแนกประเภทของเยาวชนชายและเยาวชนหญิงในช่วงปี พ.ศ. 2554-2563 ซึ่งกลุ่มที่ใหญ่ที่สุดสำหรับทั้งเยาวชนชายและเยาวชนหญิงในช่วงเวลาดังกล่าวคือ กลุ่มเยาวชนที่อยู่นอกกำลังแรงงาน และไม่ได้กำลังศึกษา ซึ่งอัตราการอยู่นอกกำลังแรงงานและไม่ได้กำลังศึกษาของเยาวชนชายเพิ่มขึ้นในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาจากร้อยละ 5.9 เป็น 8.4 ส่วนอัตราการอยู่นอกกำลังแรงงานและไม่ได้กำลังศึกษาของเยาวชนหญิงอยู่ในช่วงร้อยละ 15.5 ถึง 17.9 แต่ลดลงเป็นร้อยละ 15.7 ในปี พ.ศ. 2563 สาเหตุที่เยาวชนหญิงมีอัตราดังกล่าวสูงกว่าเยาวชนชายมาก คือการมีหน้าที่ดูแลครอบครัวและจัดการงานบ้าน ซึ่งจะมีการสำรวจหาสาเหตุของการอยู่นอกกำลังแรงงานในแนวลึกภายหลังจากนี้

ภาพที่ 3.2 ยังแสดงให้เห็นว่าเยาวชนชายและเยาวชนหญิงมีการว่างงานที่เพิ่มขึ้น ในช่วงปี พ.ศ. 2554-2563 สัดส่วนของเยาวชนชายที่ว่างงานเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 0.8 เป็น 2.5 ขณะที่สัดส่วนของเยาวชนหญิงที่ว่างงานเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 0.9 เป็น 2.4 ถึงแม้สัดส่วนของเยาวชนที่ว่างงานจะเพิ่มขึ้นแต่ก็ยังอยู่ในระดับที่ต่ำเมื่อเทียบกับการอยู่นอกตลาดแรงงานของเยาวชนที่ไม่ได้กำลังศึกษา นอกจากนี้เยาวชนที่เป็นแรงงานที่อยู่ชายขอบของตลาดแรงงาน รวมถึงแรงงานที่หมดกำลังใจ (discouraged workers) ในการหางานทำก็มีจำนวนน้อยมาก โดยเยาวชนชายที่อยู่ขอบตลาดแรงงานมีสัดส่วนไม่ถึงร้อยละ 1.0 ของเยาวชนชายทั้งหมดในช่วงเวลาดังกล่าว ขณะที่เยาวชนหญิงที่อยู่ขอบตลาดแรงงานมีสัดส่วนสูงสุดอยู่ที่ร้อยละ 0.9 ของเยาวชนหญิงทั้งหมด สถิติเหล่านี้บ่งชี้ว่าสถานะการไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม มีเพิ่มสูงขึ้นในหมู่เยาวชนไทย แต่อัตราการว่างงานและแรงงานอยู่ชายขอบตลาดแรงงานอยู่ในระดับปานกลางเมื่อเทียบกับสถานะไม่อยู่ในตลาดแรงงานและไม่ได้กำลังศึกษา สถิติเหล่านี้แสดงให้เห็นว่าสถานะการไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรมเพิ่มสูงขึ้นในหมู่เยาวชนไทย แต่อัตราการว่างงานและแรงงานที่อยู่ชายขอบของตลาดแรงงานอยู่ในระดับปานกลางเมื่อเทียบกับอัตราการอยู่นอกกำลังแรงงาน และไม่ได้กำลังศึกษา

3.2 มาตรการไม่ได้้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม แบบจำแนกประเภท ตามกลุ่มประชากร

สถิติการไม่ได้้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรมแบบรวมในระดับประเทศอาจทำให้มองไม่เห็นพลวัตภายในกลุ่มประชากรต่าง ๆ ส่วนนี้จะสำรวจความแตกต่างในมาตรการแบบจำแนกประเภท โดยจำแนกตามเพศ อายุ สถานะการสมรส การศึกษา พื้นที่ และระดับกิจกรรมทางการเกษตร ภาพที่ 3.3 แสดงอัตราการไม่ได้้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรมของเยาวชน แบบจำแนกตามกลุ่มอายุ คือ 15-17 ปีและ 18-24 ปี การแบ่งกลุ่มอายุเช่นนี้มีเหตุผลสองประการ คือกลุ่มอายุ 15-17 ปี สามารถเข้ารับการศึกษามาก่อนโดยไม่ต้องเสียค่าเล่าเรียนจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (แม้จะไม่ใช่ภาคบังคับก็ตาม) ดังนั้นจึงมีแนวโน้มที่จะอยู่ในการศึกษาสูง ส่วนกลุ่มอายุ 18-24 ปี ไม่มีช่องทางเข้ารับการศึกษามาก่อนโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายเช่นนี้ จึงมีแนวโน้มที่จะอยู่ในการศึกษาน้อย อีกเหตุผลหนึ่งคือ พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 กำหนดเงื่อนไขหลายประการในการจ้างงานเยาวชนอายุ 15-17 ปี เช่น การรายงานเกี่ยวกับลูกจ้างเยาวชนต่อพนักงานตรวจแรงงาน การจำกัดประเภทงานที่เยาวชนสามารถทำได้ และการจำกัดชั่วโมงการทำงาน ฯลฯ ข้อบังคับและข้อจำกัดเหล่านี้ทำให้การจ้างงานเยาวชนอายุ 15-17 ปี มีต้นทุนที่สูงสำหรับนายจ้างและทำให้เยาวชนกลุ่มนี้หางานทำยาก

▶ ภาพที่ 3.3 มาตรการไม่ได้้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม แบบจำแนกประเภทโดยคิดเป็น สัดส่วนต่อประชากรอายุ 15-24 ปีทั้งหมด จำแนกตามกลุ่มอายุและเพศ ไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2554-2563 (%)

ที่มา: การคำนวณของผู้เขียนจากข้อมูลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรในประเทศไทย ไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2554-2563

ในปี พ.ศ. 2563 เยาวชนชายอายุ 15-17 ปี จำนวน 81,246 คน จาก 1.30 ล้านคน (ร้อยละ 6.3) และเยาวชนชายอายุ 18-24 ปี จำนวน 447,184 คน จาก 3.36 ล้านคน (ร้อยละ 14.2) มีสถานะที่ไม่ได้ใช้ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม ส่วนเยาวชนหญิงอายุ 15-17 ปี จำนวน 66,860 คน จาก 1.26 ล้านคน (ร้อยละ 5.3) และเยาวชนหญิงอายุ 18-24 ปี จำนวน 769,356 คน จาก 3.28 ล้านคน (ร้อยละ 24.3) อยู่ในสถานะที่ไม่ได้ใช้ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม ซึ่งเมื่อเทียบสองกลุ่มอายุในทุกมาตรวัด เยาวชนอายุ 15-17 ปีที่สามารถเข้าถึงการศึกษาก็ไม่ต้อเสียค่าเล่าเรียน จะมีอัตราการไม่ได้ใช้ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรมที่ต่ำกว่าเยาวชนอายุ 18-24 ปี

ภาพที่ 3.3 ชี้ให้เห็นว่ากลุ่มเยาวชนอายุน้อยมีแนวโน้มสูงที่จะยังอยู่ในการศึกษาและมีอัตราการไม่ได้ใช้ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรมที่ต่ำ โดยอยู่ในช่วงร้อยละ 5.1 ถึงร้อยละ 8.8 สำหรับเยาวชนชายอายุ 15-17 ปี และร้อยละ 5.5 ถึงร้อยละ 7.1 สำหรับเยาวชนหญิงอายุ 15-17 ปี ถึงแม้ว่าจะมีข้อจำกัดทางกฎหมายในการจ้างงานเยาวชนอายุ 15-17 ปี แต่ก็ไม่ได้สะท้อนให้เห็นในสัดส่วนของเยาวชนอายุ 15-17 ปี ที่ว่างงานซึ่งมีอัตราเฉลี่ยน้อยกว่าร้อยละ 0.5 ตลอดช่วงเวลาดังกล่าว ส่วนอัตราการไม่ได้ใช้ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรมของเยาวชนอายุ 18-24 ปี เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 7.4 เป็นร้อยละ 14.2 ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ซึ่งเป็นผลจากการเพิ่มขึ้นของทั้งสามมาตรการไม่ได้ใช้ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม โดยเฉพาะการว่างงาน เยาวชนหญิงอายุ 18-24 ปี ที่มีสถานะที่ไม่ได้ใช้ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรมเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 21.6 เป็นร้อยละ 24.3 ในช่วงเวลาดังกล่าว ซึ่งสำหรับกลุ่มนี้หลัก ๆ ประกอบด้วยบุคคลที่ไม่ได้ใช้ในการศึกษา อยู่นอกกำลังแรงงาน และโดยมากมีหน้าที่ดูแลครอบครัวและจัดการงานบ้าน ถึงแม้ว่าอัตราการอยู่นอกกำลังแรงงาน และไม่ได้กำลังศึกษาจะลดลงในช่วงปีหลัง ๆ มาแล้ว แต่การว่างงานนั้นเพิ่มขึ้นอย่างมากในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาเช่นเดียวกับในกลุ่มเยาวชนชาย

▶ ภาพที่ 3.4 มาตรการไม่ได้ใช้ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม แบบจำแนกประเภทโดยคิดเป็นสัดส่วนต่อประชากรอายุ 15-24 ปีทั้งหมด จำแนกตามสถานภาพการสมรสและเพศ ไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2554-2563 (%)

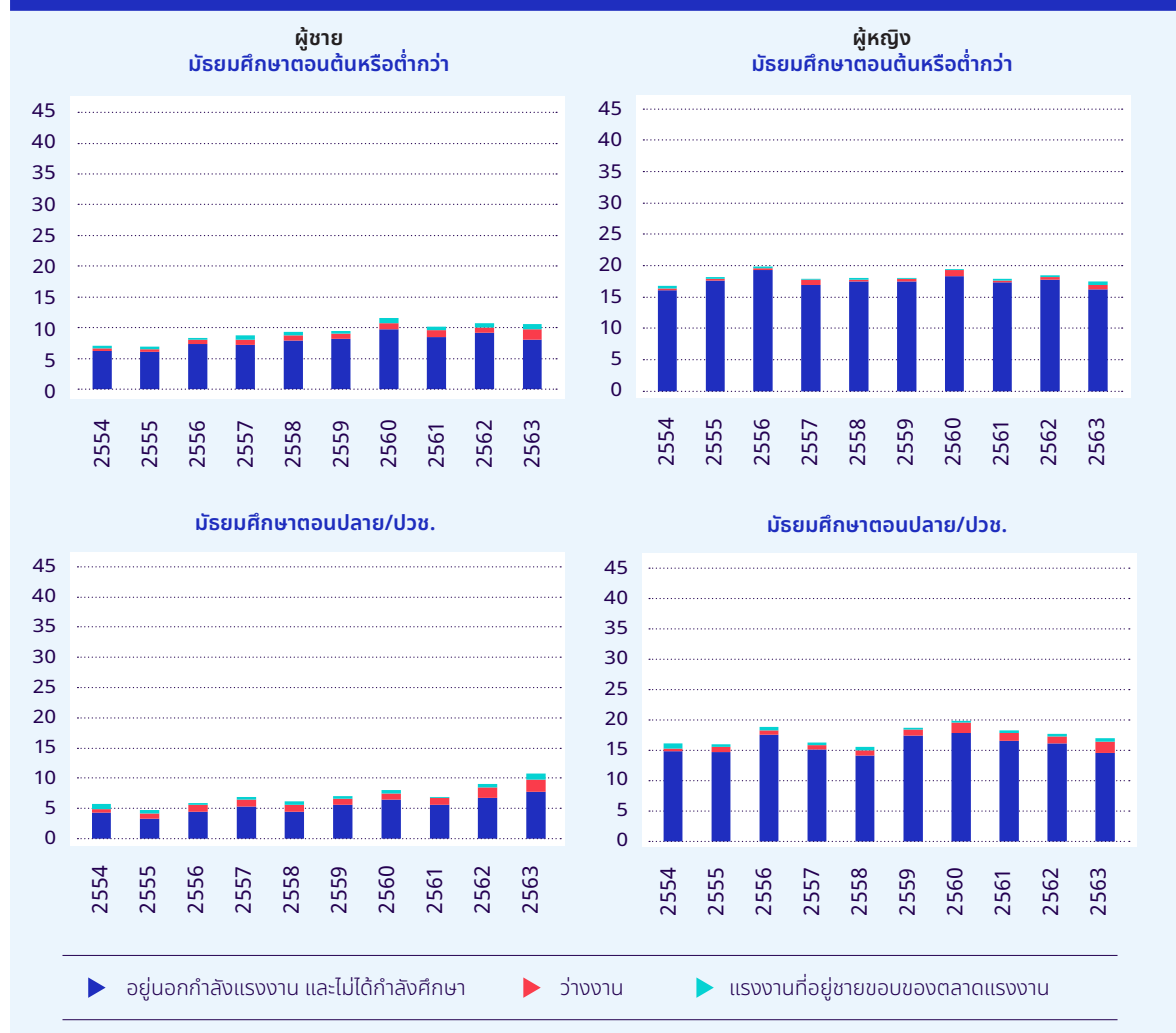

ที่มา: การคำนวณของผู้เขียนจากข้อมูลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรในประเทศไทย ไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2554-2563

ในปี พ.ศ. 2563 เยาวชนหญิงที่แต่งงานแล้วและไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม มีจำนวน 421,913 คน จากทั้งหมด 1.04 ล้านคน (ร้อยละ 40.7) ซึ่งปัจจัยที่ส่งผลให้อัตราการไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม ในหมู่เยาวชนหญิงที่แต่งงานแล้วสูง คือสถานะการอยู่นอกกำลังแรงงาน และไม่ได้ออกกำลังศึกษา ภาพที่ 3.4 แสดงอัตราการไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม ของเยาวชนชายและเยาวชนหญิงที่แต่งงานแล้วและไม่ได้แต่งงาน⁷ สัดส่วนของเยาวชนชายที่แต่งงานแล้วมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 15.0 ตลอดช่วงเวลาดังกล่าว ส่วนสัดส่วนของเยาวชนหญิงที่แต่งงานแล้วลดลงอย่างมากจากร้อยละ 32.0 ในปี พ.ศ. 2554 เป็นร้อยละ 23 ในปี พ.ศ. 2563 ในกลุ่มเยาวชนชายและเยาวชนหญิงที่ไม่ได้แต่งงาน อัตราการไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรมไม่เคยสูงเกินร้อยละ 13.0 ในทั้งสองกลุ่ม อย่างไรก็ตาม สถานะที่ไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม มีความแตกต่างกันระหว่างเยาวชนชายและเยาวชนหญิงที่แต่งงานแล้วเนื่องจากบรรทัดฐานทางสังคมและบทบาททางเพศในครอบครัว เยาวชนชายที่แต่งงานแล้วมีแนวโน้มต่ำที่จะไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม โดยอัตราการอยู่นอกกำลังแรงงาน การว่างงาน และการเป็นแรงงานที่อยู่ชายขอบของตลาดแรงงานอยู่ในระดับที่ต่ำ เยาวชนชายที่แต่งงานแล้วมีแนวโน้มที่จะอยู่ในตลาดแรงงานไม่ว่าจะเป็นงานที่ได้รับค่าจ้างหรือเป็นแรงงานที่ทำงานให้ครอบครัว (ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 22.0 ตลอดช่วงเวลาดังกล่าว) เพื่อหาเสียงครอบครัวตัวเอง

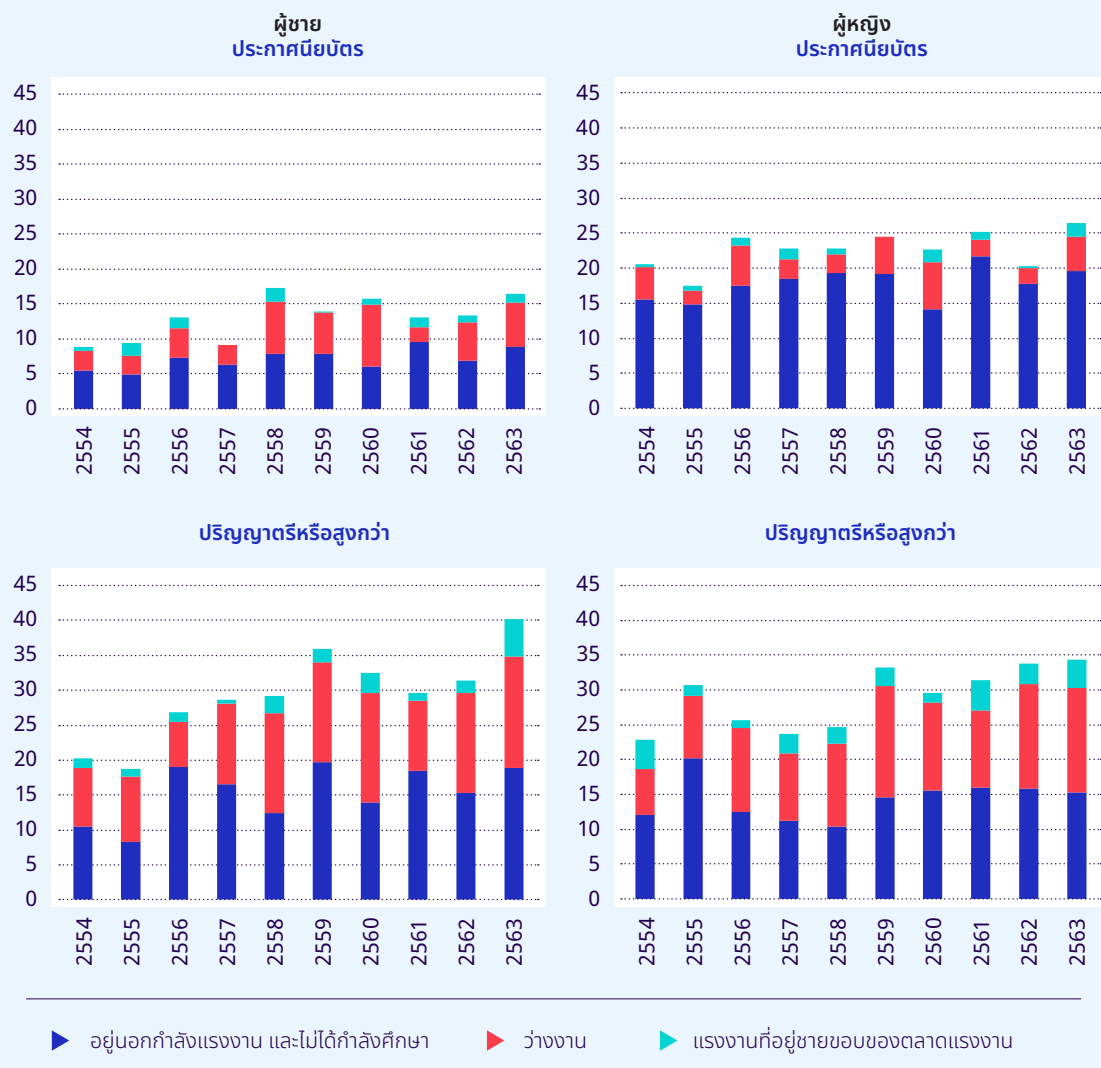
ในทางกลับกันเยาวชนหญิงที่แต่งงานแล้วมีอัตราการไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรมที่สูงมาก ซึ่งอยู่ที่ราวร้อยละ 40.0 โดยปัจจัยที่ส่งผลให้อัตราการไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรมสูง คือสถานะการอยู่นอกกำลังแรงงาน และไม่ได้กำลังศึกษา ซึ่งสัมพันธ์กับการมีหน้าที่ดูแลครอบครัวและจัดการงานบ้าน พึงหมายเหตุว่าอัตราแรงงานที่อยู่ชายขอบของตลาดแรงงานต่ำมาก ซึ่งหมายความว่าเยาวชนหญิงที่แต่งงานแล้วและมีการดูแลครอบครัวมีจำนวนน้อยมากที่หางานทำ อย่างไรก็ตาม จำเป็นต้องมีการวิเคราะห์เชิงคุณภาพเพิ่มเติมเพื่อศึกษาว่าเยาวชนหญิงที่แต่งงานแล้วและอยู่นอกกำลังแรงงาน และไม่ได้กำลังศึกษา ต้องการงานที่ได้รับค่าจ้างในปัจจุบันหรืออนาคตหรือไม่ ข้อมูลส่วนนี้มีความสำคัญในการพัฒนาการฝึกอบรมและปรับทักษะใหม่เพื่อการกลับสู่ตลาดแรงงาน

▶ ภาพที่ 3.5 มาตรการไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม แบบจำแนกประเภทโดยคิดเป็นสัดส่วนต่อประชากรอายุ 15-24 ปีทั้งหมด จำแนกตามระดับการศึกษาที่สำเร็จและเพศ ไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2554-2563 (%)

⁷ ประเภท "ไม่ได้แต่งงาน" รวมถึง หย่าร้าง แยกกันอยู่ และหม้าย ซึ่งไม่สามารถทำการวิเคราะห์แยกย่อยในแต่ละกลุ่มได้ เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มเยาวชนมีขนาดเล็ก

▶ ภาพที่ 3.5 (ต่อ)

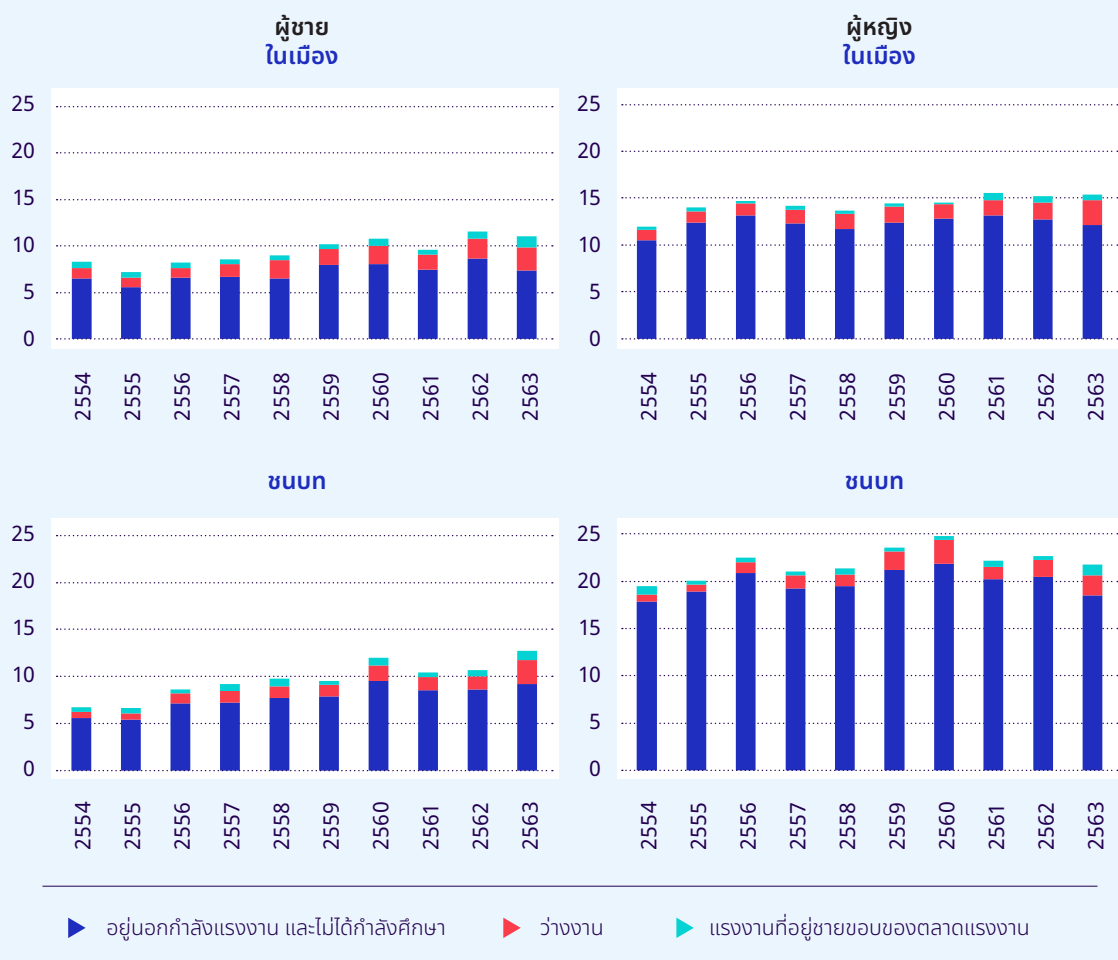

ที่มา: การคำนวณของผู้เขียนจากข้อมูลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรในประเทศไทย ไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2554-2563

เยาวชนที่สำเร็จการศึกษาสูงกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีอัตราการว่างงานและการเป็นแรงงานที่อยู่ชายขอบของตลาดแรงงานที่ค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับเยาวชนที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือต่ำกว่า ในปี พ.ศ. 2563 จากเยาวชนชายที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี 169,952 คนมี 26,993 คน (ร้อยละ 15.9) ที่ว่างงาน และ 9,249 คน (ร้อยละ 5.4) ที่เป็นแรงงานที่อยู่ชายขอบของตลาดแรงงาน ส่วนเยาวชนหญิงที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี 370,816 คนมี 55,540 คน (ร้อยละ 15.0) ที่ว่างงาน และ 15,064 คน (ร้อยละ 4.1) ที่เป็นแรงงานที่อยู่ชายขอบของตลาดแรงงาน ภาพที่ 3.5 แยกเยาวชนที่ไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม ตามระดับการศึกษาที่สำเร็จและเพศ โดยกลุ่มแรกคือ มัธยมศึกษาตอนต้นหรือต่ำกว่าซึ่งเป็นกลุ่มเยาวชนสำเร็จการศึกษาภาคบังคับหรือต่ำกว่า กลุ่มที่สองคือ มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. ซึ่งเทียบเท่าประกาศนียบัตรมัธยมปลาย กลุ่มที่สามคือ ประกาศนียบัตร ซึ่งโดยทั่วไปเป็นสายวิชาชีพ ขณะที่ปริญญาตรีหรือสูงกว่าคือ ผู้ที่สำเร็จหลักสูตรปริญญาตรี 4 ปีหรือสูงกว่า จะเห็นได้ว่าเยาวชนที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือต่ำกว่ามีแนวโน้มที่จะไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม (มาตรฐานทั้งแบบรวมและจำแนกประเภท) ต่ำกว่าเยาวชนที่สำเร็จการศึกษาสูงกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ส่วนเยาวชนที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่านั้นต้องมีการวิเคราะห์เพิ่มเติม เยาวชนที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีมีอัตราการไม่ได้้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรมสูงสุดในกลุ่มเยาวชนทั้งหมด ในขณะที่การวิเคราะห์ก่อนหน้านี้ชี้ให้เห็นว่าเยาวชนหญิงมีแนวโน้มที่จะอยู่นอกกำลังแรงงาน และไม่ได้อาศัยศึกษาสูงที่สุด แต่เยาวชนหญิงที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี

มีแนวโน้มที่จะอยู่นอกกำลังแรงงาน และไม่ได้กำลังศึกษา **น้อย** กว่าเยาวชนชายที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีในปี พ.ศ. 2563 นอกจากนี้เยาวชนชายและเยาวชนหญิงที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรียังมีอัตราการว่างงานสูงถึงร้อยละ 15.9 ของเยาวชนชายทั้งหมด และร้อยละ 15.0 ของเยาวชนหญิงทั้งหมด สัดส่วนแรงงานที่อยู่ชายขอบของตลาดแรงงานรวมถึงแรงงานทั้งหมดกำลังใจที่สูงที่สุดในกลุ่มนี้เช่นกัน โดยในปี พ.ศ. 2563 เยาวชนชายที่เป็นแรงงานที่อยู่ชายขอบของตลาดแรงงานสูงถึงร้อยละ 5.4 ของเยาวชนชายทั้งหมดและเยาวชนหญิงที่เป็นแรงงานที่อยู่ชายขอบของตลาดแรงงานสูงถึงร้อยละ 4.1 ของเยาวชนหญิงทั้งหมด ข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับงานวิจัยก่อนหน้านี้ของ Vivatsurakit และ Vechbanyongratana (2564) ที่กล่าวถึงความยากลำบากที่เพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ สำหรับกลุ่มเยาวชนที่สำเร็จการศึกษาระดับสูงในการหางานที่เหมาะสมกับตัวเองในระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยที่มีภาคเกษตรกรรมและภาคการผลิตเป็นพื้นฐานสำคัญ

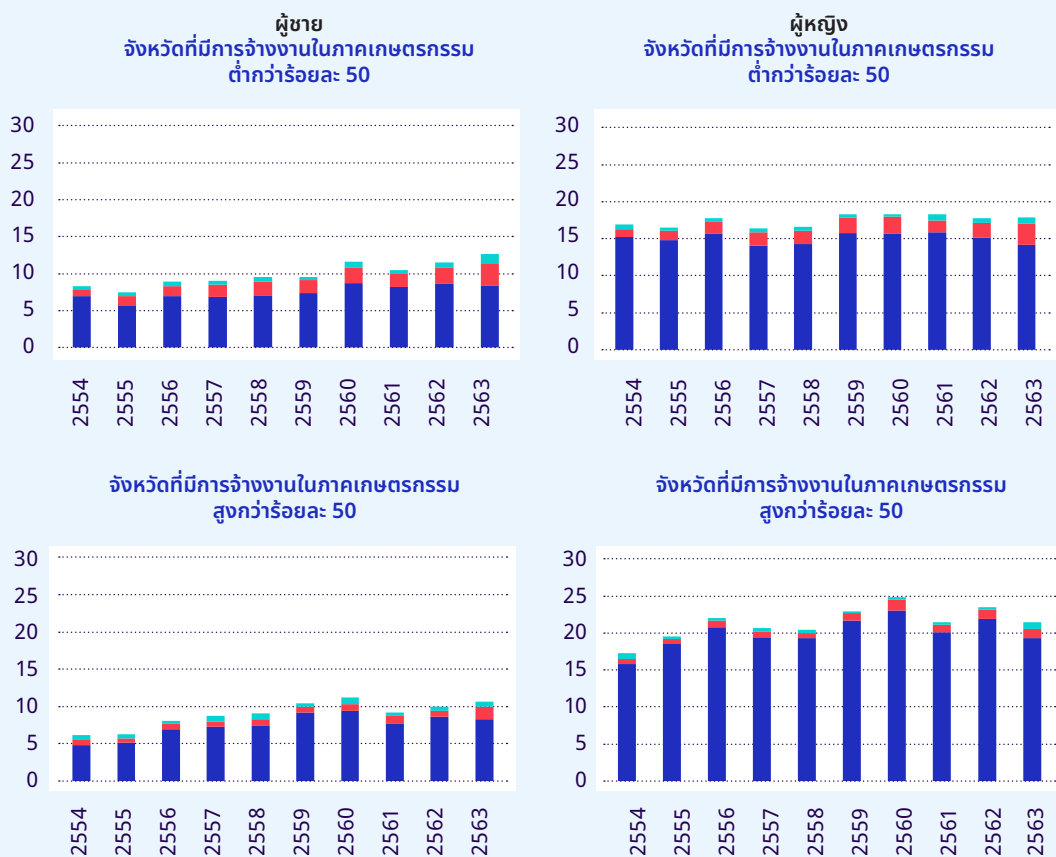
▶ ภาพที่ 3.6 มาตรการไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม แบบจำแนกประเภทโดยคิดเป็นสัดส่วนต่อประชากรอายุ 15-24 ปีทั้งหมด จำแนกตามพื้นที่และเพศ ไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2554-2563 (%)

ที่มา: การคำนวณของผู้เขียนจากข้อมูลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรในประเทศไทย ไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2554-2563

เยาวชนหญิงที่อาศัยอยู่ในเมืองซึ่งมีโอกาสในตลาดแรงงานที่หลากหลาย มีแนวโน้มที่จะไม่ได้ใช้ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม (ร้อยละ 15.4) น้อยกว่าเยาวชนหญิงที่อาศัยอยู่ในชนบท (ร้อยละ 21.8) ส่วนเยาวชนชายที่อาศัยอยู่ในเมืองและเยาวชนชายที่อาศัยในชนบทมีอัตราการไม่ได้ใช้ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรมใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 11.0 และ 12.7 ตามลำดับ) การวิเคราะห์ต่อไปนี้จะพิจารณาตลาดแรงงานในเมืองและในชนบท ภาพที่ 3.6 แสดงให้เห็นว่าอัตราการไม่ได้ใช้ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรมของเยาวชนชายที่อาศัยอยู่ในเมืองและเยาวชนชายที่อาศัยในชนบทมีความใกล้เคียงกันสำหรับมาตรฐานทั้งแบบรวมและแบบจำแนกประเภท อย่างไรก็ตามสถานะการไม่ได้ใช้ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรมของเยาวชนหญิงนั้นแตกต่างกัน อัตราการไม่ได้ใช้ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรมโดยรวมในเมืองจะต่ำกว่าในชนบท ซึ่งมาจากความแตกต่างของแนวโน้มที่ต่างกันของการมีสถานะอยู่นอกกำลังแรงงานและไม่ได้กำลังศึกษาจะอยู่ที่ประมาณร้อยละ 12.3 สำหรับเยาวชนหญิงในเมืองและประมาณร้อยละ 19.9 สำหรับเยาวชนหญิงในชนบทในช่วงสิบปีที่ผ่านมา ซึ่งข้อสังเกตนี้อาจสะท้อนให้เห็นถึงการมีโอกาสด้านตลาดแรงงานที่หลากหลายกว่าสำหรับเยาวชนหญิงที่อาศัยอยู่ในเมือง

▶ ภาพที่ 3.7 มาตรการไม่ได้ใช้ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม แบบจำแนกประเภทโดยคิดเป็นสัดส่วนต่อประชากรอายุ 15-24 ปีทั้งหมด จำแนกตามสัดส่วนแรงงานภาคเกษตรกรรมในจังหวัดและเขตไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2554-2563 (%)

▶ อยู่นอกกำลังแรงงาน และไม่ได้กำลังศึกษา ▶ ทำงาน ▶ แรงงานที่อยู่ชายขอบของตลาดแรงงาน

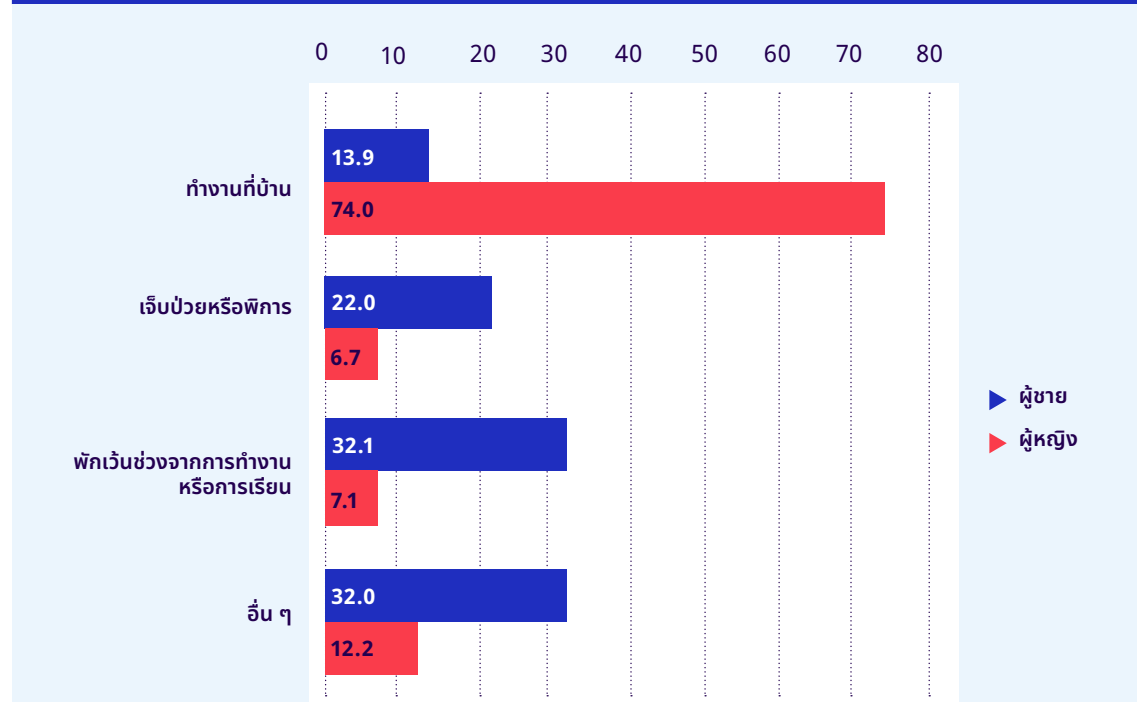
ที่มา: การคำนวณของผู้เขียนจากข้อมูลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรในประเทศไทย ไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2554-2563

เยาวชนหญิงจากจังหวัดที่มีการจ้างงานมากกว่าครึ่งอยู่ในภาคเกษตรกรรมมีแนวโน้มที่จะไม่ได้ใช้ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม (ร้อยละ 21.5) สูงกว่าเยาวชนหญิงจากจังหวัดที่มีการจ้างงานในภาคเกษตรกรรมไม่ถึงครึ่งหนึ่งของแรงงานทั้งหมด (ร้อยละ 17.9) ในปี พ.ศ. 2563 อย่างไรก็ตามอัตราการว่างงานในกลุ่มเยาวชนหญิงจากจังหวัดที่มีการจ้างงานในภาคเกษตรกรรมไม่ถึงครึ่งหนึ่งนั้นจะสูงกว่า (ร้อยละ 2.9 เทียบกับร้อยละ 1.3) ภาพที่ 3.7 แสดงอัตราการไม่ได้ใช้ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม จำแนกตามจังหวัดที่มีการจ้างงานในภาคเกษตรกรรมเป็นหลัก “จังหวัดเกษตรกรรม” หมายถึง จังหวัดที่มีการจ้างงานในภาคเกษตรกรรมเกินร้อยละ 50.0 จึงไม่น่าแปลกใจที่ผลลัพธ์จะสะท้อนผลลัพธ์ระหว่างพื้นที่ในเมือง-ชนบทที่แสดงในภาพที่ 3.6 เยาวชนชายในจังหวัดที่ภาคเกษตรกรรมสำคัญมีอัตราการไม่ได้ใช้ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรมในทุกมาตรวัดใกล้เคียงกับเยาวชนชายในจังหวัดที่มีอัตราการจ้างงานในภาคเกษตรกรรมต่ำ เยาวชนหญิงที่อาศัยอยู่ในจังหวัดที่มีการจ้างงานในภาคเกษตรกรรมสูงมีอัตราการไม่ได้ใช้ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรมที่สูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มที่อยู่นอกกำลังแรงงานและไม่ได้กำลังศึกษา ในทางกลับกันเยาวชนหญิงที่อาศัยอยู่ในจังหวัดที่มีการจ้างงานในภาคเกษตรกรรมต่ำจะมีอัตราการว่างงานที่สูง

3.3 สาเหตุที่เยาวชนไม่พร้อมทำงานหรือไม่หางานทำ

ส่วนก่อนหน้านี้กล่าวถึงสาเหตุที่เยาวชนในประเทศไทยไม่พร้อมทำงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งอัตราการอยู่นอกกำลังแรงงานของเยาวชนหญิงที่สูง ในส่วนนี้จะสำรวจสาเหตุที่เยาวชนไม่พร้อมทำงานหรือไม่หางานทำโดยละเอียด เนื่องจากเยาวชนที่อยู่นอกกำลังแรงงาน และไม่ได้กำลังศึกษาหรือเป็นแรงงานที่อยู่ชายขอบของตลาดแรงงานมีสัดส่วนไม่ถึงร้อยละ 13.0 ของเยาวชนทั้งหมด การวิเคราะห์นี้จึงอาศัยข้อมูลที่รวบรวมมาในช่วงสิบปีที่สังเกตสถานการณ์

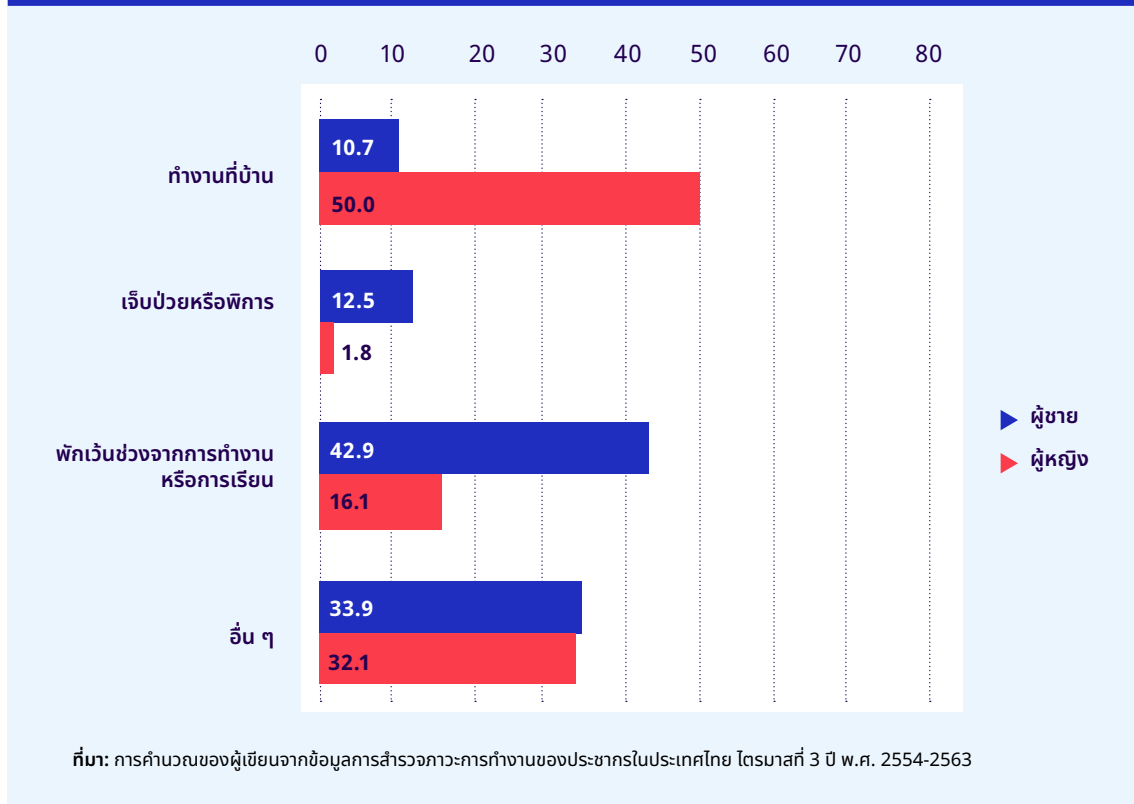
▶ ภาพที่ 3.8 สาเหตุที่ไม่พร้อมทำงาน (อยู่นอกกำลังแรงงานและไม่ได้กำลังศึกษาอยู่) (%)

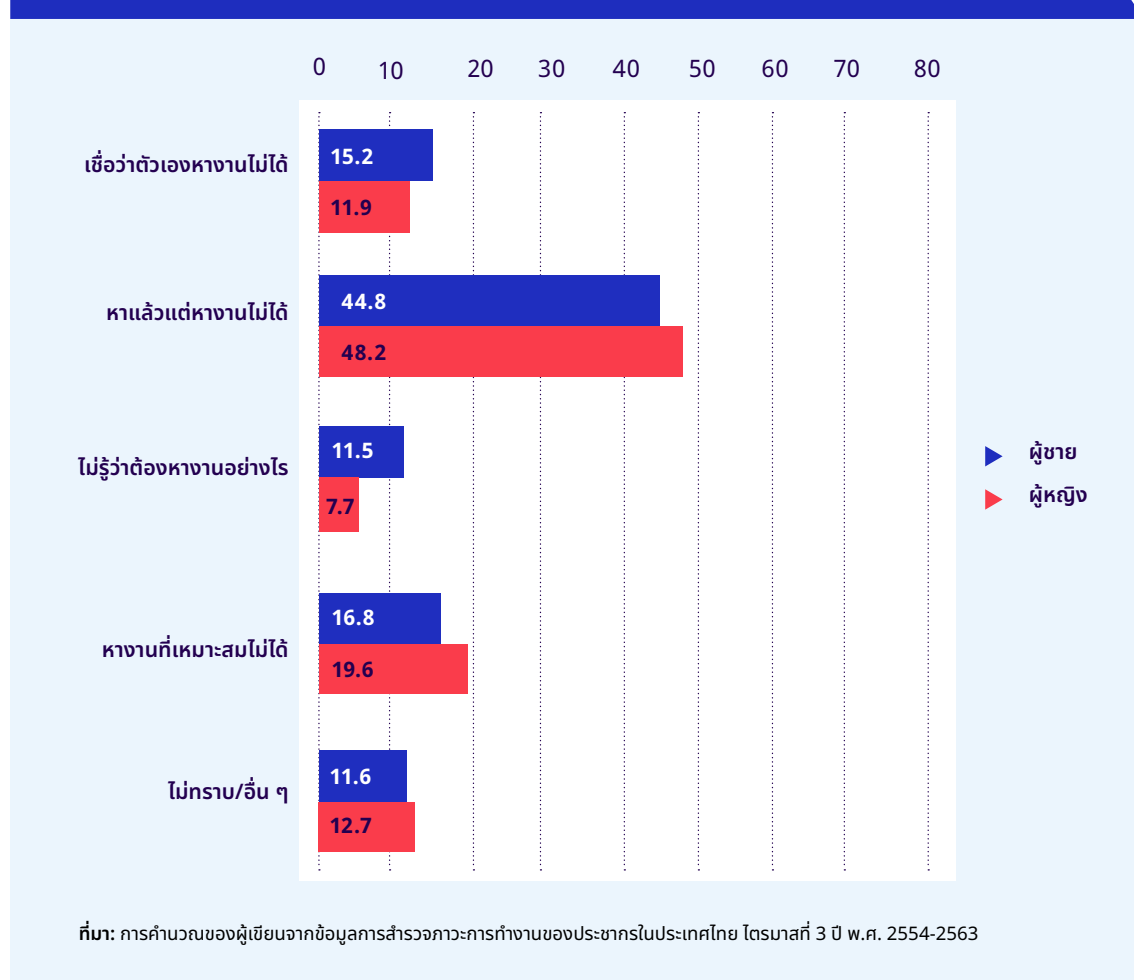
ที่มา: การคำนวณของผู้เขียนจากข้อมูลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรในประเทศไทย ไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2554-2563

จากกลุ่มเยาวชนหญิงที่อยู่นอกกำลังแรงงานและไม่ได้กำลังศึกษา ร้อยละ 74.0 ทำหน้าที่ดูแลในบ้าน ในทางตรงกันข้าม เยาวชนชายที่อยู่นอกกำลังแรงงานและไม่ได้กำลังศึกษามีแนวโน้มสูงกว่าที่จะไม่พร้อมทำงานเนื่องจากเจ็บป่วยหรือพิการ (ร้อยละ 22.0) หรือพักเว้นช่วงจากการทำงานหรือการเรียน (ร้อยละ 32.0) เยาวชนที่อยู่นอกกำลังแรงงานและไม่ได้กำลังศึกษาคิดเป็นร้อยละ 12.0 ของเยาวชนทั้งหมด การสำรวจภาวะการทำงานของประชากรได้รวบรวมข้อมูลว่าเหตุใดคนจึงไม่พร้อมทำงาน ภาพที่ 3.8 แสดงการแจกแจงสาเหตุที่ทำให้เยาวชนที่อยู่นอกกำลังแรงงานและไม่ได้กำลังศึกษาไม่พร้อมทำงานในขณะที่มีการสำรวจ ซึ่งเกือบสามในสี่ของเยาวชนหญิงที่ไม่พร้อมทำงานมีหน้าที่ดูแลในครอบครัว ร้อยละ 6.7 ระบุว่าเจ็บป่วยหรือพิการ และร้อยละ 7.1 กำลังพักเว้นช่วงจากการทำงาน การที่เยาวชนหญิงส่วนใหญ่อยู่นอกกำลังแรงงานและไม่ได้กำลังศึกษา ด้วยเหตุผลที่ว่าต้องดูแลทางบ้านนั้นสอดคล้องกับข้อค้นพบที่ว่าเยาวชนหญิงที่แต่งงานแล้ว มีอัตราการอยู่นอกกำลังแรงงาน และไม่ได้กำลังศึกษาที่สูง ในการวิเคราะห์ข้างต้นในส่วน of เยาวชนชายแบบแผนจะต่างออกไป โดยมีเยาวชนชายเพียงร้อยละ 13.9 ที่ระบุว่าไม่พร้อมทำงานเนื่องจากต้องดูแลทางบ้าน ในขณะที่เยาวชนชายร้อยละ 22.0 ระบุว่าไม่พร้อมทำงานเนื่องจากเจ็บป่วยหรือพิการ และประมาณหนึ่งในสามไม่พร้อมทำงานเนื่องจากกำลังพักเว้นช่วง อีกทั้งหนึ่งในสามของเยาวชนชายระบุเหตุผลที่ตนไม่พร้อมทำงานว่า “อื่น ๆ” ซึ่งรวมถึงเหตุผลต่าง ๆ เช่น “ยังเด็กเกินไปสำหรับการทำงาน” “รอฤดูกาลทำงาน” และเหตุผลอื่น ๆ ที่ไม่ได้ระบุ มีเพียงร้อยละ 0.6 ของเยาวชนทั้งหมดที่เป็นแรงงานที่อยู่ชายขอบของตลาดแรงงานในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ในกลุ่มที่หางานทำแต่ไม่พร้อมทำงาน (seeking but unavailable for work) สาเหตุที่ไม่พร้อมทำงานนั้นคล้ายกับกลุ่มที่อยู่นอกกำลังแรงงาน และไม่ได้กำลังศึกษา จากภาพที่ 3.9 เยาวชนหญิงส่วนใหญ่ทำงานดูแลทางบ้าน ในขณะที่เยาวชนชายส่วนใหญ่พักเว้นช่วงจากการทำงาน โดยประมาณหนึ่งในสามของทั้งเยาวชนชายและเยาวชนหญิงมีแนวโน้มที่จะระบุเหตุผลที่ไม่พร้อมทำงานว่า “อื่น ๆ”

▶ ภาพที่ 3.9 สาเหตุที่ไม่พร้อมทำงาน (ต้องการทำงานแต่ไม่พร้อมทำงานในตอนนี้) (%)

▶ ภาพที่ 3.10 สาเหตุที่ไม่หางานทำ (พร้อมทำงานแต่ยังไม่ต้องการทำงานหรือหางานทำในตอนนี้) (%)

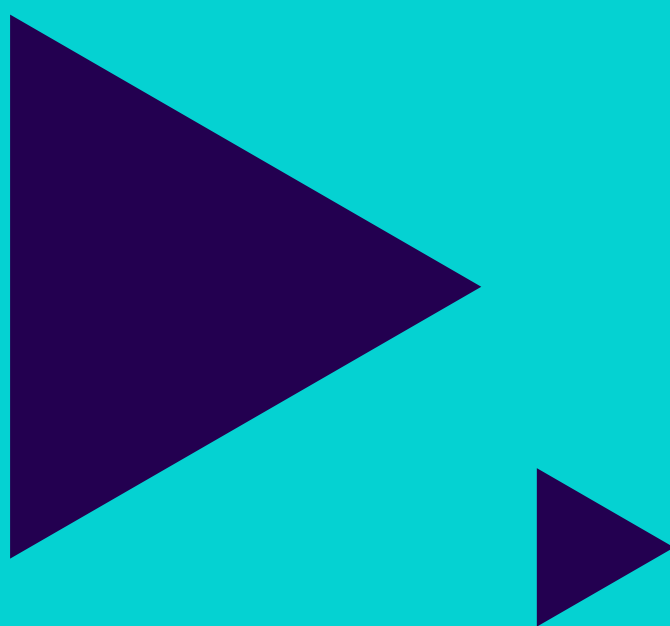

กลุ่มเยาวชนที่พร้อมทำงานแต่ยังไม่ต้องการทำงานหรือหางานทำในช่วงเวลาดังกล่าว มีสัดส่วนร้อยละ 0.5 ของเยาวชนทั้งหมด โดยสาเหตุของการไม่หางานทำที่เยาวชนระบุมากที่สุดคือเคยหาแล้วแต่หางานไม่ได้หรือหางานที่เหมาะสมไม่ได้ ภาพที่ 3.10 แสดงสาเหตุที่ไม่หางานทำของกลุ่มแรงงานที่อยู่ชายขอบของตลาดแรงงานที่พร้อมทำงานแต่ยังไม่หางานทำหรือหางานทำในตอนนี้ ในบรรดาเยาวชนชายและเยาวชนหญิง เยาวชนประมาณครึ่งหนึ่งระบุสาเหตุของการไม่หางานทำว่าเคยหาแล้วแต่หางานไม่ได้ ซึ่งปกติกลุ่มนี้จะถูกเรียกว่า “แรงงานที่หมดกำลังใจ” และมักเป็นข้อกังวลใหญ่สำหรับผู้กำหนดนโยบาย อย่างไรก็ตามในกรณีของประเทศไทย ข้อมูลบ่งชี้ว่าแรงงานที่หมดกำลังใจนี้ไม่ใช่ปรากฏการณ์ทั่วไป อันที่จริงทั้งเยาวชนชายและเยาวชนหญิงในกลุ่มนี้มีสัดส่วนไม่ถึงร้อยละ 1.0 ของเยาวชนทั้งหมดในประเทศไทย นอกจากนี้การวิเคราะห์ยังแสดงให้เห็นว่าร้อยละ 17.0 ของเยาวชนชาย และร้อยละ 20.0 ของเยาวชนหญิงที่พร้อมทำงานแต่ยังไม่หางานทำระบุสาเหตุของการไม่หางานทำคือ หางานที่เหมาะสมไม่ได้ แม้ว่าสัดส่วนโดยรวมของเยาวชนที่หางานที่เหมาะสมไม่ได้ในปัจจุบันยังอยู่ในระดับที่ต่ำ แต่ข้อมูลส่วนนี้จำเป็นต้องได้รับการติดตามเนื่องจากการสำเร็จการศึกษาของเยาวชนเพิ่มขึ้นในอัตราที่เร็วกว่าการเติบโตของการจ้างงานที่จะรองรับได้

▶ 4

การกระจายตัวเชิงพื้นที่
ของกลุ่มเยาวชนที่ไม่ได้
อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา
หรือการฝึกอบรม ในประเทศไทย

► 4. การกระจายตัวเชิงพื้นที่ของกลุ่มเยาวชนที่ไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม ในประเทศไทย

ส่วนนี้เป็นการวิเคราะห์ในระดับจังหวัดเพื่อแสดงการกระจายตัวเชิงพื้นที่ของกลุ่มเยาวชนที่ไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม ในประเทศไทย ข้อมูลสถิติในระดับประเทศมีประโยชน์ในการทำความเข้าใจภาพรวมของเยาวชนที่ไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม แต่การวิเคราะห์ในระดับจังหวัดจะมีประโยชน์ในการทำความเข้าใจความผันแปรของสถานะการไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรมของเยาวชนในตลาดแรงงานของประเทศไทยตามพื้นที่ต่าง ๆ ของประเทศ ตัวชี้วัดการไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรมของเยาวชนสี่ตัวชี้วัดที่อธิบายข้างต้น รวมถึงตัวชี้วัดแรงงานที่ทำงานให้ครอบครัว ถูกคำนวณในระดับจังหวัดสำหรับทั้งปี พ.ศ. 2554 และปี พ.ศ. 2563 โดยจำแนกตามเพศ การเปรียบเทียบระหว่างปี พ.ศ. 2554 และปี พ.ศ. 2563 เผยให้เห็นว่ามีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในการแจกแจงของกลุ่มเยาวชนที่ไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม ในช่วงเวลาดังกล่าว⁸

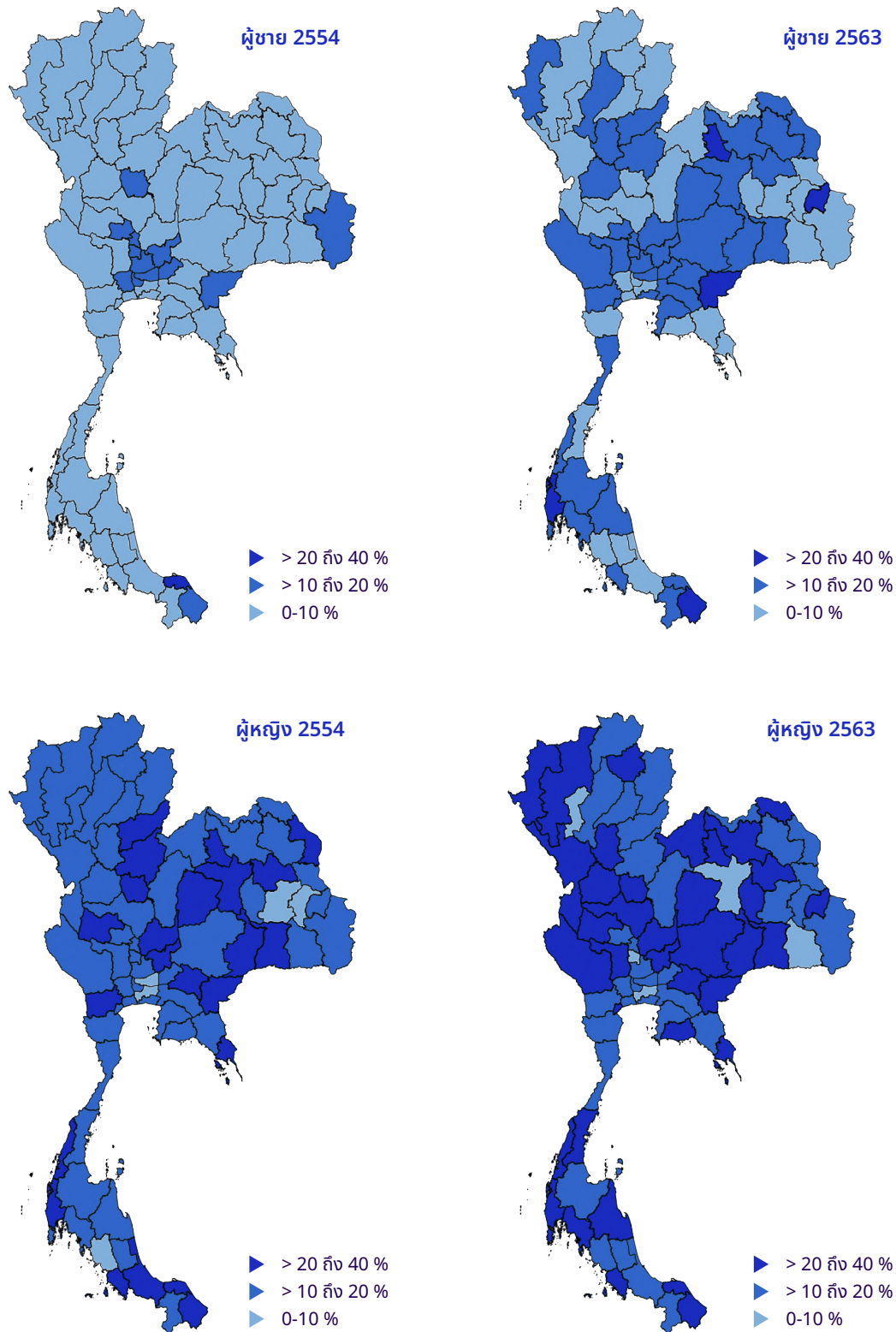
อัตราการไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม ในกลุ่มเยาวชนชายและเยาวชนหญิงเพิ่มขึ้นในจังหวัดส่วนใหญ่ของประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2554-2563 ภาพที่ 4.1 แสดงสัดส่วนของเยาวชนในระดับจังหวัดที่มีสถานะไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม (มาตรฐานแบบรวม) ในปี พ.ศ. 2554 และปี พ.ศ. 2563 อัตราการไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรมของเยาวชนชายโดยทั่วไปจะต่ำกว่าร้อยละ 10.0 ในพื้นที่ส่วนใหญ่ของประเทศ แต่ในกลุ่มจังหวัดในภาคกลาง จังหวัดอุบลราชธานีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และบางจังหวัดในภาคใต้ อัตราจะสูงกว่าร้อยละ 10.0 แต่ในปี พ.ศ. 2563 สถานการณ์แตกต่างไปจากเดิมค่อนข้างมาก โดยอัตราดังกล่าวสูงกว่าร้อยละ 10.0 ในพื้นที่ส่วนใหญ่ของประเทศ และสูงกว่าร้อยละ 20.0 ในหลายจังหวัดในภาคใต้

ในส่วน of เยาวชนหญิงมีอัตราการไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรมสูงกว่าเยาวชนชายอย่างมาก ทั้งในปี พ.ศ. 2554 และปี พ.ศ. 2563 ซึ่งในปี พ.ศ. 2554 เยาวชนหญิงมีอัตราการไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรมสูงกว่าร้อยละ 10.0 ในจังหวัดส่วนใหญ่ของประเทศ ต่อมาในปี พ.ศ. 2563 อัตราดังกล่าวได้เพิ่มขึ้นจนสูงกว่าร้อยละ 20.0 ในจังหวัดส่วนใหญ่ของประเทศ มีเพียงกรุงเทพมหานครซึ่งมีความเป็นเมืองสูงที่คงอัตราดังกล่าวของเยาวชนหญิงได้ต่ำกว่าร้อยละ 10.0 ในช่วงระยะเวลาสิบปีที่ผ่านมา

เยาวชนหญิงมีแนวโน้มที่จะอยู่นอกกำลังแรงงาน และไม่ได้อ่านหนังสือสูงกว่าเยาวชนชาย อย่างไรก็ตามในช่วงปี พ.ศ. 2554-2563 อัตราดังกล่าวเพิ่มขึ้นในกลุ่มเยาวชนชาย และคงตัวในกลุ่มเยาวชนหญิงทั่วประเทศ ดังที่กล่าวไว้ข้างต้น อัตราการไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม ทำให้ไม่เห็นพลวัตของตลาดแรงงานที่เยาวชนในประเทศไทยกำลังเผชิญอยู่ และมาตรฐานแบบจำแนกประเภทมีค่าที่แตกต่างกันอย่างมากในแต่ละจังหวัด ภาพที่ 4.2 แสดงสัดส่วนเยาวชนที่อยู่นอกกำลังแรงงาน และไม่ได้อ่านหนังสือ จำแนกตามจังหวัด หากมองผิวเผินเยาวชนหญิงมีแนวโน้มสูงกว่าเยาวชนชายที่จะอยู่นอกกำลังแรงงาน และไม่ได้อ่านหนังสือในเกือบทุกพื้นที่ในประเทศไทยในทั้งสองช่วงเวลา การวิเคราะห์ในส่วนก่อนหน้านี้เผยให้เห็นว่าสาเหตุหลักเป็นเพราะเยาวชนหญิงมีแนวโน้มสูงกว่าที่จะรับหน้าที่ดูแลทางบ้าน สัดส่วนของเยาวชนชายที่อยู่นอกกำลังแรงงาน และไม่ได้อ่านหนังสือในระดับจังหวัดเพิ่มขึ้นระหว่างปี พ.ศ. 2554-2563 โดยเฉพาะในภาคกลางของประเทศ และภาคตะวันออก ในส่วน of เยาวชนหญิง อัตราการอยู่นอกกำลังแรงงานค่อนข้างคงตัวตลอดช่วงเวลาดังกล่าว อย่างไรก็ตามพื้นที่ที่มีอัตราการอยู่นอกกำลังแรงงานสูงได้ขยับไปทางทิศตะวันตกระหว่างปี พ.ศ. 2554 ถึง พ.ศ. 2563 โดยพื้นที่ที่มีอัตราการอยู่นอกกำลังแรงงานสูงสุดในปัจจุบันคือ ภาคตะวันตกและภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

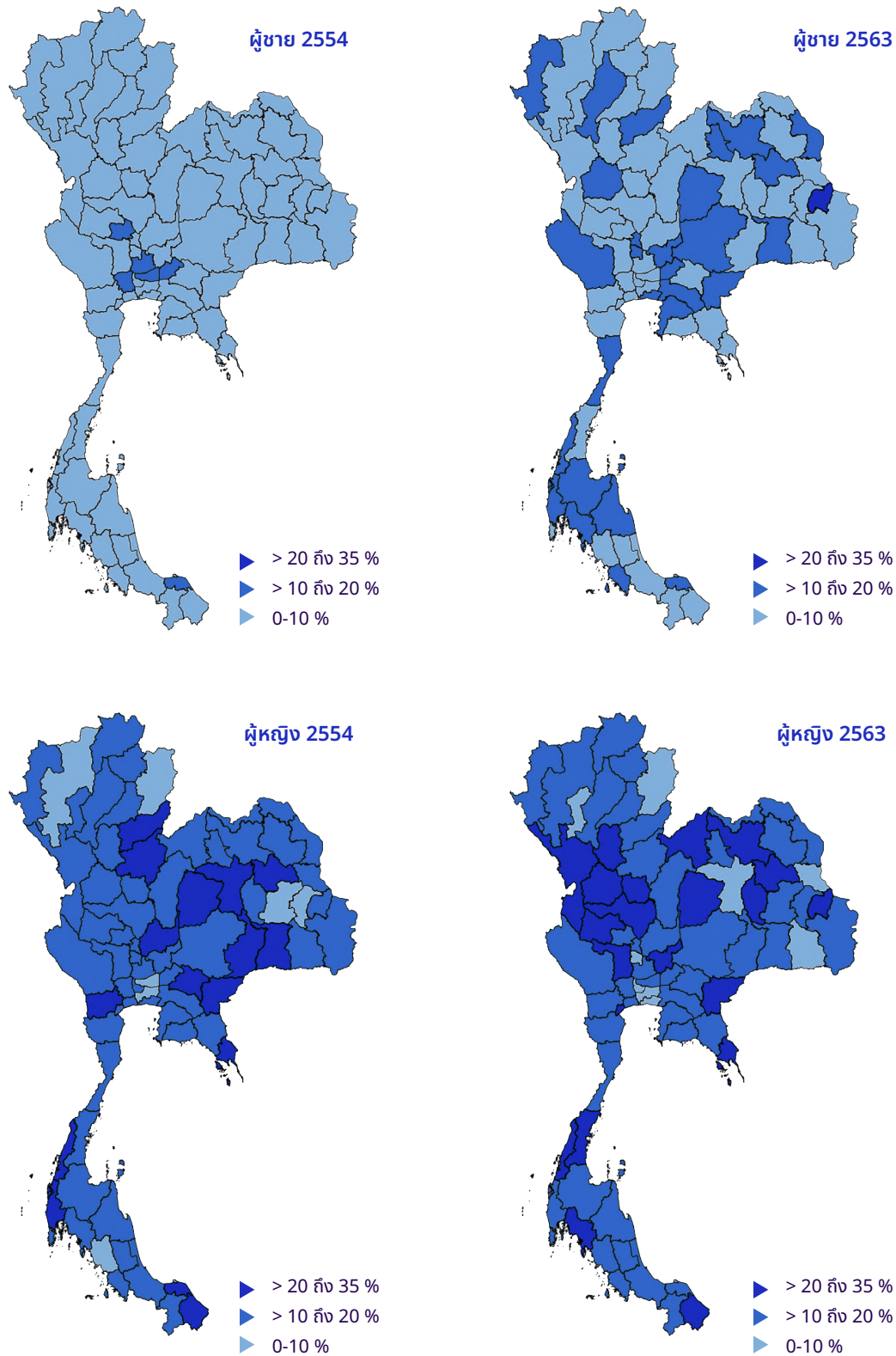
⁸ การเปลี่ยนแปลงในระดับจังหวัดบางส่วนของมาตรฐานการไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม อาจมีสาเหตุส่วนหนึ่งมาจากสถานการณ์โควิด-19 ดูข้อมูลพื้นฐานที่ใช้ในการสร้างแผนที่ได้ในภาคผนวก 2

▶ ภาพที่ 4.1 สัดส่วนของเยาวชนที่มีสถานะไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม ต่อประชากรอายุ 15-24 ปีทั้งหมดในแต่ละจังหวัด ไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2554 และปี พ.ศ. 2563 (%)

ที่มา: การคำนวณของผู้เขียนจากข้อมูลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรในประเทศไทย ไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2554 และปี พ.ศ. 2563

► ภาพที่ 4.2 สัดส่วนของเยาวชนที่มีสถานะอยู่นอกกำลังแรงงาน และไม่กำลังศึกษา ต่อประชากรอายุ 15-24 ปี ทั้งหมดในแต่ละจังหวัด ไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2554 และปี พ.ศ. 2563 (%)

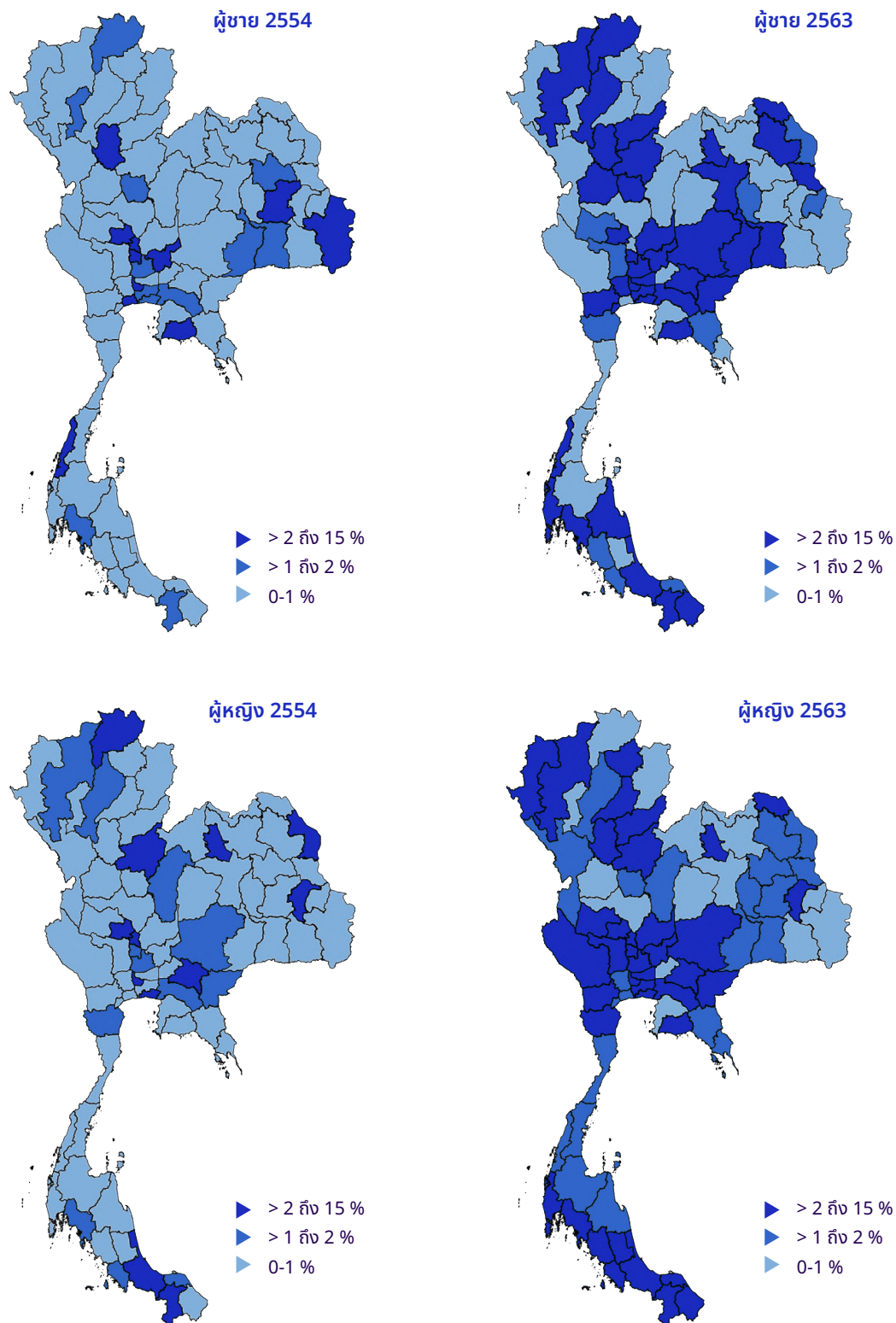
ที่มา: การคำนวณของผู้เขียนจากข้อมูลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรในประเทศไทย ไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2554 และปี พ.ศ. 2563

สัดส่วนของเยาวชนที่ว่างงานเพิ่มสูงขึ้นในกลุ่มเยาวชนชายและกลุ่มเยาวชนหญิงทั่วประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2554-2563 ส่วนหนึ่งเป็นผลจากวิกฤตโควิด-19 ภาพที่ 4.3 แสดงสัดส่วนของเยาวชนชายและเยาวชนหญิงที่ว่างงานในปี พ.ศ. 2554 และปี พ.ศ. 2563 ซึ่งทั้งเยาวชนชายและเยาวชนหญิงที่ว่างงานมีสัดส่วนไม่ถึงร้อยละ 2.0 ในปี พ.ศ. 2554 ในจังหวัดส่วนใหญ่ของประเทศ อย่างไรก็ตามจังหวัดที่มีสัดส่วนของเยาวชนที่ว่างงานสูงกว่าร้อยละ 2.0 มีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างมาก ในปี พ.ศ. 2563 (ส่วนหนึ่งเป็นผลจากวิกฤตโควิด-19 ดังที่กล่าวถึงในหัวข้อที่ 6) สำหรับเยาวชนชายที่ว่างงานในปี พ.ศ. 2563 มีสัดส่วนค่อนข้างสูงในจังหวัดภาคกลางที่อยู่รอบกรุงเทพฯ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลางตอนบน ภาคเหนือ และภาคใต้ ตอนล่าง เยาวชนหญิงก็มีแบบแผนใกล้เคียงกัน แต่เยาวชนหญิงนั้นจะว่างงานในระดับที่สูงกว่าในทางภาคตะวันตกของประเทศ เมื่อเทียบกับเยาวชนชาย และเป็นที่น่าสังเกตว่าพื้นที่ในภาคกลางที่มีสัดส่วนของเยาวชนชายและเยาวชนหญิงที่ว่างงานสูงจะทับซ้อนกับพื้นที่ที่มีอัตราการจ้างงานในภาคการผลิตที่สูง

สัดส่วนของแรงงานที่อยู่ชายขอบของตลาดแรงงานเพิ่มขึ้นในกลุ่มเยาวชนชายและเยาวชนหญิงระหว่างปี พ.ศ. 2554 และปี พ.ศ. 2563 โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนและภาคใต้สำหรับเยาวชนชาย และในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างสำหรับเยาวชนหญิง ในส่วนของเยาวชนที่เป็นแรงงานที่อยู่ชายขอบของตลาดแรงงาน (รวมถึงแรงงานที่หมดกำลังใจ) ภาพที่ 4.4 แสดงให้เห็นว่าอัตราโดยรวมค่อนข้างต่ำ ในปี พ.ศ. 2554 จังหวัดส่วนใหญ่มีอัตราแรงงานที่อยู่ชายขอบของตลาดแรงงานน้อยกว่าร้อยละ 2.0 โดยเยาวชนชายมีสัดส่วนแรงงานที่อยู่ชายขอบของตลาดแรงงานเพิ่มขึ้นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนและภาคใต้ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2554 และปี พ.ศ. 2563 ในส่วนของเยาวชนหญิง แรงงานที่อยู่ชายขอบของตลาดแรงงานที่เพิ่มขึ้นระหว่างปี พ.ศ. 2554 และปี พ.ศ. 2563 ส่วนใหญ่จะกระจุกตัวอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ด้วยอัตราแรงงานที่อยู่ชายขอบของตลาดแรงงานที่ค่อนข้างต่ำทั้งในเชิงพื้นที่และเวลา แรงงานเยาวชนที่หมดกำลังใจจึงไม่เป็นประเด็นที่แพร่หลายในบริบทของประเทศไทย

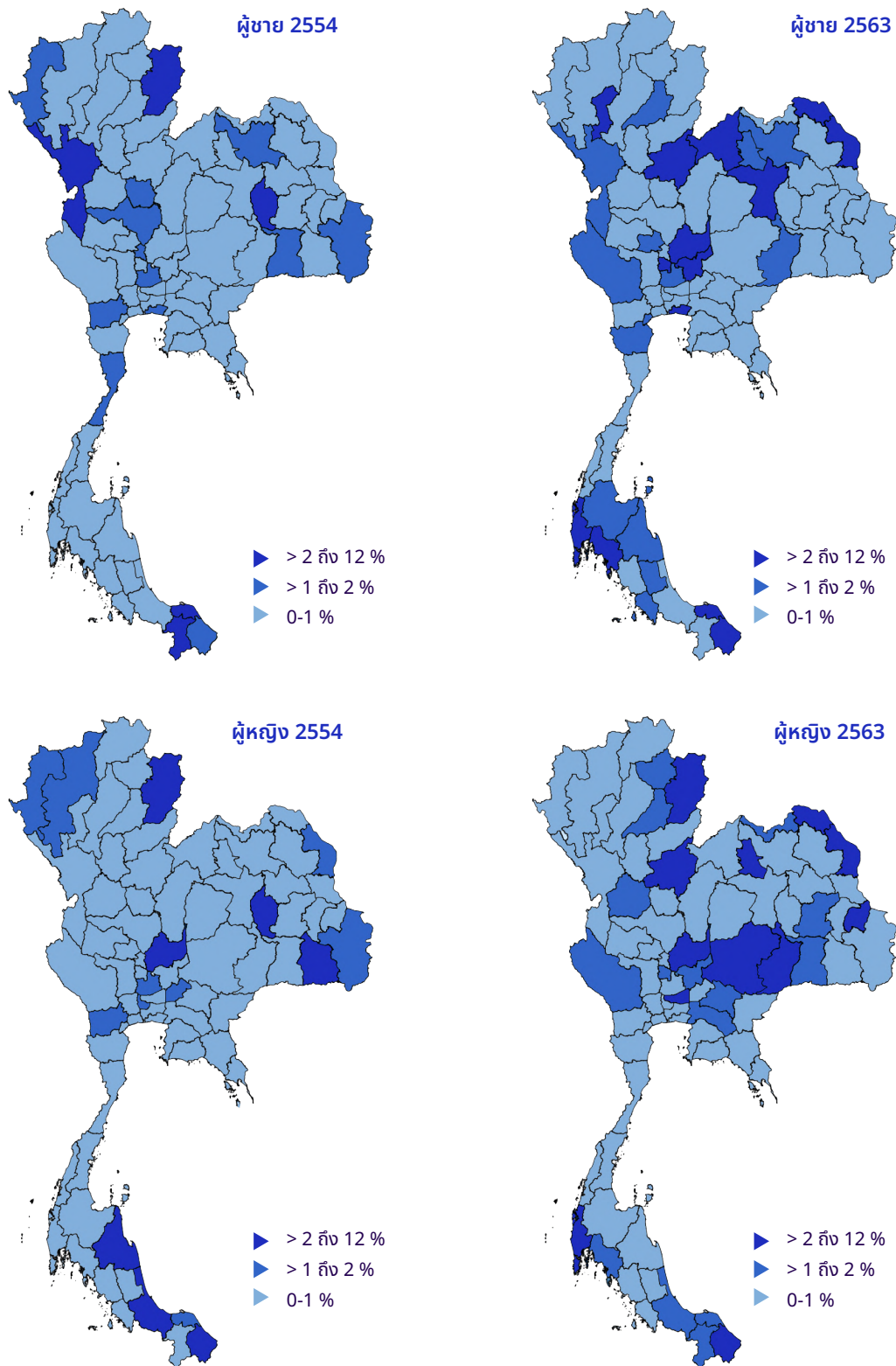
สัดส่วนของเยาวชนที่ทำงานให้ครอบครัวและไม่ได้อยู่ในระบบการศึกษาลดลงอย่างมากระหว่างปี พ.ศ. 2554 และปี พ.ศ. 2563 อย่างไรก็ตาม สถานะนี้ยังคงพบอยู่ทั่วไปในพื้นที่เกษตรกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ภาคตะวันตก และภาคตะวันตกเฉียงเหนือของประเทศ มาตรฐานสุดท้ายนี้คือ แรงงานที่ทำงานให้ครอบครัวและไม่ได้อยู่ในระบบการศึกษา ในทางวิชาการไม่ถือเป็นเยาวชนที่ไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรมเนื่องจากเยาวชนที่มีสถานะนี้ถือว่าทำงานหรือมีงานทำ เยาวชนที่ทำงานให้ครอบครัวและไม่ได้อยู่ในระบบการศึกษานั้นเป็นประเด็นที่ควรให้ความสำคัญ เนื่องจากงานที่พวกเขาทำอาจไม่สร้างเสริมทักษะหรือความก้าวหน้าในสายอาชีพ และอาจใช้ประโยชน์จากการลงทุนในทุนมนุษย์ (human capital investments) ก้อนหน้านี้อย่างจำกัดหรือไม่คุ้มค่า แผนที่อยู่ในภาพที่ 4.5 แสดงแนวโน้มของการที่เยาวชนจะทำงานให้ครอบครัวและไม่ได้อยู่ในระบบการศึกษา ซึ่งในช่วงเวลาที่ผ่านมามีจำนวนที่ลดลงในพื้นที่ส่วนใหญ่ของประเทศ เยาวชนที่ทำงานให้ครอบครัวและไม่ได้อยู่ในระบบการศึกษายังคงพบได้ทั่วไปในพื้นที่เกษตรกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ภาคตะวันตก และภาคตะวันตกเฉียงเหนือของประเทศ ในพื้นที่ที่ฐานเศรษฐกิจเน้นภาคการผลิตและภาคการบริการ จะไม่ค่อยพบเยาวชนทั้งเยาวชนชายและเยาวชนหญิงที่ไม่ได้อยู่ในระบบการศึกษาและทำงานให้ครอบครัว

► ภาพที่ 4.3 สัดส่วนของเยาวชนที่มีสถานะว่างงาน ต่อประชากรอายุ 15-24 ปีทั้งหมดในแต่ละจังหวัด ไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2554 และปี พ.ศ. 2563 (%)

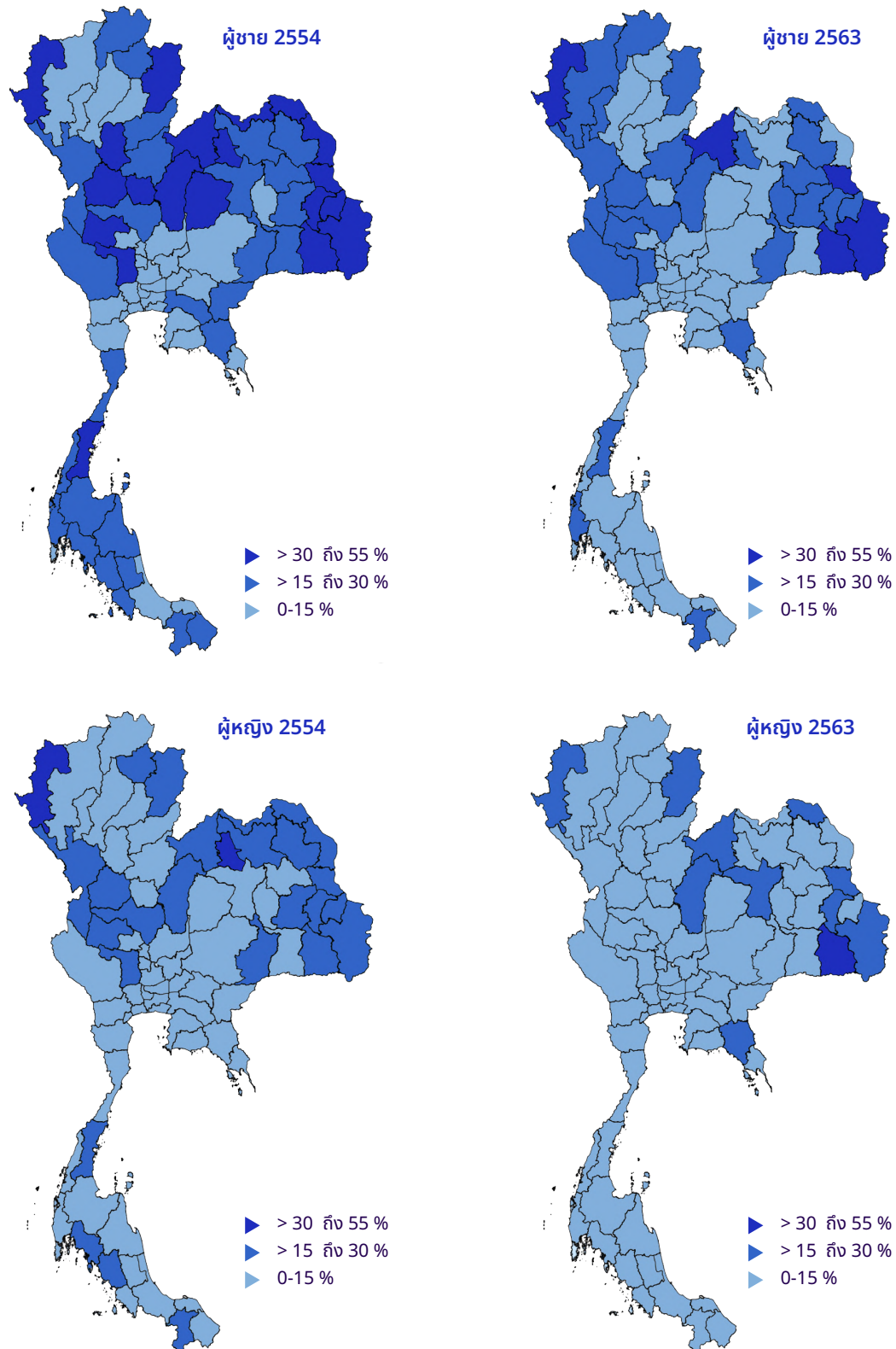
ที่มา: การคำนวณของผู้เขียนจากข้อมูลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรในประเทศไทย ไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2554 และปี พ.ศ. 2563

▶ ภาพที่ 4.4 สัดส่วนของเยาวชนที่มีสถานะเป็นแรงงานที่อยู่ขายขอมของตลาดแรงงาน ต่อประชากรอายุ 15-24 ปี ทั้งหมดในแต่ละจังหวัด ไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2554 และปี พ.ศ. 2563 (%)

ที่มา: การคำนวณของผู้เขียนจากข้อมูลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรในประเทศไทย ไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2554 และปี พ.ศ. 2563

▶ ภาพที่ 4.5 สัดส่วนของเยาวชนที่มีสถานะเป็นแรงงานที่ทำงานให้ครอบครัวและไม่ได้อยู่ในระบบการศึกษา ต่อประชากรอายุ 15-24 ปีทั้งหมดในแต่ละจังหวัด ไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2554 และปี พ.ศ. 2563 (%)

ที่มา: การคำนวณของผู้เขียนจากข้อมูลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรในประเทศไทย ไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2554 และปี พ.ศ. 2563

สถานการณ์ไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม และการทำงานให้ครอบครัว ในกรุงเทพฯ จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดระยอง และจังหวัดยะลา

การวิเคราะห์ระดับจังหวัดชี้ว่าสถานการณ์ไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม และการทำงานให้ครอบครัว มีความผันแปรไปอย่างมากในแต่ละจังหวัด ข้อความส่วนนี้จะเน้นศึกษาสถานการณ์ของสี่พื้นที่คือ กรุงเทพมหานคร จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดระยอง และจังหวัดยะลา ที่มีลักษณะเศรษฐกิจและตลาดแรงงานที่แตกต่างกัน⁹ ดูมาตรวัดต่าง ๆ ของการไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม และการทำงานให้ครอบครัวของเยาวชนที่ไม่ได้อยู่ในระบบการศึกษา ในปี พ.ศ. 2563 ในตาราง 4.1

► ตาราง 4.1 สถานการณ์ไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม และการทำงานให้ครอบครัว ในจังหวัดที่เลือก ไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2563 (%)

ตัวชี้วัด	กรุงเทพฯ		นครราชสีมา	
	ผู้ชาย (%)	ผู้หญิง (%)	ผู้ชาย (%)	ผู้หญิง (%)
NEET	9.0	9.0	18.8	25.4
อยู่นอกกำลังแรงงาน และไม่ได้กำลังศึกษา	4.8	6.3	16.1	16.9
ว่างงาน	3.3	2.5	2.6	5.4
แรงงานที่อยู่ชายขอบของตลาดแรงงาน	0.9	0.3	0.2	3.1
ทำงานให้ครอบครัว ไม่ได้กำลังศึกษา	1.7	2.4	13.2	4.7

ตัวชี้วัด	ระยอง		ยะลา	
	ผู้ชาย (%)	ผู้หญิง (%)	ผู้ชาย (%)	ผู้หญิง (%)
NEET	8.5	22.0	10.1	16.3
อยู่นอกกำลังแรงงาน และไม่ได้กำลังศึกษา	2.9	19.6	3.9	10.5
ว่างงาน	5.5	2.4	5.9	4.2
แรงงานที่อยู่ชายขอบของตลาดแรงงาน	0.0	0.0	0.2	1.6
ทำงานให้ครอบครัว ไม่ได้กำลังศึกษา	5.7	5.5	17.1	10.9

หมายเหตุ: ผลรวมอาจไม่เท่ากับหนึ่งเนื่องจากมีการปัดเศษ

ที่มา: การคำนวณของผู้เขียนจากข้อมูลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรในประเทศไทย ไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2563

⁹ ดูภาคผนวก 2 สำหรับกลุ่มเยาวชนที่ไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม และกลุ่มเยาวชนที่ทำงานให้ครอบครัว ทั่วประเทศ

กรุงเทพฯ เป็นพื้นที่ที่มีประชากรมากที่สุดของประเทศไทยและเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจและการเมือง ในปี พ.ศ. 2563 กรุงเทพฯมีกำลังแรงงานมากกว่า 5.4 ล้านคน ซึ่งมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่หลากหลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคการผลิตและภาคการบริการ กำลังแรงงานนั้นมีการศึกษาที่ค่อนข้างสูงโดยร้อยละ 42.0 ของกำลังแรงงานสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่าและร้อยละ 39.0 สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือต่ำกว่าผลิตภัณฑมวบรวมจังหวัด (GPP) ต่อหัว ในปี พ.ศ. 2562 เท่ากับ 637,397 บาท เนื่องจากตลาดแรงงานที่ค่อนข้างมีพลวัตของกรุงเทพฯ อัตราการไม่ได้้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรมของเยาวชนจึงต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ อัตราการอยู่นอกกำลังแรงงานและไม่ได้กำลังศึกษาที่ต่ำของเยาวชนหญิงในกรุงเทพฯ เป็นเรื่องที่น่าสนใจเป็นพิเศษ นอกจากนี้กรุงเทพฯ ยังมีอัตราการทำให้ครอบครัวที่ต่ำ ซึ่งเป็นลักษณะที่พบทั่วไปในพื้นที่ที่มีความเป็นเมืองสูงที่อยู่กรุงเทพฯ

นครราชสีมา เป็นจังหวัดที่ใหญ่ที่สุดและมีประชากรมากที่สุดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย มีกำลังแรงงาน 1,340,769 คน โดยร้อยละ 42.0 และร้อยละ 16.0 ทำงานในภาคเกษตรกรรมและภาคการผลิตตามลำดับ ระดับการศึกษาของประชากรวัยทำงานในจังหวัดนครราชสีมามีความคล้ายคลึงกับจังหวัดอื่น ๆ นอกพื้นที่กรุงเทพฯ และปริมณฑล โดยร้อยละ 66.0 ของประชากรวัยทำงานสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือต่ำกว่า และร้อยละ 14.0 มีวุฒิการศึกษาระดับอุดมศึกษาผลิตภัณฑมวบรวมจังหวัด (GPP) ต่อหัว ในปี พ.ศ. 2562 อยู่ที่ 121,068 บาท จังหวัดนครราชสีมาอัตราการไม่ได้้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรมของเยาวชนสูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศอย่างมาก เยาวชนชายมีอัตราการอยู่นอกกำลังแรงงานสูงเป็นพิเศษโดยเกือบเท่ากับอัตราของเยาวชนหญิง เยาวชนหญิงมีการว่างงานหรือเป็นแรงงานที่อยู่ชายขอบของตลาดแรงงานในสัดส่วนที่สูง นอกจากนั้นสัดส่วนเยาวชนชายที่ทำงานให้ครอบครัวสูงกว่าที่กรุงเทพฯ มากและใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ยของประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับการที่จังหวัดมีสัดส่วนแรงงานในภาคเกษตรกรรมที่สูง

ระยอง เป็นหนึ่งในจังหวัดที่มีภาคการผลิตสูงของประเทศไทยที่ตั้งอยู่ในชายฝั่งทะเลตะวันออก จังหวัดระยองมีแรงงานจำนวน 595,794 คน ซึ่งร้อยละ 18.0 ทำงานในภาคเกษตรกรรมและร้อยละ 31.0 ทำงานในภาคการผลิต เนื่องจากเป็นพื้นที่อุตสาหกรรมที่สำคัญ ผลิตภัณฑมวบรวมจังหวัด (GPP) ต่อหัวจึงสูงที่สุดในประเทศ โดยอยู่ที่ 988,748 บาท ระดับการศึกษาของประชากรวัยทำงานคือ ร้อยละ 60.0 สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือต่ำกว่าและร้อยละ 22.0 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า เยาวชนชายมีอัตราการไม่ได้้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรมต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ แต่เยาวชนหญิงมีอัตราดังกล่าวสูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ เมื่อดูจากตัวชี้วัดการไม่ได้้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม แบบจำแนกประเภทแล้ว พบว่าอัตราการอยู่นอกกำลังแรงงาน และไม่ได้กำลังศึกษาในกลุ่มเยาวชนชายนั้นต่ำมาก แต่สัดส่วนและมีสัดส่วนของเยาวชนชายที่ว่างงานสูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ ส่วนเยาวชนหญิงมีอัตราการอยู่นอกกำลังแรงงาน และไม่ได้กำลังศึกษาในระดับที่สูง สำหรับทั้งเยาวชนชายและเยาวชนหญิง แรงงานที่อยู่ชายขอบของตลาดแรงงาน (รวมถึงแรงงานที่หมดกำลังใจ) ไม่เป็นประเด็นปัญหา นอกจากนั้นการเป็นพื้นที่ที่มีภาคการผลิตสูง จึงไม่น่าแปลกใจที่อัตราการการทำงานให้ครอบครัวจะค่อนข้างต่ำ

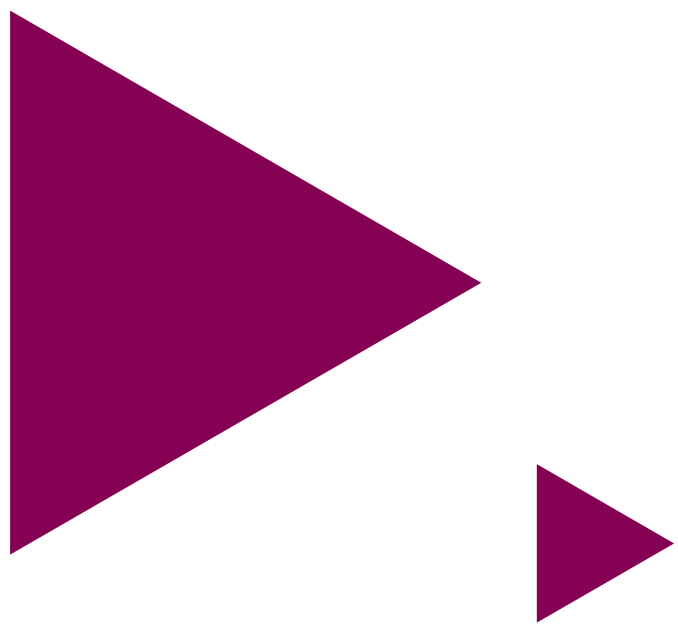
ยะลา เป็นหนึ่งในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีปัญหาความไม่สงบมาเป็นเวลานาน ซึ่งส่งผลให้เศรษฐกิจมีความไม่มั่นคง ยะลาเป็นหนึ่งในจังหวัดที่ยากจนของประเทศโดยผลิตภัณฑมวบรวมจังหวัด (GPP) ต่อหัวคือ 98,501 บาท ซึ่งน้อยกว่าจังหวัดระยองประมาณสิบเท่า ฐานของเศรษฐกิจของจังหวัดเป็นภาคเกษตรกรรมโดยร้อยละ 65.0 ของกำลังแรงงาน 229,160 คน ในจังหวัดยะลาทำงานในภาคเกษตรกรรม ประชากรวัยทำงานมีเพียงร้อยละ 9.0 ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีและร้อยละ 63.0 สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือต่ำกว่า โดยรวมแล้วอัตราการไม่ได้้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรมของเยาวชนในยะลาต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ แต่สัดส่วนเยาวชนที่ว่างงานค่อนข้างสูง นอกจากนั้นทั้งเยาวชนชายและเยาวชนหญิงมีอัตราการการทำงานให้ครอบครัวสูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ

ที่มา: สถิติกำลังแรงงานจากสสข. (2563a) และการประมาณการผลิตภัณฑมวบรวมจังหวัด (GPP) จากสสข. (2562)

▶ 5

ความสัมพันธ์เชิงประชากรและ
สังคม-เศรษฐกิจกับสถานะที่ไม่ได้
อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา
หรือการฝึกอบรม

▶ 5. ความสัมพันธ์เชิงประชากรและสังคม-เศรษฐกิจกับสถานะที่ไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม

ส่วนก่อนหน้านี้ได้ให้รายละเอียดเกี่ยวกับแบบแผนของสถานะการไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม ในระดับประเทศ ผ่านช่วงเวลาและการกระจายเชิงพื้นที่ของสถานะดังกล่าวในปี พ.ศ. 2554 และปี พ.ศ. 2563 ในส่วนนี้จะพิจารณาความสัมพันธ์เชิงสังคม-เศรษฐกิจกับมาตรการไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม แบบจำแนกประเภทและแรงงานที่ทำงานให้ครอบครัวและไม่ได้อยู่ในระบบการศึกษาเพื่อให้เข้าใจปัจจัยเสี่ยงได้ดีขึ้น

การวิเคราะห์นี้ใช้ข้อมูลระดับบุคคลจากการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรมาทำการวิเคราะห์การถดถอยโพรบิต (probit regression) เพื่อระบุความสัมพันธ์ (correlates) กับมาตรการไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษาหรือการฝึกอบรมที่เป็นตัวแปรตามแบบทวิภาค (binary dependent variables) การใช้แบบจำลองถดถอยที่มีตัวแปรตามจำกัด (limited dependent variable regression models) เพื่อระบุความสัมพันธ์กับสถานะการไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม นั้นเป็นแนวทางมาตรฐานในงานวิชาการ (ดูตัวอย่าง Kelly and McGuinness (2558) Akinyemi and Mushunje (2560) Salvà-Mut Tugores-Ques and Quintana-Murci (2561) Zudina (2560) Cabral (2561) Gutiérrez-García et al. (2561) Wickremaratne and Dunusinghe (2561) Pattinasarany (2562) และ Orbeta Jr Corpus and Araos (2564)) แต่ยังไม่เคยถูกนำมาใช้ในกรณีของประเทศไทย¹⁰

การวิเคราะห์จะจำแนกตามเพศ และรวบรวมข้อมูล 10 ปีมาใช้ในการวิเคราะห์¹¹ ตัวแปรควบคุม (control variables) อยู่ในระดับบุคคล ครอบครัว และระดับจังหวัด ตัวแปรควบคุมในระดับบุคคล คือ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส สถานะหัวหน้าครัวเรือน และพื้นที่ (ในเมือง/ชนบท) จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเป็นตัวแปรระดับครัวเรือน ส่วนในระดับจังหวัด จะใช้สัดส่วนของแรงงานในภาคเกษตรกรรมและอัตราการว่างงานของจังหวัดเป็นตัวแปรควบคุม นอกจากนี้การวิเคราะห์ยังพิจารณาจุดตัดระหว่างสถานภาพการสมรสและระดับการศึกษาเพื่อให้เข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างเพศ การศึกษา และการแต่งงานที่เกี่ยวกับสถานะการไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม และการทำงานให้ครอบครัว ดูสรุปผลลัพธ์สำหรับเยาวชนชายและเยาวชนหญิงได้ในตาราง 5.1 และ 5.2 ตามลำดับ¹²

¹⁰ ผู้วิจัยเลือกใช้การวิเคราะห์การถดถอยโพรบิต (probit regression) ซึ่งเป็นประเภทของการวิเคราะห์ตัวแปรตามแบบจำกัด เนื่องจากตัวแปรผลลัพธ์เป็นแบบทวิภาค ซึ่งมีค่าเป็นศูนย์และหนึ่ง สำหรับบุคคลที่อยู่ในกลุ่มที่ไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม ตัวแปรผลลัพธ์จะมีค่าเป็นหนึ่ง ในขณะที่ผู้ที่ไม่จัดว่าเป็นกลุ่มที่ไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม ตัวแปรผลลัพธ์จะมีค่าเป็นศูนย์ ในทำนองเดียวกัน ผลลัพธ์แบบจำแนกประเภทจะมีค่าเป็นหนึ่งในห้าหากบุคคลนั้นจัดอยู่ในกลุ่มเยาวชนที่ไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรมประเภทนั้นและมีค่าเป็นศูนย์หากไม่จัดอยู่ในประเภทนั้น

¹¹ เพื่อให้มีข้อมูลเพียงพอเนื่องจากการมาตรการไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม แบบจำแนกประเภท มีบางประเภทที่จำนวนน้อย จึงใช้ข้อมูลทั้งหมด 10 ปีที่ถูกรวมเข้าด้วยกันในการวิเคราะห์โดยมีการควบคุมสำหรับปีการสำรวจ

¹² ดูตารางผลลัพธ์ทั้งหมดในภาคผนวก 3

▶ ตาราง 5.1 ความสัมพันธ์เชิงประชากรและสังคม-เศรษฐกิจกับมาตรวัดการไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม แบบจำแนกประเภท และการทำงานให้ครอบครัวของเยาวชนชาย ไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2554 และปี พ.ศ. 2563

ลักษณะ	อยู่นอกกำลัง แรงงาน และ ไม่ได้กำลังศึกษา	ว่างงาน	แรงงานที่อยู่ ชายขอบของ ตลาดแรงงาน	ทำงานให้ ครอบครัวและ ไม่ได้อยู่ในระบบ การศึกษา
อายุ	+	+	+	+
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	-	0	-	-
ประกาศนียบัตร	-	+	+	-
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	+	+	+	-
แต่งงาน	-	-	-	0
หัวหน้าครัวเรือน	-	-	-	-
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	+	0	+	+
ตัวชี้วัดในเมือง	0	0	+	-
อัตราการว่างงานของจังหวัด	+	+	+	-
สัดส่วนแรงงานในภาคเกษตรกรรม ของจังหวัด	0	-	+	+

หมายเหตุ: สัญลักษณ์ (+) (-) และ (0) บ่งชี้ถึงการเพิ่มขึ้น ลดลง และไม่มีการเปลี่ยนแปลงในความเป็นหนึ่งเป็นหนึ่งในมาตรวัดการไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม แบบจำแนกประเภท ตามการเพิ่มขึ้นของแต่ละลักษณะที่กำหนด ตามลำดับ

ที่มา: การคำนวณของผู้เขียนจากข้อมูลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรในประเทศไทย ไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2554 และปี พ.ศ. 2563

▶ ตาราง 5.2 ความสัมพันธ์เชิงประชากรและสังคม-เศรษฐกิจกับมาตรวัดการไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม แบบจำแนกประเภท และการทำงานให้ครอบครัวของเยาวชนหญิง ไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2554 และปี พ.ศ. 2563

ลักษณะ	อยู่นอกกำลัง แรงงาน และ ไม่ได้กำลังศึกษา	ว่างงาน	แรงงานที่อยู่ ชายขอบของ ตลาดแรงงาน	ทำงานให้ ครอบครัวและ ไม่ได้อยู่ในระบบ การศึกษา
อายุ	+	+	+	+
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	-	0	-	-
ประกาศนียบัตร	-	+	+	-
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	0	+	+	0
แต่งงาน	+	-	-	+
หัวหน้าครัวเรือน	-	-	-	-
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	+	0	0	+
ตัวชี้วัดในเมือง	-	-	-	-
อัตราการว่างงานของจังหวัด	0	+	+	-
สัดส่วนแรงงานในภาคเกษตรกรรม ของจังหวัด	+	0	+	+

หมายเหตุ: สัญลักษณ์ (+) (-) และ (0) บ่งชี้ถึงการเพิ่มขึ้น ลดลง และไม่มีการเปลี่ยนแปลงในความเป็นหนึ่งเป็นหนึ่งในมาตรวัดการไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม แบบจำแนกประเภท ตามการเพิ่มขึ้นของแต่ละลักษณะที่กำหนด ตามลำดับ

ที่มา: การคำนวณของผู้เขียนจากข้อมูลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรในประเทศไทย ไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2554 และปี พ.ศ. 2563

การศึกษาระดับมหาวิทยาลัยมีความสัมพันธ์กับอัตราการว่างงานและการเป็นแรงงานที่อยู่ชายขอบของตลาดแรงงานที่สูงขึ้นในกลุ่มเยาวชนชายและเยาวชนหญิง แม้ว่า การแต่งงานจะสัมพันธ์กับแนวโน้มการอยู่นอกกำลังแรงงานและไม่ได้กำลังศึกษาของกลุ่มเยาวชนหญิงที่สูงขึ้น แต่เยาวชนหญิงที่แต่งงานแล้วและสำเร็จการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยมีสถานะอยู่นอกกำลังแรงงาน และไม่ได้กำลังศึกษาในอัตราที่ต่ำกว่า สำหรับทั้งกลุ่มเยาวชนชายและเยาวชนหญิง มาตรวัดการไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรมและการทำงานให้ครอบครัวทุกมาตรวัดจะเพิ่มขึ้นตามอายุ ระดับการศึกษาที่สำเร็จก็สัมพันธ์กับสถานะการไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรมด้วย สำหรับทั้งเยาวชนชายและเยาวชนหญิง การสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสัมพันธ์กับการมีสถานะการไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม และการทำงานให้ครอบครัวในอัตราที่ต่ำกว่าเมื่อเทียบกับการสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือต่ำกว่าในทุกมาตรวัด ยกเว้นการว่างงานที่ไม่มีผลกระทบ ในส่วนของเยาวชนชาย การสำเร็จการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยสัมพันธ์กับระดับของสถานะการไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม ที่สูงขึ้นในมาตรวัดแบบจำแนกประเภททั้งสามประเภท ส่วนเยาวชนหญิง การสำเร็จการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการว่างงานและการเป็นแรงงานที่อยู่ชายขอบของตลาดแรงงาน แต่ไม่เป็นเช่นนั้นกับสถานะการอยู่นอกกำลังแรงงาน และไม่ได้กำลังศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษาระดับอุดมศึกษาและอัตราของการมีสถานะการไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรมที่สูงขึ้นในกลุ่มเยาวชนชายและเยาวชนหญิง จำเป็นจะต้องมีการศึกษาเพิ่มเติม คำอธิบายในเบื้องต้นถึงสาเหตุที่เยาวชนที่สำเร็จการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยไม่พร้อมทำงานหรือไม่หางานทำ คือการพักเว้นช่วงจากการทำงานหรือการเรียนรอโอกาสงานที่เหมาะสม หรือมีปัญหาในการหางานที่เหมาะสม

ลักษณะครัวเรือนส่งผลให้มาตรวัดการไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรมของเยาวชนชายและเยาวชนหญิงบางมาตรวัดแตกต่างกันแต่มีมาตรวัดบางมาตรวัดที่เหมือนกัน ๆ สำหรับทั้งเยาวชนชายและเยาวชนหญิง การเป็นหัวหน้าครัวเรือนนั้นสัมพันธ์กับการมีสถานะการไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรมที่ต่ำในทุกมาตรวัดและการทำงานให้ครอบครัวในอัตราที่ต่ำ อาจเป็นเพราะความจำเป็นที่เยาวชนต้องทำงานเพื่อหาเลี้ยงครอบครัว ด้วยความคิดแบบเดียวกัน เยาวชนชายและเยาวชนหญิงที่แต่งงานแล้วมีแนวโน้มที่จะว่างงานหรือเป็นแรงงานที่อยู่ชายขอบของตลาดแรงงานต่ำ อย่างไรก็ตาม ตามที่กล่าวไว้ข้างต้น การแต่งงานมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับสถานะการอยู่นอกกำลังแรงงาน และไม่ได้กำลังศึกษาของเยาวชนหญิง แต่มีความสัมพันธ์เชิงลบกับสถานะดังกล่าวของเยาวชนชาย สุดท้ายทั้งเยาวชนชายและเยาวชนหญิง มีแนวโน้มที่จะอยู่นอกกำลังแรงงาน และไม่ได้กำลังศึกษาสูงเมื่อมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนมาก

ตัวชี้วัดตลาดแรงงานต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กับสถานะการไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม ที่แตกต่างกันสำหรับเยาวชนชายและเยาวชนหญิง สำหรับเยาวชนหญิง การอยู่ในเขตเมืองนั้นสัมพันธ์กับอัตราของการมีสถานะการไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรมที่ลดลง แต่สำหรับเยาวชนชาย การอยู่ในเมืองมีความสัมพันธ์กับการเป็นแรงงานที่อยู่ชายขอบของตลาดแรงงาน (เชิงบวก) และการทำงานให้ครอบครัว (เชิงลบ) เท่านั้น สถานะการไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรมของเยาวชนชายจะอ่อนไหวต่ออัตราการว่างงานในระดับจังหวัดมากกว่า โดยมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับมาตรวัดการไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม แบบจำแนกประเภททั้งสามประเภท ในขณะที่เยาวชนหญิงจะมีแต่การว่างงานและการเป็นแรงงานที่อยู่ชายขอบของตลาดแรงงานเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการว่างงานในระดับจังหวัด

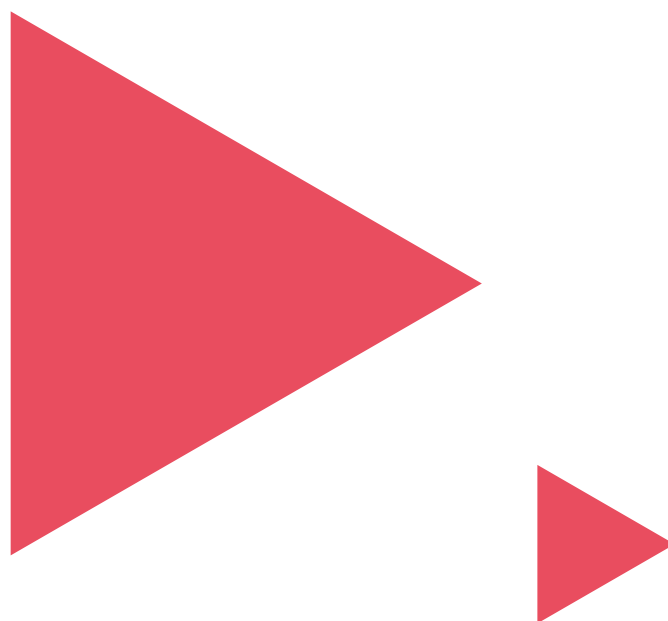
สุดท้ายสัดส่วนการจ้างงานในภาคเกษตรกรรมของจังหวัดสัมพันธ์กับระดับการทำงานให้ครอบครัวที่สูงขึ้นและการอยู่ชายขอบของตลาดแรงงานที่สูงขึ้นของทั้งเยาวชนชายและเยาวชนหญิง นอกจากนั้นสัดส่วนการจ้างงานในภาคเกษตรกรรมของจังหวัดสัมพันธ์กับสถานะการอยู่นอกกำลังแรงงาน และไม่ได้กำลังศึกษาที่สูงขึ้นสำหรับเยาวชนหญิงและอัตราการว่างงานที่ลดลงของเยาวชนชาย

มีการวิเคราะห์เพิ่มเติมเกี่ยวกับปฏิสัมพันธ์ระหว่าง สถานภาพการสมรสและระดับการศึกษาเพื่อให้เข้าใจมากขึ้นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษา การแต่งงาน และเพศ ผลการวิเคราะห์ที่สำคัญคือ แม้ว่าเยาวชนหญิงที่แต่งงานแล้วจะมีอัตราของการมีสถานะการอยู่นอกกำลังแรงงาน และไม่ได้กำลังศึกษาที่สูงมาก แต่อัตราดังกล่าวจะลดลงอย่างมากเมื่อเยาวชนสำเร็จการศึกษาระดับสูงกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ทั้งในระดับประกาศนียบัตรและระดับปริญญาตรี

▶ 6

ผลกระทบจากโควิด-19 ต่อ
สถานะการไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน
การศึกษา หรือการฝึกอบรม
และการทำงานให้ครอบครัว

► 6. ผลกระทบจากโควิด-19 ต่อสถานะการไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม และการทำงานให้ครอบครัว

วิกฤตโควิด-19 ส่งผลกระทบต่อสถานะการไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม ในกลุ่มเยาวชนไทยอย่างไร ประเทศไทยเป็นประเทศแรกต่อจากประเทศจีนที่มีกรณีผู้ติดเชื้อโควิด-19 ในเดือนมกราคม ปี พ.ศ. 2563 เนื่องด้วยจำนวนผู้ติดเชื้อที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว รัฐบาลไทยพยายามยับยั้งการแพร่ระบาดของไวรัสด้วยการใช้มาตรการป้องกันและควบคุมในเดือนเมษายน ปี พ.ศ. 2563 มีการปิดธุรกิจจำนวนมากและการท่องเที่ยวหยุดชะงัก มาตรการป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 (เรียกว่า “ล็อกดาวน์” ในประเทศไทย) ค่อย ๆ ถูกยกเลิกในช่วงเดือนพฤษภาคมถึงกรกฎาคม ปี พ.ศ. 2563

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษานี้มาจากการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรรอบไตรมาสที่สาม ซึ่งหมายความว่า การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร ในปี พ.ศ. 2563 เป็นสถานการณ์ตลาดแรงงานหลังจากการล็อกดาวน์ครั้งแรกระหว่างเดือนกรกฎาคมถึงกันยายน ปี พ.ศ. 2563 ทำให้สามารถวิเคราะห์ผลกระทบเบื้องต้นจากวิกฤตโควิด-19 ต่อตลาดแรงงานเยาวชนในประเทศไทย ตาราง 7.1 แสดงผลการทดสอบของความแตกต่างของสัดส่วน (tests of proportional differences) ในมาตรวัดการไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม ระหว่างช่วงก่อนการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 (ปี พ.ศ. 2561/ปี พ.ศ. 2562) กับช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 (ปี พ.ศ. 2563)

อัตราการว่างงานและแรงงานที่อยู่ชายขอบของตลาดแรงงานเพิ่มขึ้นในช่วงวิกฤตโควิด-19 การทดสอบชี้ว่าอัตราการไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม (มาตรวัดแบบรวม) ของเยาวชนชายเพิ่มขึ้นและการเพิ่มขึ้นนี้เป็นผลจากอัตราการว่างงานและอัตราความเป็นแรงงานที่อยู่ชายขอบของตลาดแรงงานที่เพิ่มขึ้น 0.9 จุดร้อยละและ 0.4 จุดร้อยละตามลำดับ สำหรับเยาวชนหญิง สถานะการไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรมไม่ได้เปลี่ยนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อย่างไรก็ตาม ผลลัพธ์ของมาตรวัดแบบจำแนกประเภททั้งสามประเภทแสดงให้เห็นว่าเหตุใดจึงควรมองให้ละเอียดกว่ามาตรวัดแบบรวม สถานะการอยู่นอกกำลังแรงงานและไม่ได้กำลังศึกษาของกลุ่มเยาวชนหญิงลดลง 1.4 จุดร้อยละการลดลงของมาตรวัดการไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรมนี้ถูกหักล้างด้วยการเพิ่มขึ้นของอัตราการว่างงาน (0.7 จุดร้อยละ) และอัตราความเป็นแรงงานที่อยู่ชายขอบของตลาดแรงงาน (0.3 จุดร้อยละ) การเปลี่ยนแปลงจะแสดงถึงการเคลื่อนย้ายจากสถานะอยู่นอกกำลังแรงงาน และไม่ได้กำลังศึกษาไปสู่การว่างงานหรือการเป็นแรงงานที่อยู่ชายขอบของตลาดแรงงานหรือไม่แน่นอนยากที่จะชี้ชัดเนื่องจากโครงสร้างของข้อมูล อย่างไรก็ตาม สถิติในระดับจังหวัดบ่งชี้ว่าพื้นที่ที่มีการลดลงอย่างมากของกลุ่มเยาวชนที่อยู่นอกกำลังแรงงาน และไม่ได้กำลังศึกษานั้นมีการว่างงานเพิ่มขึ้นอย่างมาก ซึ่งอาจบ่งชี้ว่าเศรษฐกิจที่ตกต่ำนั้นได้ผลักดันส่วนหนึ่งที่เมื่อก่อนอยู่นอกกำลังแรงงาน และไม่ได้กำลังศึกษาให้เข้าสู่ตลาดแรงงาน ส่วนสถานะการทำงานให้ครอบครัวทั้งในกลุ่มเยาวชนชายและเยาวชนหญิงไม่มีการเปลี่ยนแปลงทางสถิติ

► ตาราง 6.1 ผลกระทบจากวิกฤตโควิด-19 ต่อสถานะการไม่ได้้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม และการทำงานให้ครอบครัว

ชาย				
ตัวชี้วัด	ก่อนโควิด (2561/2562) (%)	โควิด (2563) (%)	ส่วนต่าง (%)	มีนัยสำคัญ ทางสถิติ
NEET	10.6	12.0	1.4	มี
อยู่นอกกำลังแรงงาน และไม่ได้กำลังศึกษา	8.4	8.4	0.1	ไม่มี
ว่างงาน	1.6	2.5	0.9	มี
แรงงานที่อยู่ชายขอบของตลาดแรงงาน	0.6	1.0	0.4	มี
ทำงานให้ครอบครัวและไม่ได้อยู่ในระบบการศึกษา	13.5	13.1	-0.3	ไม่มี

หญิง				
ตัวชี้วัด	ก่อนโควิด (2561/2562) (%)	โควิด (2563) (%)	ส่วนต่าง (%)	มีนัยสำคัญ ทางสถิติ
NEET	19.3	19.0	-0.3	ไม่มี
อยู่นอกกำลังแรงงาน และไม่ได้กำลังศึกษา	17.1	15.7	-1.4	มี
ว่างงาน	1.6	2.4	0.7	มี
แรงงานที่อยู่ชายขอบของตลาดแรงงาน	0.6	0.9	0.3	มี
ทำงานให้ครอบครัวและไม่ได้อยู่ในระบบการศึกษา	7.1	7.7	0.6	ไม่มี

หมายเหตุ: ผลรวมอาจไม่เท่ากันเนื่องจากการปัดเศษ

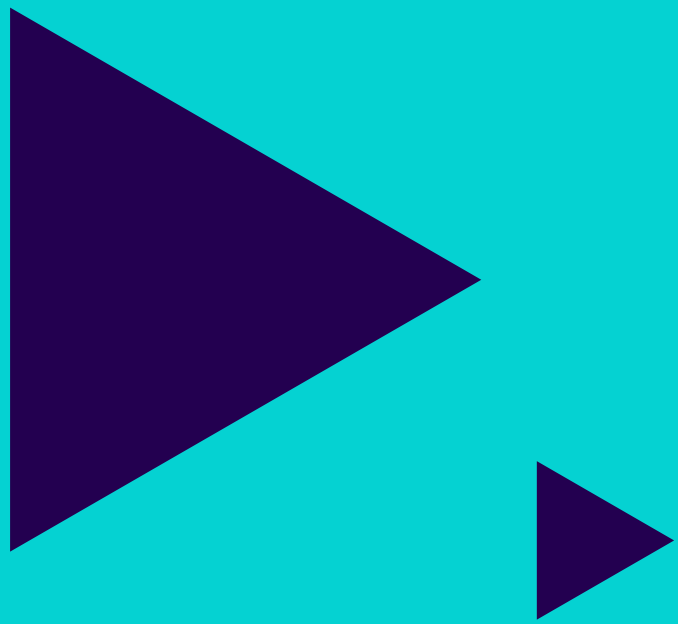
ที่มา: การคำนวณของผู้เขียนจากข้อมูลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรประเทศไทย ไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2554 และปี พ.ศ. 2563

การวิเคราะห์ถดถอยเพิ่มเติมแสดงให้เห็นว่า หลังจากควบคุมปัจจัยด้านประชากรและสังคม-เศรษฐกิจแล้ว ผลลัพธ์ในตาราง 6.1 ได้รับการยืนยันเป็นส่วนใหญ่¹³ ส่วนในลักษณะที่มีจุดตัดระหว่างตัวแปรหุ่น (dummy variable) ช่วงโควิด-19 กับลักษณะทางประชากรและสังคม-เศรษฐกิจ แบบไม่มีหลักฐานใดเลยที่บ่งชี้ว่าเยาวชนที่ต่างกันด้านอายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส ฯลฯ ได้รับผลกระทบจากวิกฤตโควิด-19 ที่ต่างกันในแง่ของสถานะการไม่ได้้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม กล่าวได้อีกอย่างว่าวิกฤตโควิด-19 มีผลกระทบต่อสถานะการไม่ได้้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม ในทำนองเดียวกันกับเยาวชนทุกกลุ่มข้อแม้ประการหนึ่งในการวิเคราะห์คือ ข้อมูลดังกล่าวเป็นข้อมูลที่แสดงเฉพาะตลาดแรงงานหลังจากมาตรการป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 รอบแรกๆ ที่ดำเนินการในช่วงเดือนเมษายนและพฤษภาคม ปี พ.ศ. 2563 และไม่ได้คำนึงถึงผลตามมาในช่วงปลายปี พ.ศ. 2563 จนถึงปี พ.ศ. 2565 จึงจำเป็นต้องมีการวิเคราะห์เพิ่มเติมด้วยข้อมูล ณ ปัจจุบันที่ครอบคลุมช่วงเวลาดังกล่าวเพื่อให้เข้าใจผลกระทบระยะยาวจากโควิด-19 ที่มีต่อมาตรการไม่ได้้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม แบบจำแนกประเภท

¹³ ดูผลลัพธ์การถดถอยทั้งหมดในภาคผนวก 4

unaşu

▶ 7. บทสรุป

แม้ว่าจะมีข้อกังวลเกี่ยวกับความสามารถของเยาวชนในการเปลี่ยนแปลงการลงทุนด้านการศึกษาให้เป็นประสบการณ์ในตลาดแรงงานที่มีประสิทธิภาพในประเทศไทย การศึกษานี้ให้ภาพรวมทางสถิติของเยาวชนอายุ 15-24 ปี ที่ไม่ได้้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม การวิเคราะห์ในระดับประเทศนั้นพิจารณาอัตราและแนวโน้มตามมาตรการไม่ได้้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรมแบบรวมของโอแอลโอ มาตรการไม่ได้้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม แบบจำแนกประเภท (อยู่นอกกำลังแรงงาน และไม่ได้กำลังศึกษา ว่างงาน และแรงงานที่อยู่ชายขอบของตลาดแรงงาน) และสถานะแรงงาน ที่ทำงานให้ครอบครัวและไม่ได้อยู่ในระบบการศึกษา ของเยาวชนชายและเยาวชนหญิงอายุ 15-24 ปี ในช่วงปี พ.ศ. 2554-2563

จากนั้นมีการคำนวณค่ามาตรการจำแนกตามกลุ่มต่าง ๆ ซึ่งรวมถึง กลุ่มอายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษาที่สำเร็จ พื้นที่ และระดับความสำคัญของภาคเกษตรกรรมในพื้นที่ ต่อมาการศึกษานี้ได้พิจารณาการเปลี่ยนแปลงในการแจกแจงทางภูมิศาสตร์ของสถานะการไม่ได้้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรมในทุกมาตรการในระดับจังหวัดระหว่างปี พ.ศ. 2554 และปี พ.ศ. 2563 หลังจากนั้นก็มีวิเคราะห์พหุตัวแปร (multivariate analysis) เพื่อแยกลักษณะแต่ละลักษณะที่สัมพันธ์กับมาตรการไม่ได้้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรมต่าง ๆ และที่ทำงานให้ครอบครัว สุดท้ายเป็นการพิจารณาผลกระทบเบื้องต้นจากวิกฤตโควิด-19 ต่อสถานะดังกล่าวของเยาวชนในประเทศไทย

โดยรวมแล้วการศึกษานี้พบว่าอัตราการไม่ได้้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม ของเยาวชนเพิ่มขึ้นในช่วงปี พ.ศ. 2554-2563 จากร้อยละ 17.1 เป็นร้อยละ 19.0 สำหรับเยาวชนหญิง และจากร้อยละ 7.2 เป็นร้อยละ 12.0 สำหรับเยาวชนชาย เพื่อให้เห็นตัวเลขเหล่านี้มากขึ้น อัตราดังกล่าวของประเทศไทยใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ยขององค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (OECD) ในปัจจุบัน¹⁴ ข้อกังวลหลักประการหนึ่งเกี่ยวกับอัตราการไม่ได้้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรมที่สูง คืออาจเป็นตัวบ่งชี้ว่ามีอัตราการว่างงานและ “แรงงานที่หมดกำลังใจ” ในระดับที่สูงในกลุ่มเยาวชน การวิเคราะห์มาตรการไม่ได้้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม แบบจำแนกประเภทในประเทศไทยแสดงให้เห็นว่า สัดส่วนของเยาวชนที่ว่างงานหรือเป็นแรงงานที่อยู่ชายขอบของตลาดแรงงานซึ่งรวมถึง “แรงงานที่หมดกำลังใจ” นั้นต่ำมาก โดยในปี พ.ศ. 2563 สัดส่วนของเยาวชนที่ว่างงานสูงสุดที่ร้อยละ 2.5 และร้อยละ 2.4 สำหรับเยาวชนชายและเยาวชนหญิง ตามลำดับ ในขณะที่สัดส่วนของเยาวชนที่เป็นแรงงานที่อยู่ชายขอบของตลาดแรงงานอยู่ที่ประมาณร้อยละ 1.0 หรือต่ำกว่า ตลอดช่วงเวลาที่ยังคงเหตุการณ์ สถานะการไม่ได้้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรมในประเทศไทยแทบทั้งหมด มาจากการผลักดันของผู้ที่อยู่นอกกำลังแรงงาน และไม่ได้กำลังศึกษา โดยเฉพาะในหมู่เยาวชนหญิงซึ่งส่วนใหญ่ทำงานดูแลบ้านโดยไม่ได้รับค่าจ้างดังที่แสดงในหัวข้อที่ 3

แม้ว่าอัตราการไม่ได้้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรมในระดับประเทศโดยรวม ทั้งแบบรวมและแบบจำแนกประเภทจะมีระดับที่ไม่สูงมาก แต่มีกลุ่มย่อยทางประชากรบางกลุ่มและบางพื้นที่ที่มีอัตราที่สูงในมาตรการอย่างน้อยหนึ่งประเภทขึ้นไป ยกตัวอย่างเช่น พบอัตราการอยู่นอกกำลังแรงงาน และไม่ได้กำลังศึกษาที่สูงในกลุ่มเยาวชนหญิงที่แต่งงานแล้วโดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 39 ตลอดช่วงเวลาสิบปี สาเหตุหลักที่เยาวชนหญิงที่แต่งงานแล้วอยู่นอกกำลังแรงงาน และไม่ได้กำลังศึกษา คือต้องดูแลครอบครัวโดยไม่ได้รับค่าจ้าง ดังแสดงในภาพที่ 3.8

ในทางกลับกัน เยาวชนชายที่แต่งงานแล้วมีอัตราการไม่ได้้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรมที่ต่ำมากและมีแนวโน้มที่จะอยู่ในตลาดแรงงาน โดยสันนิษฐานว่าเป็นความจำเป็นที่ต้องทำงานเพื่อหาเลี้ยงครอบครัว อย่างไรก็ตาม การมีส่วนร่วมในกำลังแรงงานของเยาวชนชายที่แต่งงานแล้วมักอยู่ในรูปแบบของการเป็นแรงงานที่ทำงานให้ครอบครัวแต่ไม่ได้รับค่าจ้างโดยตรง อัตราการไม่ได้้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรมที่สูงในกลุ่มเยาวชนหญิงที่แต่งงานแล้วและอัตราการทำงานให้ครอบครัวและไม่ได้อยู่ในระบบการศึกษาที่สูงในกลุ่มเยาวชนชายที่แต่งงานแล้ว อาจหมายความว่าครอบครัวของเยาวชนขาดการสนับสนุนในการแสวงหาโอกาสในตลาดแรงงานที่สามารถสร้างอาชีพ ยกตัวอย่างเช่น พ่อแม่ที่อายุน้อยและมีลูกเล็กอาจไม่มีทางเลือกสำหรับการดูแลเด็กที่เหมาะสมที่จะช่วยให้พวกเขา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเยาวชนหญิง สามารถแสวงหาโอกาสในตลาดแรงงานที่สอดคล้องกับการลงทุนด้านการศึกษาและอาชีพการงานที่ต้องการ หากมีการวิเคราะห์ต่อไปในอนาคตที่พิจารณาถึงโครงสร้างครอบครัว ระดับการศึกษาที่สำเร็จ โอกาสในตลาดแรงงาน และอุปสรรคในการเข้าสู่กำลังแรงงานหรือการหางานที่ได้รับค่าจ้าง ก็จะเป็นประโยชน์ในการอธิบายสถานการณ์ที่เยาวชนที่แต่งงานแล้วต้องเผชิญและการกำหนดนโยบายที่จะสนับสนุนเยาวชนที่แต่งงานแล้วในการแสวงหาโอกาสในการจ้างงาน

¹⁴ <https://data.oecd.org/youthinac/youth-not-in-employment-education-or-training-neet.htm>.

อีกกลุ่มหนึ่งที่เด่นเนื่องจากมีอัตราการว่างงานและอัตราการเป็นแรงงานที่อยู่ชายขอบของตลาดแรงงานที่ค่อนข้างสูงคือ กลุ่มที่สำเร็จการศึกษาระดับมหาวิทยาลัย ในปี พ.ศ. 2563 เยาวชนชายและเยาวชนหญิงที่สำเร็จการศึกษาระดับมหาวิทยาลัย มีสัดส่วนการว่างงานที่ร้อยละ 15.9 และร้อยละ 15.0 ตามลำดับ ส่วนแรงงานที่อยู่ชายขอบของตลาดแรงงานซึ่งรวมถึงแรงงานที่หมดกำลังใจ มีสัดส่วนร้อยละ 5.4 ในกลุ่มเยาวชนชายและร้อยละ 4.1 ในกลุ่มเยาวชนหญิงที่สำเร็จการศึกษาระดับมหาวิทยาลัย และอายุต่ำกว่า 25 ปี ซึ่งเป็นสัดส่วนที่สูงกว่ากลุ่มอื่นๆ ในส่วนของเยาวชนที่สำเร็จการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยและพร้อมทำงานแต่ยังไม่หางานทำ ร้อยละ 85.0 ระบุเหตุผลที่ยังไม่หางานทำดังนี้ เชื่อว่าตนไม่สามารถหางานทำได้ หาแล้วแต่หาไม่ได้ หรือไม่สามารถหางานที่เหมาะสมได้ แม้ว่าวิกฤตโควิด-19 จะทำให้สถานการณ์เลวร้ายลง แต่ควรที่จะมีการวิเคราะห์เพิ่มเติมเพื่อให้เข้าใจถึงอุปสรรคที่เยาวชนเหล่านี้ต้องเผชิญในการเปลี่ยนผ่านจากการศึกษาเข้าสู่การทำงานในประเทศไทย

ในเชิงพื้นที่มีสามพื้นที่ในประเทศไทยที่เด่นจากอัตราการไม่ได้้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรมที่สูงหรือเพิ่มขึ้นในหลายมาตรวัด จังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทยมีอัตราการไม่ได้้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรมที่ค่อนข้างสูงทั้งของเยาวชนชายและเยาวชนหญิง อัตราดังกล่าวค่อนข้างสูงในมาตรวัดแบบจำแนกประเภททั้งสามประเภท ซึ่งสาเหตุหนึ่งอาจเกิดจากความไม่สงบทางการเมืองที่ยืดเยื้อที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจในพื้นที่ นอกจากนี้ภาคตะวันออกเฉียงเหนือก็เป็นอีกพื้นที่หนึ่งที่ต้องมีการวิเคราะห์เชิงลึกมากขึ้น ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อัตราการว่างงานในกลุ่มเยาวชนชายและอัตราการเป็นแรงงานที่อยู่ชายขอบของตลาดแรงงานของทั้งเยาวชนชายและเยาวชนหญิงค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับพื้นที่อื่นในประเทศ การวิเคราะห์เพิ่มเติมเกี่ยวกับลักษณะตลาดแรงงานและข้อมูลการศึกษาของเยาวชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะช่วยให้เข้าใจพลวัตของสถานการณ์ไม่ได้้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรมในพื้นที่ได้ดีขึ้น นอกจากนี้การศึกษานี้ยังพบว่าในพื้นที่ภาคกลางที่มีโรงงานอุตสาหกรรมจำนวนมาก ทั้งเยาวชนชายและเยาวชนหญิงมีแนวโน้มค่อนข้างสูงที่จะว่างงานเมื่อเทียบกับส่วนอื่น ๆ ของประเทศ ซึ่งควรที่จะมีการสำรวจหาสาเหตุในเรื่องนี้ต่อไป

สุดท้ายการศึกษานี้ได้แสดงภาพเบื้องต้นเกี่ยวกับผลกระทบของวิกฤตโควิด-19 ต่ออัตราการไม่ได้้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรมของเยาวชนในประเทศไทย ภาพเบื้องต้นที่ปรากฏคือทั้งเยาวชนชายและเยาวชนหญิงมีสถานการณ์ไม่ได้้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม ที่เพิ่มขึ้นซึ่งเป็นผลจากการชะงักงันของเศรษฐกิจที่เกิดจากมาตรการป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 และผลกระทบด้านลบของวิกฤตโควิด-19 ที่ส่งผลต่อเศรษฐกิจ การวิเคราะห์ไม่ได้แสดงผลกระทบที่แตกต่างกันในกลุ่มประชากรต่าง ๆ อย่างไรก็ตาม ภาพดังกล่าวอาจเปลี่ยนแปลงได้เมื่อสามารถวิเคราะห์แนวโน้มในระยะยาวจากผลกระทบด้านลบในระยะยาวที่มีต่อภาคธุรกิจต่าง ๆ ของเศรษฐกิจ พื้นที่ที่ต้องพึ่งพาการท่องเที่ยว เช่น ในภาคใต้ เป็นส่วนที่น่ากังวลเป็นพิเศษ โดยในปี พ.ศ. 2563 เป็นพื้นที่ที่พบสถานการณ์ไม่ได้้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรมที่ค่อนข้างสูง การหยุดชะงักของการศึกษาและอัตราการเลิกเรียนกลางคันที่เพิ่มขึ้นอันเป็นผลจากวิกฤตโควิด-19 อาจส่งผลกระทบในระยะยาวต่อสถานการณ์ไม่ได้้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรมของเยาวชน ผลกระทบจากวิกฤตโควิด-19 ที่มีต่อโอกาสในด้านการศึกษา โอกาสในตลาดแรงงานของเยาวชนในประเทศไทย และต่อสถานการณ์ไม่ได้้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรมจำเป็นต้องได้รับการติดตามให้มีความสำคัญต่อไป

► เอกสารอ้างอิง

- Akinyemi, Babatope E., and Abby Mushunje. 2017. "Born Free but 'NEET': Determinants of Rural Youth's Participation in Agricultural Activities in Eastern Cape Province, South Africa". *International Journal of Applied Business and Economic Research* 15: 521-533.
- Baker, Chris, and Phongpaichit, Pasuk. 2009. *A History of Thailand*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Banerji, Angana, Sergejs Saksonovs, Huidan Lin, and Rodolphe Blavy. 2014. *Youth Unemployment in Advanced Economies in Europe: Searching for Solutions*. International Monetary Fund.
- Brunet, Sylvie. 2019. *The Transition from School to Work: The NEET (Not in Employment Education or Training) Indicator for 20-to 24-Year-Olds in Canada*. Education Indicators in Canada: Fact Sheet, Statistics Canada.
- Cabral, François J. 2018. "Key Drivers of NEET Phenomenon among Youth People in Senegal". *Economics Bulletin* 38 (1): 248-261.
- Elder, Sara. 2015. *What Does NEETs Mean and Why Is the Concept So Easily Misinterpreted?* ILO.
- Eurofound. 2016. *Exploring the Diversity of NEETs*.
- Gutiérrez-García, Raúl A., Corina Benjet, Guilherme Borges, Enrique Méndez Ríos, and María Elena Medina-Mora. 2018. "Emerging Adults not in Education Employment or Training (NEET): Socio-demographic Characteristics, Mental Health and Reasons for Being NEET". *BMC Public Health* 18 (1): 1-11.
- ILO. 2013. *Decent Work Indicators: Guidelines for Producers and Users of Statistical and Legal Framework Indicators*.
- Kelly, Elish, and Seamus McGuinness. 2015. "Impact of the Great Recession on Unemployed and NEET Individuals' Labour Market Transitions in Ireland". *Economic Systems* 39 (1): 59-71.
- Labor Statistics Group, Social Statistics Division, National Statistical Office. 2019. *Thailand Children Survey 2018*.
- National Statistical Office. 2011-2020a. *Statistical Tables of the Labor Force Survey at the Provincial Level quarter 3, July-September, 2011-2020*.
- . 2011-2020b. *The Labor Force Survey Whole Kingdom Quarter 3: July-September 2011-2020*.
- . 2020c. *The Informal Employment Survey*.
- Orbeta Jr, Aniceto C., John Paul P. Corpus, and Nina Victoria V. Araos. 2021. "Who Are the Youth NEET in the Philippines Today?", Discussion Paper Series No. 2021-21.
- Pattinasarany, Indera Ratna Irawati. 2019. "Not in Employment Education or Training (NEET) Among the Youth in Indonesia: The Effects of Social Activities Access to Information and Language Skills on NEET Youth". *MASYARAKAT: Jurnal Sosiologi* 1-25.
- Powell, Andrew. 2018. "NEET: Young People Not in Education Employment or Training". House of Commons Library: Briefing Paper.
- Sadler, Katy, Jane Akister, and Sarah Burch. 2015 "Who Are the Young People Who Are Not in Education Employment or Training? An Application of the Risk Factors to a Rural Area in the UK". *International Social Work* 58 (4): 508-520.
- Salvà-Mut, Francesca, María Tugores-Ques, and Elena Quintana-Murci. 2018. "NEETs in Spain: An Analysis in a Context of Economic Crisis". *International Journal of Lifelong Education* 37 (2): 168-183.
- Susangkarn, Chalongsob, and Yongyuth Chalamwong. 1996 "Thailand: Development Strategies and Their Impacts on Labour Markets and Migration". In *Development Strategy, Employment and Migration*, edited by David O'Connor and Leila Farsakh. Paris: Organisation for Economic Co-operation and Development.

- Vivatsurakit Tanthaka and Jessica Vechbanyongratana. 2021. "Education–Occupation Mismatch and Its Wage Penalties in Informal Employment in Thailand". *Asian Development Review* 38 (1): 119-141.
- Wickremeratne Naveen and Priyanga Dunusinghe. 2018. "Youth Not in Education Employment and Training (NEET) in Sri Lanka". *Advances in Economics and Business* 6 (5): 339-352.
- World Bank. "Population, Total 2020" World Development Indicators database. Accessed 28 December 2021.
- World Bank. "School Enrollment Secondary (% Gross) 2020" World Development Indicators database. Accessed 28 December 2021.
- World Bank. "School Enrollment Tertiary (% Gross) 2016" World Development Indicators database. Accessed 28 December 2021.
- Zudina, Anna. 2017. "What Makes Youth Become NEET? The Evidence from Russian LFS". Higher School of Economics Research Paper No. WP BRP 177.

▶ ภาคผนวก 1. นิยามของเยาวชนที่ไม่ได้ใช้ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม ในบริบทของไทย

มาตรวัดค่าสถานะการไม่ได้ใช้ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรมของเยาวชน รวมทั้งองค์ประกอบของมาตรได้ดำเนินการตามแนวทางสถิติที่ได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมนานาชาติของนักสถิติด้านแรงงาน (International Conference of Labour Statisticians; ICLS) โดยเฉพาะอย่างยิ่งแนวทางที่เกี่ยวข้องกับสถิติการทำงาน การจ้างงาน และการทำงานไม่เต็มศักยภาพ (labour underutilization) ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมนานาชาติของนักสถิติแรงงาน ครั้งที่ 19 (ปี พ.ศ. 2556) ภาคผนวกนี้อธิบายถึงการสร้างตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา การจำแนกประเภทของเยาวชนที่มีสถานะไม่ได้ทำงาน ไม่ได้กำลังศึกษา หรือกำลังฝึกอบรม (NEET) และเยาวชนที่ทำงานให้ครอบครัวและไม่ได้อยู่ในระบบการศึกษา อาศัยตัวแปรหลักชนิดจากการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรในประเทศไทย ประการแรกเยาวชนจะถูกเลือกตามตัวแปรอายุ (AGE) สำหรับช่วง 15 ถึง 24 ปี ต่อมาเยาวชนที่ไม่ได้ใช้ในการศึกษาจะถูกเลือกโดยใช้ตัวแปร GRADE_A ซึ่งระบุสถานะการเรียนในปัจจุบัน ส่วนบุคคลที่มีรหัส "001" ไม่ได้ใช้ในการศึกษา สถานะการทำงานจะขึ้นอยู่กับตัวแปร RE_WORK (สถานะการทำงาน) และตัวแปร SEEKING (หางาน) ซึ่งตัวแปร SEEKING รหัส "1" และ "2" แสดงว่าบุคคลนั้นไม่ได้ทำงานในช่วงเจ็ดวันก่อนการสัมภาษณ์และแปดถึงสามสิบวันก่อนการสัมภาษณ์ตามลำดับ ส่วนรหัส "3" หมายถึงบุคคลที่ไม่ได้หางานทำ การว่างงานมีตัวแปร RE_WORK รหัส "4" หรือตัวแปร RE_WORK รหัส "5" ร่วมกับตัวแปร SEEKING ที่มีค่า "1" และ "2" การเป็นแรงงานที่อยู่ชายขอบของตลาดแรงงานถูกกำหนดโดยการรวมกันของตัวแปร RE_WORK, SEEKING and AVAILABLE บุคคลที่มีตัวแปร RE_WORK รหัส "5" และตัวแปร SEEKING รหัส "3" จะเป็นผู้ที่พร้อมทำงานแต่ยังไม่ต้องการทำงานหรือหางานทำในตอนนี้ ส่วนบุคคลที่มีตัวแปร SEEKING รหัส "1" และ "2" และตัวแปร AVAILABLE รหัส "2" (เช่น ไม่พร้อมทำงาน) ถูกกำหนดเป็นผู้ที่ต้องการทำงานแต่ไม่พร้อมทำงานในตอนนี้ ซึ่งผู้ที่พร้อมทำงานแต่ยังไม่ต้องการทำงานหรือหางานทำในตอนนี้และผู้ที่ต้องการทำงานแต่ไม่พร้อมทำงานในตอนนี้ จะรวมกันเป็นกลุ่มแรงงานที่อยู่ชายขอบของตลาดแรงงาน บุคคลที่มีตัวแปร RE_WORK รหัส "6" ถึง "14" ถูกกำหนดเป็นผู้ที่อยู่นอกกำลังแรงงาน และไม่ได้กำลังศึกษา มาตรวัดค่าสถานะการไม่ได้ใช้ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรมของเยาวชนแบบรวมประกอบด้วยบุคคลที่ว่างงาน อยู่นอกกำลังแรงงานและไม่ได้กำลังศึกษา และเป็นแรงงานที่อยู่ชายขอบของตลาดแรงงาน สุดท้ายเยาวชนที่ทำงานให้ครอบครัวจะถูกระบุด้วยรหัส "3" ของตัวแปร STATUS โดยสามารถดูการสรุปรหัสต่างๆ ในตาราง A1.1 ข้างล่างนี้

▶ ตาราง A1.1 การสร้างตัวชี้วัดของสถานะการไม่ได้ใช้ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรมและการทำงานให้ครอบครัวและไม่ได้อยู่ในระบบการศึกษาจากการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรในประเทศไทย

มาตรวัดการไม่ได้ใช้ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม	ตัวแปรจากการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรในประเทศไทย ซึ่งใช้สร้างตัวชี้วัดการไม่ได้ใช้ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม
มาตรวัดการไม่ได้ใช้ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม แบบรวม	All individuals coded as unemployed, inactive not in education, or marginal labour market attachment are coded as NEET.
ว่างงาน	AGE (15-24); GRADE_A (001); RE_WORK(4) or RE_WORK(5) & SEEKING(1 & 2)
อยู่นอกกำลังแรงงาน และไม่ได้กำลังศึกษา	AGE (15-24); GRADE_A (001); RE_WORK(6-14);
แรงงานที่อยู่ชายขอบของตลาดแรงงาน	Marginal labour market attachment includes individuals coded as unavailable jobseekers or available potential jobseekers.
ผู้ที่ต้องการทำงานแต่ไม่พร้อมทำงานในตอนนี้ ผู้ที่พร้อมทำงานแต่ยังไม่ต้องการทำงาน หรือหางานทำในตอนนี้	AGE (15-24); GRADE_A (001); SEEKING(1 & 2); AVAILABLE(2) AGE (15-24); GRADE_A (001); RE_WORK(5); SEEKING(3)
แรงงานที่ทำงานให้ครอบครัวและไม่ได้อยู่ในระบบการศึกษา	AGE (15-24); GRADE_A (001); STATUS (3)

▶ **ภาคผนวก 2. มাত্রวัดกลุ่มเยาวชนที่ไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม และกลุ่มเยาวชนที่ทำงานให้ครอบครัวในระดับจังหวัด**

▶ ตาราง A2.1 มাত্রวัดการไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม และการทำงานให้ครอบครัว ในระดับจังหวัดของเยาวชนอายุ 15-24 ปี ไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2554 และปี พ.ศ. 2563										
จังหวัด	ไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม 2554	ไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม 2563	อยู่นอกกำลังแรงงาน และไม่ได้อยู่ในการศึกษา 2554	อยู่นอกกำลังแรงงาน และไม่ได้อยู่ในการศึกษา 2563	ว่างงาน 2554	ว่างงาน 2563	แรงงานที่อยู่นอกกำลังแรงงาน 2554	แรงงานที่อยู่นอกกำลังแรงงาน 2563	ทำงานให้ครอบครัว 2554	ทำงานให้ครอบครัว 2563
กรุงเทพมหานคร	0.093	0.090	0.072	0.048	0.015	0.033	0.006	0.009	0.040	0.017
สมุทรปราการ	0.091	0.180	0.062	0.116	0.019	0.032	0.011	0.032	0.031	0.021
นนทบุรี	0.122	0.053	0.094	0.031	0.025	0.022	0.004	0.000	0.044	0.005
ปทุมธานี	0.136	0.120	0.136	0.049	0.000	0.064	0.000	0.008	0.065	0.045
พระนครศรีอยุธยา	0.192	0.139	0.158	0.100	0.014	0.028	0.019	0.011	0.084	0.092
อ่างทอง	0.138	0.194	0.095	0.127	0.039	0.042	0.003	0.025	0.066	0.057
ลพบุรี	0.038	0.183	0.032	0.092	0.000	0.036	0.005	0.055	0.084	0.068
สิงห์บุรี	0.125	0.164	0.066	0.150	0.044	0.005	0.015	0.009	0.088	0.082
ชัยนาท	0.136	0.137	0.113	0.092	0.022	0.033	0.000	0.013	0.146	0.078
สระบุรี	0.118	0.149	0.078	0.102	0.035	0.026	0.005	0.022	0.145	0.093
ชลบุรี	0.065	0.122	0.062	0.122	0.003	0.000	0.000	0.000	0.044	0.112
ระยอง	0.087	0.085	0.065	0.029	0.022	0.055	0.000	0.000	0.063	0.057

▶ ตาราง A2.1 (ต่อ)

จังหวัด	ไม่ได้อยู่ใน การจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึก อบรม 2554	ไม่ได้อยู่ใน การจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึก อบรม 2563	อยู่นอกกำลัง แรงงาน และ ไม่ได้กำลัง ศึกษา 2554	อยู่นอกกำลัง แรงงาน และ ไม่ได้กำลัง ศึกษา 2563	ว่างงาน 2554	ว่างงาน 2563	แรงงานที่ อยู่ชายขอบ ของตลาด แรงงาน 2554	แรงงานที่ อยู่ชายขอบ ของตลาด แรงงาน 2563	ทำงานให้ ครอบครัว 2554	ทำงานให้ ครอบครัว 2563
จันทบุรี	0.063	0.048	0.060	0.025	0.000	0.016	0.003	0.007	0.177	0.194
ตราด	0.077	0.057	0.073	0.050	0.000	0.000	0.004	0.008	0.109	0.121
ฉะเชิงเทรา	0.090	0.193	0.076	0.153	0.015	0.040	0.000	0.000	0.156	0.070
ปราจีนบุรี	0.091	0.144	0.091	0.098	0.000	0.045	0.000	0.002	0.115	0.070
นครนายก	0.123	0.141	0.121	0.137	0.002	0.005	0.000	0.000	0.124	0.137
สระแก้ว	0.107	0.222	0.097	0.183	0.008	0.035	0.002	0.003	0.259	0.076
นครราชสีมา	0.097	0.188	0.092	0.161	0.002	0.026	0.003	0.002	0.135	0.132
บุรีรัมย์	0.090	0.131	0.072	0.052	0.013	0.067	0.004	0.012	0.233	0.200
สุรินทร์	0.082	0.164	0.057	0.133	0.012	0.029	0.013	0.002	0.234	0.106
ศรีสะเกษ	0.043	0.064	0.043	0.064	0.000	0.000	0.000	0.000	0.320	0.371
อุบลราชธานี	0.101	0.050	0.053	0.046	0.037	0.000	0.011	0.003	0.302	0.392
ยโสธร	0.053	0.036	0.051	0.026	0.002	0.004	0.000	0.006	0.377	0.267
ชัยภูมิ	0.065	0.182	0.065	0.182	0.000	0.000	0.000	0.000	0.390	0.132
อำนาจเจริญ	0.047	0.238	0.033	0.228	0.008	0.010	0.006	0.000	0.350	0.150
บึงกาฬ	0.025	0.168	0.019	0.084	0.006	0.055	0.000	0.029	0.310	0.241
หนองบัวลำภู	0.045	0.227	0.040	0.187	0.000	0.025	0.004	0.016	0.375	0.208
ขอนแก่น	0.057	0.133	0.050	0.059	0.000	0.052	0.007	0.022	0.181	0.043
อุดรธานี	0.075	0.147	0.057	0.133	0.005	0.000	0.013	0.014	0.190	0.116

► ตาราง A2.1 (ต่อ)

จังหวัด	ไม่ได้ทำงาน การจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึก อบรม 2554	ไม่ได้ทำงาน การจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึก อบรม 2563	อยู่นอกกำลัง แรงงาน และ ไม่ได้กำลัง ศึกษา 2554	อยู่นอกกำลัง แรงงาน และ ไม่ได้กำลัง ศึกษา 2563	ว่างงาน 2554	ว่างงาน 2563	แรงงานที่ อยู่ชายขอบ ของตลาด แรงงาน 2554	แรงงานที่ อยู่ชายขอบ ของตลาด แรงงาน 2563	ทำงานให้ ครอบครัว 2554	ทำงานให้ ครอบครัว 2563
เลย	0.041	0.043	0.041	0.014	0.000	0.000	0.000	0.029	0.362	0.387
หนองคาย	0.025	0.084	0.019	0.077	0.006	0.004	0.000	0.003	0.310	0.138
มหาสารคาม	0.062	0.089	0.042	0.070	0.000	0.019	0.020	0.000	0.131	0.160
ร้อยเอ็ด	0.068	0.049	0.040	0.049	0.025	0.000	0.004	0.000	0.213	0.168
กาฬสินธุ์	0.080	0.139	0.069	0.120	0.011	0.010	0.000	0.010	0.251	0.190
สกลนคร	0.067	0.121	0.067	0.083	0.000	0.038	0.000	0.000	0.289	0.235
นครพนม	0.003	0.173	0.000	0.118	0.003	0.020	0.000	0.036	0.390	0.124
มุกดาหาร	0.012	0.056	0.012	0.032	0.000	0.024	0.000	0.000	0.407	0.343
เขียงใหม่	0.027	0.079	0.023	0.054	0.003	0.025	0.000	0.000	0.103	0.192
ลำพูน	0.046	0.076	0.033	0.038	0.012	0.008	0.000	0.030	0.108	0.220
ลำปาง	0.094	0.165	0.094	0.133	0.000	0.032	0.000	0.000	0.123	0.118
อุดรธานี	0.087	0.170	0.076	0.134	0.009	0.036	0.003	0.000	0.293	0.082
แพร่	0.014	0.100	0.014	0.075	0.000	0.005	0.000	0.019	0.139	0.071
น่าน	0.035	0.036	0.007	0.031	0.000	0.006	0.028	0.000	0.467	0.294
พะเยา	0.056	0.068	0.056	0.058	0.000	0.000	0.000	0.009	0.233	0.122
เชียงราย	0.062	0.099	0.043	0.077	0.017	0.021	0.002	0.000	0.176	0.163

► ตาราง A2.1 (ต่อ)

จังหวัด	ไม่ได้ทำงาน การศึกษา หรือการฝึก อบรม 2554	ไม่ได้ทำงาน การศึกษา หรือการฝึก อบรม 2563	อยู่นอกกำลัง แรงงาน และ ไม่ได้กำลัง ศึกษา 2554	อยู่นอกกำลัง แรงงาน และ ไม่ได้กำลัง ศึกษา 2563	ว่างงาน 2554	ว่างงาน 2563	แรงงานที่ อยู่ภายนอก แรงงาน 2554	แรงงานที่ อยู่ภายนอก แรงงาน 2563	ทำงานให้ ครอบครัว 2554	ทำงานให้ ครอบครัว 2563
แม่ฮ่องสอน	0.031	0.115	0.016	0.115	0.002	0.000	0.012	0.000	0.468	0.505
นครสวรรค์	0.061	0.071	0.045	0.065	0.000	0.006	0.016	0.000	0.279	0.213
อุทัยธานี	0.030	0.090	0.030	0.063	0.000	0.018	0.000	0.009	0.349	0.208
กำแพงเพชร	0.026	0.162	0.026	0.127	0.000	0.027	0.000	0.007	0.344	0.218
ตาก	0.032	0.100	0.006	0.088	0.005	0.000	0.021	0.012	0.217	0.173
สุโขทัย	0.059	0.104	0.031	0.028	0.029	0.066	0.000	0.010	0.337	0.098
พิษณุโลก	0.049	0.117	0.047	0.033	0.000	0.036	0.002	0.048	0.227	0.159
พิจิตร	0.124	0.057	0.098	0.024	0.010	0.033	0.016	0.000	0.370	0.120
เพชรบูรณ์	0.038	0.080	0.033	0.073	0.000	0.000	0.005	0.007	0.354	0.208
ราชบุรี	0.074	0.120	0.059	0.069	0.005	0.045	0.010	0.006	0.077	0.088
กาญจนบุรี	0.038	0.182	0.034	0.161	0.003	0.005	0.000	0.016	0.209	0.199
สุพรรณบุรี	0.020	0.107	0.020	0.088	0.000	0.019	0.000	0.000	0.334	0.210
นครปฐม	0.113	0.094	0.108	0.063	0.001	0.027	0.004	0.004	0.116	0.067
สมุทรสาคร	0.093	0.065	0.059	0.059	0.035	0.000	0.000	0.006	0.053	0.041
สมุทรสงคราม	0.027	0.131	0.027	0.082	0.000	0.037	0.000	0.012	0.114	0.095
เพชรบุรี	0.058	0.097	0.046	0.072	0.007	0.010	0.004	0.015	0.150	0.119
ประจวบคีรีขันธ์	0.064	0.141	0.050	0.135	0.001	0.000	0.012	0.006	0.173	0.118
นครศรีธรรมราช	0.038	0.143	0.038	0.110	0.000	0.020	0.000	0.012	0.261	0.149

► ตาราง A2.1 (ต่อ)

จังหวัด	ไม่ได้อยู่ใน การจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึก อบรม 2554	ไม่ได้อยู่ใน การจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึก อบรม 2563	อยู่นอกกำลัง แรงงาน และ ไม่ได้กำลัง ศึกษา 2554	อยู่นอกกำลัง แรงงาน และ ไม่ได้กำลัง ศึกษา 2563	ว่างงาน 2554	ว่างงาน 2563	แรงงานที่ อยู่ชายขอบ ของตลาด แรงงาน 2554	แรงงานที่ อยู่ชายขอบ ของตลาด แรงงาน 2563	ทำงานให้ ครอบครัว 2554	ทำงานให้ ครอบครัว 2563
กระบี่	0.080	0.193	0.066	0.107	0.014	0.048	0.000	0.039	0.267	0.091
พังงา	0.059	0.281	0.059	0.177	0.000	0.079	0.000	0.026	0.183	0.196
ภูเก็ต	0.069	0.148	0.069	0.077	0.000	0.031	0.000	0.039	0.056	0.031
สุราษฎร์ธานี	0.097	0.154	0.095	0.139	0.002	0.000	0.000	0.016	0.270	0.104
ระนอง	0.093	0.164	0.054	0.142	0.037	0.021	0.002	0.000	0.277	0.136
ชุมพร	0.043	0.063	0.043	0.053	0.000	0.010	0.000	0.000	0.364	0.257
สงขลา	0.037	0.095	0.031	0.062	0.006	0.033	0.000	0.000	0.137	0.078
สตูล	0.093	0.138	0.089	0.103	0.005	0.016	0.000	0.019	0.195	0.103
ตรัง	0.061	0.063	0.061	0.040	0.000	0.014	0.000	0.008	0.236	0.145
พัทลุง	0.036	0.063	0.035	0.046	0.000	0.000	0.001	0.018	0.169	0.104
ปัตตานี	0.205	0.177	0.160	0.129	0.010	0.014	0.035	0.034	0.116	0.082
ยะลา	0.041	0.101	0.009	0.039	0.012	0.059	0.021	0.002	0.236	0.171
นราธิวาส	0.123	0.226	0.100	0.026	0.009	0.140	0.014	0.060	0.173	0.062

ที่มา: การคำนวณของผู้เขียนจากข้อมูลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรในประเทศไทย ไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2554 และปี พ.ศ. 2563

▶ ตาราง A2.2 มาตรวัดสถานะการไม่ได้้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม และการทำงานให้ครอบครัว ในระดับจังหวัดของเยาวชนหญิงอายุ 15-24 ปี ไตรมาที่ 3 ปี พ.ศ. 2554 และปี พ.ศ. 2563

จังหวัด	ไม่ได้้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึก ออม 2554	ไม่ได้้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึก ออม 2563	อยู่นอกกำลังแรงงาน และไม่ได้กำลังศึกษา 2554	อยู่นอกกำลังแรงงาน และไม่ได้กำลังศึกษา 2563	ว่างงาน 2554	ว่างงาน 2563	แรงงานที่อยู่นอกตลาดแรงงาน 2554	แรงงานที่อยู่นอกตลาดแรงงาน 2563	ทำงานให้ครอบครัว 2554	ทำงานให้ครอบครัว 2563
กรุงเทพมหานคร	0.063	0.090	0.052	0.063	0.008	0.025	0.004	0.003	0.025	0.024
สมุทรปราการ	0.155	0.112	0.114	0.071	0.037	0.041	0.004	0.000	0.052	0.041
นนทบุรี	0.186	0.138	0.146	0.070	0.026	0.063	0.015	0.004	0.014	0.009
ปทุมธานี	0.054	0.186	0.054	0.143	0.000	0.021	0.000	0.022	0.047	0.029
พระนครศรีอยุธยา	0.177	0.170	0.156	0.142	0.011	0.027	0.011	0.000	0.050	0.014
อ่างทอง	0.167	0.100	0.153	0.066	0.014	0.020	0.000	0.014	0.054	0.006
ลพบุรี	0.273	0.204	0.213	0.148	0.004	0.021	0.056	0.035	0.034	0.092
สิงห์บุรี	0.188	0.171	0.165	0.123	0.023	0.044	0.000	0.005	0.045	0.019
ชัยนาท	0.171	0.158	0.149	0.129	0.022	0.021	0.000	0.008	0.108	0.024
สระบุรี	0.201	0.283	0.194	0.214	0.007	0.055	0.000	0.013	0.035	0.047
ชลบุรี	0.138	0.147	0.133	0.147	0.005	0.000	0.000	0.000	0.081	0.034
ระยอง	0.188	0.220	0.185	0.196	0.003	0.024	0.000	0.000	0.067	0.055
ฉะเชิงเทรา	0.101	0.139	0.101	0.117	0.000	0.014	0.000	0.008	0.089	0.158
ตราด	0.273	0.228	0.273	0.208	0.000	0.011	0.000	0.009	0.115	0.073
จันทบุรี	0.182	0.188	0.167	0.109	0.015	0.066	0.000	0.013	0.050	0.029
ปราจีนบุรี	0.298	0.258	0.261	0.187	0.038	0.058	0.000	0.013	0.008	0.000

► ตาราง A2.2 (ต่อ)

จังหวัด	ไม่ได้อยู่ใน การจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึก อบรม 2554	ไม่ได้อยู่ใน การจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึก อบรม 2563	อยู่นอกกำลัง แรงงาน และ ไม่ได้กำลัง ศึกษา 2554	อยู่นอกกำลัง แรงงาน และ ไม่ได้กำลัง ศึกษา 2563	ว่างงาน 2554	ว่างงาน 2563	แรงงานที่ อยู่ชายขอบ ของตลาด แรงงาน 2554	แรงงานที่ อยู่ชายขอบ ของตลาด แรงงาน 2563	ทำงานให้ ครอบครัว 2554	ทำงานให้ ครอบครัว 2563
นครนายก	0.139	0.159	0.121	0.156	0.000	0.003	0.019	0.000	0.099	0.008
สระแก้ว	0.260	0.323	0.246	0.282	0.014	0.041	0.000	0.000	0.091	0.026
นครราชสีมา	0.181	0.254	0.163	0.169	0.018	0.054	0.000	0.031	0.055	0.047
บุรีรัมย์	0.236	0.229	0.236	0.179	0.000	0.012	0.000	0.037	0.201	0.045
สุรินทร์	0.233	0.227	0.232	0.200	0.001	0.014	0.000	0.013	0.119	0.038
ศรีสะเกษ	0.192	0.092	0.161	0.092	0.001	0.000	0.030	0.000	0.222	0.317
อุบลราชธานี	0.145	0.188	0.133	0.188	0.001	0.000	0.011	0.000	0.153	0.241
ยโสธร	0.073	0.153	0.041	0.129	0.032	0.024	0.000	0.000	0.299	0.216
ชัยภูมิ	0.208	0.303	0.208	0.295	0.000	0.009	0.000	0.000	0.135	0.045
อำนาจเจริญ	0.117	0.314	0.115	0.291	0.003	0.000	0.000	0.023	0.265	0.099
บึงกาฬ	0.189	0.223	0.189	0.159	0.000	0.032	0.000	0.033	0.252	0.188
หนองบัวลำภู	0.214	0.277	0.163	0.173	0.051	0.066	0.000	0.037	0.305	0.095
ขอนแก่น	0.257	0.071	0.255	0.071	0.003	0.000	0.000	0.000	0.087	0.190
อุดรธานี	0.194	0.260	0.178	0.260	0.009	0.000	0.006	0.000	0.188	0.080
เลย	0.159	0.223	0.154	0.223	0.000	0.000	0.004	0.000	0.240	0.287
หนองคาย	0.189	0.197	0.189	0.180	0.000	0.004	0.000	0.013	0.252	0.067

▶ ตาราง A2.2 (ต่อ)

จังหวัด	ไม่ได้อยู่ใน การจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึก อบรม 2554	ไม่ได้อยู่ใน การจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึก อบรม 2563	อยู่นอกกำลัง แรงงาน และ ไม่ได้กำลัง ศึกษา 2554	อยู่นอกกำลัง แรงงาน และ ไม่ได้กำลัง ศึกษา 2563	ว่างงาน 2554	ว่างงาน 2563	แรงงานที่ อยู่ชายขอบ ของตลาด แรงงาน 2554	แรงงานที่ อยู่ชายขอบ ของตลาด แรงงาน 2563	ทำงานให้ ครอบครัว 2554	ทำงานให้ ครอบครัว 2563
มหาสารคาม	0.154	0.290	0.115	0.278	0.001	0.012	0.038	0.000	0.065	0.026
ร้อยเอ็ด	0.068	0.197	0.067	0.167	0.001	0.019	0.000	0.012	0.163	0.079
กาฬสินธุ์	0.209	0.367	0.209	0.340	0.000	0.018	0.000	0.010	0.079	0.066
สกลนคร	0.127	0.190	0.125	0.177	0.003	0.013	0.000	0.000	0.253	0.115
บรพม	0.242	0.158	0.176	0.115	0.046	0.011	0.020	0.031	0.246	0.136
นุกาหาร	0.169	0.109	0.169	0.082	0.000	0.019	0.000	0.008	0.242	0.231
เขียงใหม่	0.107	0.228	0.081	0.193	0.014	0.029	0.012	0.007	0.068	0.085
ลำพูน	0.114	0.072	0.104	0.063	0.010	0.009	0.000	0.000	0.123	0.084
ลำปาง	0.121	0.154	0.102	0.139	0.019	0.015	0.000	0.000	0.086	0.026
อุดรดิษฐ์	0.250	0.162	0.250	0.121	0.000	0.041	0.000	0.000	0.090	0.024
แพร่	0.127	0.178	0.123	0.138	0.005	0.024	0.000	0.015	0.051	0.093
น่าน	0.166	0.133	0.062	0.075	0.000	0.000	0.104	0.057	0.175	0.170
พะเยา	0.196	0.252	0.196	0.179	0.000	0.059	0.000	0.014	0.153	0.071
เขียงราย	0.147	0.115	0.114	0.111	0.033	0.004	0.000	0.000	0.107	0.050
แม่ฮ่องสอน	0.143	0.210	0.126	0.175	0.001	0.035	0.017	0.000	0.369	0.254
นครสวรรค์	0.134	0.212	0.133	0.208	0.001	0.004	0.000	0.000	0.152	0.100

► ตาราง A2.2 (ต่อ)

จังหวัด	ไม่ได้ทำงาน การศึกษา หรือการฝึก อบรม 2554	ไม่ได้ทำงาน การศึกษา หรือการฝึก อบรม 2563	อยู่นอกกำลัง แรงงาน และ ไม่ได้กำลัง ศึกษา 2554	อยู่นอกกำลัง แรงงาน และ ไม่ได้กำลัง ศึกษา 2563	ว่างงาน 2554	ว่างงาน 2563	แรงงานที่ อยู่ชายขอบ ของตลาด แรงงาน 2554	แรงงานที่ อยู่ชายขอบ ของตลาด แรงงาน 2563	ทำงานให้ ครอบครัว 2554	ทำงานให้ ครอบครัว 2563
อุทัยธานี	0.204	0.323	0.200	0.281	0.004	0.032	0.000	0.009	0.233	0.143
กำแพงเพชร	0.143	0.248	0.143	0.230	0.000	0.004	0.000	0.015	0.257	0.064
ตาก	0.199	0.266	0.199	0.250	0.000	0.012	0.000	0.003	0.165	0.110
สุโขทัย	0.182	0.233	0.182	0.205	0.000	0.022	0.000	0.006	0.148	0.034
พิษณุโลก	0.259	0.180	0.230	0.104	0.027	0.044	0.002	0.031	0.051	0.081
พิจิตร	0.207	0.239	0.197	0.220	0.007	0.015	0.003	0.004	0.107	0.079
เพชรบูรณ์	0.151	0.183	0.136	0.168	0.016	0.016	0.000	0.000	0.167	0.192
ราชบุรี	0.230	0.195	0.216	0.164	0.000	0.031	0.015	0.000	0.026	0.080
กาญจนบุรี	0.199	0.216	0.199	0.174	0.000	0.026	0.000	0.016	0.139	0.042
สุพรรณบุรี	0.166	0.255	0.166	0.232	0.000	0.023	0.000	0.000	0.156	0.097
นครปฐม	0.137	0.184	0.137	0.162	0.000	0.018	0.000	0.004	0.120	0.048
สมุทรสาคร	0.125	0.131	0.120	0.117	0.005	0.014	0.000	0.000	0.056	0.047
สมุทรสงคราม	0.179	0.227	0.176	0.210	0.003	0.017	0.000	0.000	0.118	0.030
เพชรบุรี	0.138	0.133	0.128	0.107	0.010	0.026	0.000	0.000	0.072	0.071
ประจวบคีรีขันธ์	0.194	0.199	0.194	0.180	0.000	0.012	0.000	0.007	0.100	0.073
นครศรีธรรมราช	0.165	0.202	0.138	0.185	0.004	0.016	0.022	0.000	0.123	0.071

▶ ตาราง A2.2 (ต่อ)

จังหวัด	ไม่ได้อยู่ใน การทำงาน การศึกษา หรือการฝึก อบรม 2554	ไม่ได้อยู่ใน การทำงาน การศึกษา หรือการฝึก อบรม 2563	อยู่นอกกำลัง แรงงาน และ ไม่ได้กำลัง ศึกษา 2554	อยู่นอกกำลัง แรงงาน และ ไม่ได้กำลัง ศึกษา 2563	ว่างงาน 2554	ว่างงาน 2563	แรงงานที่ อยู่ชายขอบ ของตลาด แรงงาน 2554	แรงงานที่ อยู่ชายขอบ ของตลาด แรงงาน 2563	ทำงานให้ ครอบครัว 2554	ทำงานให้ ครอบครัว 2563
กระบี่	0.138	0.367	0.128	0.294	0.010	0.062	0.000	0.011	0.179	0.043
พังงา	0.311	0.314	0.311	0.173	0.000	0.091	0.000	0.050	0.077	0.029
ภูเก็ต	0.105	0.270	0.105	0.172	0.000	0.062	0.000	0.037	0.045	0.011
สุราษฎร์ธานี	0.179	0.168	0.169	0.156	0.000	0.013	0.010	0.000	0.128	0.083
ระนอง	0.235	0.286	0.235	0.258	0.000	0.019	0.000	0.009	0.103	0.050
ชุมพร	0.144	0.337	0.137	0.321	0.000	0.012	0.008	0.004	0.278	0.091
สงขลา	0.208	0.166	0.162	0.103	0.025	0.048	0.021	0.015	0.148	0.036
สตูล	0.203	0.215	0.193	0.190	0.010	0.021	0.000	0.004	0.125	0.052
ตรัง	0.085	0.195	0.085	0.164	0.000	0.029	0.000	0.002	0.152	0.028
พัทลุง	0.170	0.190	0.165	0.151	0.005	0.030	0.000	0.009	0.116	0.095
ปัตตานี	0.282	0.232	0.250	0.161	0.019	0.060	0.013	0.011	0.051	0.048
ยะลา	0.134	0.163	0.113	0.105	0.021	0.042	0.000	0.016	0.184	0.109
นราธิวาส	0.284	0.324	0.254	0.254	0.000	0.024	0.030	0.046	0.029	0.063

ที่มา: การคำนวณของผู้เขียนจากข้อมูลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรในประเทศไทย ไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2554 และปี พ.ศ. 2563

► ภาคผนวก 3. ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณทั้งหมด

► ตาราง A3.1 ลักษณะของบุคคลและตลาดแรงงาน และสถานะอยู่นอกกำลังแรงงาน และไม่ได้กำลังศึกษา

ตัวแปร	แบบจำลองที่ 1	แบบจำลองที่ 2	แบบจำลองที่ 3	แบบจำลองที่ 4
	ชาย	หญิง		
	ตัวแปรตาม: อยู่นอกกำลังแรงงาน และไม่ได้กำลังศึกษา			
16 ปี	0.010*** (0.004)	0.010*** (0.004)	0.026*** (0.005)	0.025*** (0.005)
17 ปี	0.016*** (0.004)	0.017*** (0.004)	0.045*** (0.005)	0.044*** (0.005)
19 ปี	0.068*** (0.006)	0.070*** (0.006)	0.211*** (0.013)	0.208*** (0.012)
20 ปี	0.067*** (0.007)	0.069*** (0.007)	0.204*** (0.013)	0.197*** (0.012)
21 ปี	0.081*** (0.008)	0.083*** (0.009)	0.200*** (0.013)	0.191*** (0.013)
22 ปี	0.075*** (0.009)	0.077*** (0.010)	0.196*** (0.012)	0.185*** (0.011)
23 ปี	0.073*** (0.008)	0.074*** (0.008)	0.181*** (0.013)	0.171*** (0.012)
24 ปี	0.060*** (0.008)	0.061*** (0.008)	0.156*** (0.012)	0.150*** (0.012)
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	-0.033*** (0.003)	-0.036*** (0.003)	-0.049*** (0.004)	-0.052*** (0.006)
ประกาศนียบัตร	-0.017*** (0.004)	-0.017*** (0.005)	-0.047*** (0.005)	-0.025*** (0.007)
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	0.029*** (0.006)	0.028*** (0.006)	-0.008 (0.008)	0.023*** (0.009)
แต่งงาน	-0.045*** (0.003)	-0.049*** (0.003)	0.247*** (0.006)	0.256*** (0.007)
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.*แต่งงาน		0.041*** (0.010)		0.011 (0.008)
ประกาศนียบัตร*แต่งงาน		-0.003 (0.012)		-0.043*** (0.007)

▶ ตาราง A3.1 (ต่อ)

ตัวแปร	แบบจำลองที่ 1	แบบจำลองที่ 2	แบบจำลองที่ 3	แบบจำลองที่ 4
	ชาย	หญิง		
	ตัวแปรตาม: อยู่นอกกำลังแรงงาน และไม่ได้กำลังศึกษา			
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า*แต่งงาน		0.008 (0.019)		-0.080*** (0.004)
หัวหน้าครัวเรือน	-0.045*** (0.003)	-0.045*** (0.003)	-0.047*** (0.004)	-0.046*** (0.004)
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	0.003*** (0.001)	0.003*** (0.001)	0.009*** (0.001)	0.009*** (0.001)
ตัวชี้วัดความเป็นเมือง	-0.000 (0.002)	-0.000 (0.002)	-0.019*** (0.003)	-0.019*** (0.003)
อัตราการว่างงานของจังหวัด	0.006*** (0.002)	0.006*** (0.002)	0.005 (0.005)	0.005 (0.005)
สัดส่วนแรงงานภาคเกษตรกรรมของจังหวัด	-0.000 (0.000)	-0.000 (0.000)	0.001*** (0.000)	0.001*** (0.000)
ค่าสังเกต	126 367	126 367	123 938	123 938

หมายเหตุ: *** p<0.01 ** p<0.05 * p<0.1; ค่าสัมประสิทธิ์ระบุเป็นผลส่วนเพิ่ม (marginal effects) ค่าคลาดเคลื่อนมาตรฐานที่มีความแข็งแกร่ง (robust standard errors) ที่กระจุกตัวในระดับจังหวัดในวงเล็บ

ที่มา: การคำนวณของผู้เขียนจากข้อมูลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรในประเทศไทย ไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2554 และปี พ.ศ. 2563

► ตาราง A3.2 ลักษณะของบุคคลและตลาดแรงงานและการว่างงาน

ตัวแปร	แบบจำลอง ที่ 1	แบบจำลอง ที่ 2	แบบจำลอง ที่ 3	แบบจำลอง ที่ 4
	ชาย	หญิง		
	ตัวแปรตาม: การว่างงาน			
16 ปี	0.004** (0.002)	0.004** (0.002)	0.004 (0.003)	0.004 (0.003)
17 ปี	0.011*** (0.003)	0.011*** (0.003)	0.006** (0.003)	0.006** (0.003)
19 ปี	0.031*** (0.006)	0.031*** (0.006)	0.035*** (0.008)	0.031*** (0.008)
20 ปี	0.034*** (0.006)	0.033*** (0.006)	0.033*** (0.008)	0.028*** (0.008)
21 ปี	0.040*** (0.007)	0.039*** (0.007)	0.034*** (0.009)	0.029*** (0.008)
22 ปี	0.039*** (0.007)	0.038*** (0.007)	0.036*** (0.008)	0.031*** (0.008)
23 ปี	0.032*** (0.005)	0.030*** (0.005)	0.032*** (0.008)	0.027*** (0.007)
24 ปี	0.025*** (0.005)	0.024*** (0.005)	0.015*** (0.005)	0.012*** (0.005)
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	-0.001 (0.001)	-0.001 (0.001)	0.001 (0.001)	0.002 (0.001)
ประกาศนียบัตร	0.021*** (0.003)	0.025*** (0.003)	0.022*** (0.003)	0.031*** (0.006)
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	0.077*** (0.008)	0.083*** (0.010)	0.076*** (0.009)	0.091*** (0.013)
แต่งงาน	-0.002** (0.001)	-0.001 (0.001)	-0.003*** (0.000)	-0.001 (0.001)
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.*แต่งงาน		0.002 (0.002)		-0.001 (0.001)
ประกาศนียบัตร*แต่งงาน		-0.005*** (0.001)		-0.004*** (0.001)

▶ ตาราง A3.2 (ต่อ)

ตัวแปร	แบบจำลอง ที่ 1	แบบจำลอง ที่ 2	แบบจำลอง ที่ 3	แบบจำลอง ที่ 4
	ชาย		หญิง	
	ตัวแปรตาม: การว่างงาน			
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า*แต่งงาน		-0.006*** (0.001)		-0.004*** (0.000)
หัวหน้าครัวเรือน	-0.003*** (0.001)	-0.003*** (0.001)	-0.003*** (0.001)	-0.003*** (0.001)
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	0.000 (0.000)	0.000 (0.000)	0.000 (0.000)	0.000 (0.000)
ตัวชี้วัดความเป็นเมือง	0.000 (0.001)	0.000 (0.001)	-0.001*** (0.000)	-0.001*** (0.000)
อัตราการว่างงานของจังหวัด	0.004*** (0.001)	0.004*** (0.001)	0.002*** (0.000)	0.002*** (0.000)
สัดส่วนแรงงานภาคเกษตรกรรมของจังหวัด	-0.000** (0.000)	-0.000** (0.000)	-0.000 (0.000)	-0.000 (0.000)
ค่าสังเกต	126 367	126 367	123 938	123 938

หมายเหตุ: *** $p < 0.01$ ** $p < 0.05$ * $p < 0.1$; ค่าสัมประสิทธิ์ระบุเป็นผลส่วนเพิ่ม (marginal effects) ค่าคลาดเคลื่อนมาตรฐานที่มีความแข็งแกร่ง (robust standard errors) ที่กระจุกตัวในระดับจังหวัดในวงเล็บ

ที่มา: การคำนวณของผู้เขียนจากข้อมูลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรในประเทศไทย ไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2554 และปี พ.ศ. 2563

► ตาราง A3.3 ลักษณะของบุคคลและตลาดแรงงาน และแรงงานที่อยู่ชายขอบของตลาดแรงงาน

ตัวแปร	แบบจำลองที่ 1	แบบจำลองที่ 2	แบบจำลองที่ 3	แบบจำลองที่ 4
	ชาย	หญิง		
	ตัวแปรตาม: แรงงานที่อยู่ชายขอบของตลาดแรงงาน			
16 ปี	0.002*	0.002*	-0.000	-0.000
	(0.001)	(0.001)	(0.001)	(0.001)
17 ปี	0.003**	0.003**	0.001	0.001
	(0.002)	(0.002)	(0.001)	(0.001)
19 ปี	0.013***	0.013***	0.009***	0.007***
	(0.003)	(0.003)	(0.002)	(0.003)
20 ปี	0.010***	0.010***	0.010***	0.008***
	(0.003)	(0.003)	(0.003)	(0.003)
21 ปี	0.012***	0.012***	0.009***	0.007***
	(0.003)	(0.003)	(0.003)	(0.002)
22 ปี	0.012***	0.012***	0.008***	0.006***
	(0.003)	(0.003)	(0.002)	(0.002)
23 ปี	0.011***	0.011***	0.008***	0.006***
	(0.003)	(0.003)	(0.002)	(0.002)
24 ปี	0.010***	0.010***	0.007***	0.006**
	(0.003)	(0.003)	(0.003)	(0.002)
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	-0.001*	-0.001*	-0.001*	-0.000
	(0.001)	(0.001)	(0.000)	(0.001)
ประกาศนียบัตร	0.003*	0.003*	0.003***	0.007***
	(0.002)	(0.002)	(0.001)	(0.002)
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	0.011***	0.012***	0.012***	0.015***
	(0.003)	(0.003)	(0.002)	(0.003)
แต่งงาน	-0.002***	-0.002**	-0.001***	-0.000
	(0.001)	(0.001)	(0.000)	(0.001)

▶ ตาราง A3.3 (ต่อ)

ตัวแปร	แบบจำลองที่ 1	แบบจำลองที่ 2	แบบจำลองที่ 3	แบบจำลองที่ 4
	ชาย	หญิง		
	ตัวแปรตาม: แรงงานที่อยู่ชายขอบของตลาดแรงงาน			
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.*แต่งงาน		0.001		-0.000
		(0.002)		(0.001)
ประกาศนียบัตร*แต่งงาน		-0.001		-0.002***
		(0.002)		(0.000)
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า*แต่งงาน		-0.003**		-0.002***
		(0.002)		(0.000)
หัวหน้าครัวเรือน	-0.003***	-0.003***	-0.002***	-0.002***
	(0.001)	(0.001)	(0.000)	(0.000)
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	0.000**	0.000**	0.000	0.000
	(0.000)	(0.000)	(0.000)	(0.000)
ตัวชี้วัดความเป็นเมือง	0.001*	0.001*	-0.001**	-0.001**
	(0.000)	(0.000)	(0.000)	(0.000)
อัตราการว่างงานของจังหวัด	0.003***	0.003***	0.001***	0.001***
	(0.000)	(0.000)	(0.000)	(0.000)
สัดส่วนแรงงานภาคเกษตรกรรมของจังหวัด	0.000***	0.000***	0.000***	0.000***
	(0.000)	(0.000)	(0.000)	(0.000)
ค่าสังเกต	126 367	126 367	123 938	123 938

หมายเหตุ: *** p<0.01 ** p<0.05 * p<0.1; ค่าสัมประสิทธิ์ระบุเป็นผลส่วนเพิ่ม (marginal effects); ค่าคลาดเคลื่อนมาตรฐานที่มีความแข็งแกร่ง (robust standard errors) ที่กระจุกตัวในระดับจังหวัดในวงเล็บ การควบคุมอื่นๆ: ตัวแปรหุ่นในปีที่สำรวจ

ที่มา: การคำนวณของผู้เขียนจากข้อมูลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรในประเทศไทย ไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2554 และปี พ.ศ. 2563

► ตาราง A3.4 ลักษณะของบุคคลและตลาดแรงงาน และการทำงานให้ครอบครัว

ตัวแปร	แบบจำลองที่ 1	แบบจำลองที่ 2	แบบจำลองที่ 3	แบบจำลองที่ 4
	ชาย	หญิง		
	ตัวแปรตาม: การทำงานให้ครอบครัว ไม่ได้กำลังศึกษา			
16 ปี	0.065*** (0.006)	0.065*** (0.006)	0.027*** (0.005)	0.027*** (0.005)
17 ปี	0.106*** (0.006)	0.106*** (0.006)	0.046*** (0.006)	0.044*** (0.006)
19 ปี	0.316*** (0.014)	0.319*** (0.014)	0.202*** (0.014)	0.191*** (0.014)
20 ปี	0.346*** (0.014)	0.348*** (0.014)	0.230*** (0.015)	0.217*** (0.014)
21 ปี	0.381*** (0.015)	0.383*** (0.015)	0.246*** (0.016)	0.232*** (0.015)
22 ปี	0.388*** (0.016)	0.389*** (0.016)	0.255*** (0.016)	0.241*** (0.015)
23 ปี	0.404*** (0.015)	0.406*** (0.015)	0.275*** (0.016)	0.260*** (0.015)
24 ปี	0.413*** (0.016)	0.415*** (0.016)	0.291*** (0.016)	0.278*** (0.015)
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	-0.037*** (0.003)	-0.040*** (0.004)	-0.015*** (0.002)	-0.012*** (0.003)
ประกาศนียบัตร	-0.029*** (0.004)	-0.026*** (0.004)	-0.025*** (0.002)	-0.014*** (0.004)
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	-0.026*** (0.006)	-0.027*** (0.006)	-0.011*** (0.003)	-0.002 (0.004)
แต่งงาน	0.004 (0.004)	-0.000 (0.004)	0.032*** (0.004)	0.040*** (0.005)
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.*แต่งงาน		0.024*** (0.007)		-0.006* (0.004)
ประกาศนียบัตร*แต่งงาน		-0.022*** (0.009)		-0.025*** (0.004)

▶ ตาราง A3.4 (ต่อ)

ตัวแปร	แบบจำลองที่ 1	แบบจำลองที่ 2	แบบจำลองที่ 3	แบบจำลองที่ 4
	ชาย	หญิง		
	ตัวแปรตาม: การทำงานให้ครอบครัว ไม่ได้กำลังศึกษา			
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า*แต่งงาน		-0.003 (0.016)		-0.029*** (0.003)
หัวหน้าครัวเรือน	-0.110*** (0.003)	-0.110*** (0.003)	-0.049*** (0.002)	-0.048*** (0.002)
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	0.005*** (0.001)	0.005*** (0.001)	0.001** (0.001)	0.001** (0.001)
ตัวชี้วัดความเป็นเมือง	-0.046*** (0.004)	-0.046*** (0.004)	-0.013*** (0.003)	-0.013*** (0.003)
อัตราการว่างงานของจังหวัด	-0.016*** (0.003)	-0.016*** (0.003)	-0.005*** (0.002)	-0.005*** (0.002)
สัดส่วนแรงงานภาคเกษตรกรรมของจังหวัด	0.002*** (0.000)	0.002*** (0.000)	0.001*** (0.000)	0.001*** (0.000)
ค่าสังเกต	126 367	126 367	123 938	123 938

หมายเหตุ: *** $p < 0.01$ ** $p < 0.05$ * $p < 0.1$; ค่าสัมประสิทธิ์ระบุเป็นผลส่วนเพิ่ม (marginal effects); ค่าคลาดเคลื่อนมาตรฐานที่มีความแข็งแกร่ง (robust standard errors) ที่กระจุกตัวในระดับจังหวัดในวงเล็บ การควบคุมอื่นๆ: ตัวแปรหุ่นในปีที่สำรวจ

ที่มา: การคำนวณของผู้เขียนจากข้อมูลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรในประเทศไทย ไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2554 และปี พ.ศ. 2563

► ภาคผนวก 4. ตารางการวิเคราะห์การถดถอยไพรบิทของโควิด-19 ทั้งหมด

► ตาราง A4.1 ความสัมพันธ์ระหว่างโควิด-19 กับสถานะอยู่นอกกำลังแรงงาน และไม่ได้กำลังศึกษา

ตัวแปร	แบบจำลอง ที่ 1	แบบจำลองที่ 2	แบบจำลอง ที่ 3	แบบจำลอง ที่ 4
	ชาย	หญิง		
	ตัวแปรตาม: อยู่นอกกำลังแรงงาน และไม่ได้กำลังศึกษา			
โควิด	-0.001 (0.004)	-0.014 (0.014)	-0.005 (0.004)	-0.017 (0.014)
กลุ่มอายุ 18-24 ปี	0.049*** (0.004)	0.046*** (0.005)	0.116*** (0.006)	0.113*** (0.007)
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	-0.032*** (0.004)	-0.034*** (0.005)	-0.044*** (0.007)	-0.041*** (0.007)
ประกาศนียบัตร	-0.012 (0.008)	-0.009 (0.008)	-0.041*** (0.011)	-0.044*** (0.012)
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	0.034*** (0.009)	0.032** (0.013)	-0.001 (0.009)	-0.000 (0.011)
แต่งงาน	-0.052*** (0.005)	-0.051*** (0.006)	0.248*** (0.009)	0.254*** (0.011)
หัวหน้าครัวเรือน	-0.052*** (0.005)	-0.051*** (0.006)	-0.050*** (0.007)	-0.043*** (0.008)
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	0.001 (0.001)	0.001 (0.001)	0.009*** (0.001)	0.009*** (0.001)
ตัวชี้วัดความเป็นเมือง	0.001 (0.004)	0.003 (0.004)	-0.020*** (0.004)	-0.020*** (0.005)
สัดส่วนแรงงานภาคเกษตรกรรมของจังหวัด	0.000 (0.000)	-0.000 (0.000)	0.001*** (0.000)	0.001*** (0.000)
โควิด*กลุ่มอายุ 18-24 ปี		0.010 (0.010)		0.014 (0.010)
โควิด*แต่งงาน		-0.004 (0.011)		-0.012 (0.009)

▶ ตาราง A4.1 (ต่อ)

ตัวแปร	แบบจำลอง ที่ 1	แบบจำลองที่ 2	แบบจำลอง ที่ 3	แบบจำลอง ที่ 4
	ชาย	หญิง		
	ตัวแปรตาม: อยู่นอกกำลังแรงงาน และไม่ได้กำลังศึกษา			
โควิด*หัวหน้าครัวเรือน		-0.002 (0.016)		-0.027** (0.014)
โควิด*จำนวนสมาชิกในครัวเรือน		0.000 (0.002)		0.000 (0.002)
โควิด*มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.		0.009 (0.009)		-0.008 (0.008)
โควิด*ประกาศนียบัตร		-0.007 (0.014)		0.014 (0.022)
โควิด*ปริญญาตรีหรือสูงกว่า		0.005 (0.016)		-0.002 (0.013)
โควิด_ความเป็นเมือง		-0.005 (0.005)		-0.001 (0.007)
โควิด*สัดส่วนแรงงานภาคเกษตรกรรมของจังหวัด		0.000 (0.000)		0.000 (0.000)
ค่าสังเกต	33 621	33 621	32 622	32 622

หมายเหตุ: *** $p < 0.01$ ** $p < 0.05$ * $p < 0.1$; ค่าสัมประสิทธิ์ระบุเป็นผลส่วนเพิ่ม (marginal effects); ค่าคลาดเคลื่อนมาตรฐานที่มีความแข็งแกร่ง (robust standard errors) ที่กระจุกตัวในระดับจังหวัดในวงเล็บ

ที่มา: การคำนวณของผู้เขียนจากข้อมูลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรในประเทศไทย ไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2554 และปี พ.ศ. 2563

► ตาราง A4.2 ความสัมพันธ์ระหว่างโควิด-19 กับการว่างงาน

ตัวแปร	แบบจำลอง ที่ 1	แบบจำลอง ที่ 2	แบบจำลอง ที่ 3	แบบจำลองที่ 4
	ชาย		หญิง	
	ตัวแปรตาม: การว่างงาน			
โควิด	0.006*** (0.002)	0.009 (0.006)	0.004*** (0.001)	0.002 (0.004)
กลุ่มอายุ 18-24 ปี	0.015*** (0.002)	0.014*** (0.002)	0.012*** (0.001)	0.010*** (0.002)
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	-0.001 (0.001)	0.000 (0.002)	0.003** (0.002)	0.005** (0.002)
ประกาศนียบัตร	0.020*** (0.004)	0.025*** (0.006)	0.026*** (0.006)	0.029*** (0.008)
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	0.086*** (0.009)	0.085*** (0.011)	0.087*** (0.014)	0.099*** (0.019)
แต่งงาน	-0.003 (0.002)	-0.005** (0.002)	-0.004*** (0.001)	-0.004*** (0.001)
หัวหน้าครัวเรือน	-0.006*** (0.002)	-0.004* (0.002)	-0.004*** (0.001)	-0.004** (0.002)
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	0.000 (0.000)	0.000 (0.000)	0.000 (0.000)	0.001 (0.000)
ตัวชี้วัดความเป็นเมือง	-0.000 (0.002)	0.001 (0.002)	-0.001 (0.001)	-0.001 (0.001)
สัดส่วนแรงงานภาคเกษตรกรรมของจังหวัด	-0.000*** (0.000)	-0.000** (0.000)	-0.000** (0.000)	-0.000*** (0.000)
โควิด*กลุ่มอายุ 18-24 ปี		0.001 (0.004)		0.007 (0.006)
โควิด*แต่งงาน		0.009 (0.006)		-0.001 (0.002)
โควิด*หัวหน้าครัวเรือน		-0.007** (0.003)		0.000 (0.004)
โควิด*จำนวนสมาชิกในครัวเรือน		-0.000 (0.001)		-0.000 (0.000)

► ตาราง A4.2 (ต่อ)

ตัวแปร	แบบจำลอง ที่ 1	แบบจำลอง ที่ 2	แบบจำลอง ที่ 3	แบบจำลองที่ 4
	ชาย		หญิง	
	ตัวแปรตาม: การว่างงาน			
โควิด*มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.		-0.002 (0.002)		-0.003* (0.002)
โควิด*ประกาศนียบัตร		-0.004* (0.003)		-0.002 (0.002)
โควิด*ปริญญาตรีหรือสูงกว่า		0.001 (0.003)		-0.003* (0.002)
โควิด_ความเป็นเมือง		-0.002 (0.002)		0.000 (0.002)
โควิด*สัดส่วนแรงงานภาคเกษตรกรรมของจังหวัด		-0.000 (0.000)		0.000 (0.000)
ค่าสังเกต	33 621	33 621	32 622	32 622

หมายเหตุ: *** p<0.01 ** p<0.05 * p<0.1; ค่าสัมประสิทธิ์ระบุเป็นผลส่วนเพิ่ม (marginal effects); ค่าคลาดเคลื่อนมาตรฐานที่มีความแข็งแกร่ง (robust standard errors) ที่กระจุกตัวในระดับจังหวัดในวงเล็บ

ที่มา: การคำนวณของผู้เขียนจากข้อมูลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรในประเทศไทย ไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2554 และปี พ.ศ. 2563

► ตาราง A4.3 ความสัมพันธ์ระหว่างโควิด-19 กับแรงงานที่อยู่ชายขอบของตลาดแรงงาน

ตัวแปร	แบบจำลองที่ 1	แบบจำลองที่ 2	แบบจำลองที่ 3	แบบจำลองที่ 4
	ชาย	หญิง		
	ตัวแปรตาม: แรงงานที่อยู่ชายขอบของตลาดแรงงาน			
โควิด	0.004***	0.001	0.003***	0.002
	(0.001)	(0.003)	(0.001)	(0.003)
กลุ่มอายุ 18-24 ปี	0.007***	0.006***	0.004***	0.004***
	(0.001)	(0.001)	(0.001)	(0.001)
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	-0.000	-0.002*	-0.000	-0.000
	(0.001)	(0.001)	(0.001)	(0.001)
ประกาศนียบัตร	0.006**	0.007*	0.007**	0.007*
	(0.003)	(0.004)	(0.003)	(0.004)
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	0.014***	0.008*	0.021***	0.023***
	(0.004)	(0.004)	(0.004)	(0.005)
แต่งงาน	-0.001	-0.001	-0.001*	-0.002**
	(0.001)	(0.002)	(0.001)	(0.001)
หัวหน้าครัวเรือน	-0.004***	-0.004***	-0.002**	-0.002
	(0.001)	(0.002)	(0.001)	(0.001)
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	0.001**	0.001**	0.000	0.000
	(0.000)	(0.000)	(0.000)	(0.000)
ตัวชี้วัดความเป็นเมือง	0.002*	0.002	-0.001	-0.001
	(0.001)	(0.002)	(0.001)	(0.001)
สัดส่วนแรงงานภาคเกษตรกรรมของจังหวัด	0.000	0.000	0.000	-0.000
	(0.000)	(0.000)	(0.000)	(0.000)
โควิด*กลุ่มอายุ 18-24 ปี		0.004		0.001
		(0.003)		(0.002)
โควิด*แต่งงาน		0.001		0.004
		(0.003)		(0.003)
โควิด*หัวหน้าครัวเรือน		0.002		-0.001
		(0.005)		(0.002)
โควิด*จำนวนสมาชิกในครัวเรือน		-0.000		-0.000
		(0.000)		(0.000)

► ตาราง A4.3 (ต่อ)

ตัวแปร	แบบจำลองที่ 1	แบบจำลองที่ 2	แบบจำลองที่ 3	แบบจำลองที่ 4
	ชาย	หญิง		
	ตัวแปรตาม: แรงงานที่อยู่ชายขอบของตลาดแรงงาน			
โควิด*มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.		0.004 (0.003)		-0.001 (0.001)
โควิด*ประกาศนียบัตร		-0.001 (0.002)		0.001 (0.003)
โควิด*ปริญญาตรีหรือสูงกว่า		0.008 (0.006)		-0.001 (0.001)
โควิด_ความเป็นเมือง		0.001 (0.003)		0.000 (0.001)
โควิด*สัดส่วนแรงงานภาคเกษตรกรรมของจังหวัด		-0.000 (0.000)		0.000 (0.000)
ค่าสังเกต	33 621	33 621	32 622	32 622

หมายเหตุ: *** $p < 0.01$ ** $p < 0.05$ * $p < 0.1$; ค่าสัมประสิทธิ์ระบุเป็นผลส่วนเพิ่ม (marginal effects); ค่าคลาดเคลื่อนมาตรฐานที่มีความแข็งแกร่ง (robust standard errors) ที่กระจุกตัวในระดับจังหวัดในวงเล็บ

ที่มา: การคำนวณของผู้เขียนจากข้อมูลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรในประเทศไทย ไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2554 และปี พ.ศ. 2563

► ตาราง A4.4 ความสัมพันธ์ระหว่างโควิด-19 กับการทำงานให้ครอบครัว

ตัวแปร	แบบจำลอง ที่ 1	แบบจำลอง ที่ 2	แบบจำลอง ที่ 3	แบบจำลอง ที่ 4
	ชาย	หญิง		
	ตัวแปรตาม: การทำงานให้ครอบครัว ไม่ได้กำลังศึกษา			
โควิด	-0.003 (0.003)	0.001 (0.013)	0.001 (0.002)	-0.009 (0.011)
กลุ่มอายุ 18-24 ปี	0.112*** (0.005)	0.111*** (0.005)	0.064*** (0.004)	0.062*** (0.004)
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	-0.015*** (0.006)	-0.017** (0.007)	0.002 (0.002)	-0.001 (0.003)
ประกาศนียบัตร	0.010 (0.008)	0.007 (0.010)	-0.009** (0.005)	-0.009* (0.005)
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	0.020* (0.010)	0.031** (0.014)	0.024*** (0.006)	0.026*** (0.006)
แต่งงาน	0.024*** (0.006)	0.026*** (0.008)	0.035*** (0.004)	0.035*** (0.005)
หัวหน้าครัวเรือน	-0.095*** (0.004)	-0.096*** (0.004)	-0.039*** (0.002)	-0.038*** (0.002)
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	0.003*** (0.001)	0.004*** (0.001)	0.002*** (0.001)	0.003*** (0.001)
ตัวชี้วัดความเป็นเมือง	-0.042*** (0.006)	-0.043*** (0.006)	-0.009*** (0.003)	-0.009*** (0.003)
สัดส่วนแรงงานภาคเกษตรกรรมของจังหวัด	0.002*** (0.000)	0.002*** (0.000)	0.001*** (0.000)	0.001*** (0.000)
โควิด*กลุ่มอายุ 18-24 ปี		0.002 (0.008)		0.007 (0.007)
โควิด*แต่งงาน		-0.006 (0.009)		0.000 (0.004)
โควิด*หัวหน้าครัวเรือน		0.030 (0.039)		-0.002 (0.014)
โควิด*จำนวนสมาชิกในครัวเรือน		-0.002 (0.002)		-0.002 (0.001)

▶ ตาราง A4.4 (ต่อ)

ตัวแปร	แบบจำลอง ที่ 1	แบบจำลอง ที่ 2	แบบจำลอง ที่ 3	แบบจำลอง ที่ 4
	ชาย	หญิง		
	ตัวแปรตาม: การทำงานให้ครบครัน ไม่ได้กำลังศึกษา			
โควิด*มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.		0.004 (0.010)		0.008 (0.005)
โควิด*ประกาศนียบัตร		0.008 (0.016)		-0.001 (0.011)
โควิด*ปริญญาตรีหรือสูงกว่า		-0.022 (0.014)		-0.003 (0.006)
โควิด_ความเป็นเมือง		0.003 (0.007)		0.001 (0.004)
โควิด*สัดส่วนแรงงานภาคเกษตรกรรมของจังหวัด		0.000 (0.000)		0.000 (0.000)
ค่าสังเกต	33 621	33 621	32 622	32 622

หมายเหตุ: *** p<0.01 ** p<0.05 * p<0.1; ค่าสัมประสิทธิ์ระบุเป็นผลส่วนเพิ่ม (marginal effects); ค่าคลาดเคลื่อนมาตรฐานที่มีความแข็งแกร่ง (robust standard errors) ที่กระจุกตัวในระดับจังหวัดในวงเล็บ

ที่มา: การคำนวณของผู้เขียน จากข้อมูลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรในประเทศไทย ไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2554 และปี พ.ศ. 2563

แนวโน้ม ลักษณะ และผลกระทบจากวิกฤตการณ์โควิด-19 ต่อเยาวชนที่ไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม ในประเทศไทย

อนาคตของเศรษฐกิจไทยขึ้นอยู่กับเยาวชน การที่เยาวชนจำนวนมากไม่ได้อยู่ในระบบการจ้างงานการศึกษา หรือการฝึกอบรม (NEET) ส่งผลให้เกิดการสูญเสียโอกาสในการพัฒนาและการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ การศึกษานี้วิเคราะห์แนวโน้มและลักษณะของเยาวชนที่ไม่ได้อยู่ในระบบการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม (อายุ 15-24 ปี) ในประเทศไทย และผลกระทบในเบื้องต้นจากวิกฤตโควิด-19 ที่มีต่อสถานะการของเยาวชนที่ไม่ได้อยู่ในระบบการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม ข้อค้นพบสำคัญในระดับประเทศและระดับจังหวัด มุมมองและข้อมูลที่น่าสนใจเกี่ยวกับเยาวชนกลุ่มนี้ รวมถึงส่งเสริมให้เกิดการกำหนดนโยบายและการกระตุ้นการพัฒนา โครงการใหม่ๆ ที่จะสนับสนุนให้เยาวชนที่ไม่ได้อยู่ในการจ้างงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม กลับเข้าสู่ตลาดแรงงาน ได้รับการจ้างงานที่มีประสิทธิผล และการทำงานที่มีคุณค่า

สำนักงานแรงงานระหว่างประเทศประจำประเทศไทย
กัมพูชา สารณัฐประชารัฐโดยประชาชนลาว
อาคารสหประชาชาติ ถนนราชดำเนินนอก
กรุงเทพฯ 10200 ประเทศไทย
โทร: +662 288 1234 (กด 1 สำหรับ โอแอลโอ)
แฟกซ์: +662 280 1735
อีเมล: BANGKOK@ilo.org
เว็บไซต์: ilo.org/Thailand

futuremakers
by Standard Chartered

FUNDED BY
**STANDARD
CHARTERED**
FOUNDATION

ISBN 978-92-2-037590-7

9 789220 375907